

Bank Hipoteczny

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	okres od 01.01.2019 do 30.06.2019	okres od 01.01.2018 do 30.06.2018
Wynik z tytułu odsetek	150 318	119 501	35 056	28 188
Wynik z tytułu prowizji i opłat	(2 416)	(2 314)	(563)	(546)
Wynik z działalności operacyjnej	52 179	60 832	12 167	14 349
Zysk brutto	52 179	60 832	12 167	14 349
Zysk netto	30 629	42 588	7 143	10 046
Zysk netto na jedną akcję - podstawowy (w PLN/EUR)	0,02	0,04	0,01	0,01
Zysk netto na jedną akcję - rozwodniony (w PLN/EUR)	0,02	0,04	0,01	0,01
Dochody całkowite netto	118 773	82 894	27 699	19 553
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(3 357 285)	(3 119 372)	(782 943)	(735 796)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(307 953)	(1 759)	(71 817)	(415)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	3 665 287	3 237 410	854 771	763 639
Przepływy pieniężne netto	49	116 279	11	27 428

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018	stan na 30.06.2019	stan na 31.12.2018
Aktywa razem	25 955 030	22 103 134	6 104 193	5 140 264
Kapitał własny ogółem	1 855 897	1 487 883	436 476	346 019
Kapitał zakładowy	1 526 500	1 295 000	359 008	301 163
Liczba akcji (w tys.)	1 526 500	1 295 000	1 526 500	1 295 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	1,22	1,15	0,29	0,27
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 526 500	1 295 000	1 526 500	1 295 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	1,22	1,15	0,29	0,27
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	15,2%	15,2%	15,2%	15,2%
Fundusze podstawowe Tier 1 (CET 1)	1 685 910	1 393 847	396 498	324 150
Fundusze własne	1 685 910	1 393 847	396 498	324 150

Wybrane pozycje sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów		
pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów i sprawozdania z przepływów pieniężnych - średnia kursów NBP na ostatni dzień każdego miesiąca okresu	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
	4,2880	4,2395
pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej - kurs średni NBP na ostatni dzień danego okresu	30.06.2019	31.12.2018
	4,2520	4,3000

Bank Hipoteczny

Skrócone śródroczne
sprawozdanie finansowe
PKO Banku Hipotecznego SA
za okres sześciu miesięcy zakończony
30 czerwca 2019 roku

SPIS TREŚCI

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT.....	3
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW.....	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	5
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	6
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	7
NOTY DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	9

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	Nota	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	5	404 237	306 882
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		403 457	306 414
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		780	468
Koszty z tytułu odsetek	5	(253 919)	(187 381)
Wynik z tytułu odsetek		150 318	119 501
Przychody z tytułu prowizji i opłat	6	7 836	6 916
Koszty z tytułu prowizji i opłat	6	(10 252)	(9 230)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		(2 416)	(2 314)
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	7	33	24
Wynik z pozycji wymiany	8	(1 895)	3 990
Wynik z tytułu modyfikacji	10	370	(257)
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe	11	(5 680)	(4 445)
Pozostałe przychody operacyjne	12	324	302
Pozostałe koszty operacyjne	12	(306)	(301)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		18	1
Ogólne koszty administracyjne	13	(25 037)	(21 856)
Koszty z tytułu obciążeń regulacyjnych	14	(24 483)	(6 385)
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(39 049)	(27 427)
Wynik z działalności operacyjnej		52 179	60 832
Zysk brutto		52 179	60 832
Podatek dochodowy	15	(21 550)	(18 244)
Zysk netto		30 629	42 588
Zysk netto na jedną akcję - podstawowy (PLN)	16	0,02	0,04
Zysk netto na jedną akcję - rozwodniony (PLN)	16	0,02	0,04
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 400 243	1 200 000
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 400 243	1 200 000

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	Nota	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Zysk netto		30 629	42 588
Inne dochody całkowite		88 144	40 306
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		88 144	40 306
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto		110 925	47 051
Podatek odroczony		(21 076)	(8 940)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto	19	89 849	38 111
Aktualizacja wartości aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, brutto		(2 105)	2 710
Podatek odroczony		400	(515)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, netto		(1 705)	2 195
Dochody całkowite netto, razem		118 773	82 894

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	Nota	30.06.2019	31.12.2018
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	22	6
Należności od banków	18	55	22
wyceniane według zamortyzowanego kosztu		55	22
Instrumenty pochodne zabezpieczające	19	173 484	168 289
Papiery wartościowe	20	1 158 142	842 965
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		1 158 142	842 965
Kredyty i pożyczki wobec klientów	21, 22	24 599 196	21 070 469
wyceniane według zamortyzowanego kosztu		24 599 196	21 070 469
Wartości niematerialne	23	3 241	4 165
Rzeczowe aktywa trwałe	23	5 953	449
Inne aktywa	24	14 937	16 769
SUMA AKTYWÓW		25 955 030	22 103 134
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec banków	25	4 137 637	4 292 286
wyceniane według zamortyzowanego kosztu		4 137 637	4 292 286
Instrumenty pochodne zabezpieczające	19	48 539	15 254
Zobowiązania wobec klientów	26	3 378	4 359
wyceniane według zamortyzowanego kosztu		3 378	4 359
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	27	15 965 585	12 841 500
wyceniane według zamortyzowanego kosztu		15 965 585	12 841 500
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	28	3 830 751	3 311 148
wyceniane według zamortyzowanego kosztu		3 830 751	3 311 148
Pozostałe zobowiązania	29	51 787	121 974
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	15	9 947	3 159
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15	51 096	25 303
Rezerwy	30	413	268
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		24 099 133	20 615 251
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	31	1 526 500	1 295 000
Kapitał zapasowy		146 735	54 932
Skumulowane inne dochody całkowite		152 033	63 889
Niepodzielony wynik finansowy		-	(11 787)
Wynik okresu bieżącego		30 629	85 849
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		1 855 897	1 487 883
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		25 955 030	22 103 134
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	52	15,2%	15,2%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		1 855 897	1 487 883
Liczba akcji (w tys.)	31	1 526 500	1 295 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		1,22	1,15
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 526 500	1 295 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		1,22	1,15

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

ZA OKRES ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2019 ROKU	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Skumulowane inne dochody całkowite		Wynik z lat ubiegłych	Wynik bieżącego okresu	Kapitał własny ogółem
				Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite			
1 stycznia 2019 roku		1 295 000	54 932	59 462	4 427	(11 787)	85 849	1 487 883
Emisja akcji serii I	31	100 000	-	-	-	-	-	100 000
Emisja akcji serii J	31	131 500	17 741	-	-	-	-	149 241
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych		-	-	-	-	85 849	(85 849)	-
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał		-	74 062	-	-	(74 062)	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:		-	-	89 849	(1 705)	-	30 629	118 773
Zysk netto		-	-	-	-	-	30 629	30 629
Inne dochody całkowite		-	-	89 849	(1 705)	-	-	88 144
30 czerwca 2019 roku	31	1 526 500	146 735	149 311	2 722	-	30 629	1 855 897

ZA OKRES ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2018 ROKU	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Skumulowane inne dochody całkowite		Wynik z lat ubiegłych	Wynik bieżącego okresu	Kapitał własny ogółem
				Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite			
31 grudnia 2017 roku		1 200 000	-	(31 372)	2 480	(749)	51 419	1 221 778
Zmiany wynikające z wdrożenia MSSF 9		-	-	-	-	(11 787)	-	(11 787)
1 stycznia 2018 roku		1 200 000	-	(31 372)	2 480	(12 536)	51 419	1 209 991
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych		-	-	-	-	51 419	(51 419)	-
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał		-	50 670	-	-	(50 670)	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:		-	-	38 111	2 195	-	42 588	82 894
Zysk netto		-	-	-	-	-	42 588	42 588
Inne dochody całkowite		-	-	38 111	2 195	-	-	40 306
30 czerwca 2018 roku	31	1 200 000	50 670	6 739	4 675	(11 787)	42 588	1 292 885

SPRAWOZDANIE Z PRZEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

SPRAWOZDANIE Z PRZEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	Nota	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Przeptywy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		52 179	60 832
Korekty razem:		(3 409 464)	(3 180 204)
Amortyzacja		1 637	1 122
Odsetki od wyemitowanych listów zastawnych, obligacji i zaciągniętych kredytów		94 587	54 478
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		(5 195)	(214 382)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek wobec klientów brutto		(3 534 161)	(3 042 265)
Zmiana stanu innych aktywów oraz prawa do użytkowania		1 076	(7 704)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(26 931)	(197 029)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		33 285	(217 531)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		(981)	952
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu wyemitowanych listów zastawnych		(130 571)	366 217
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu wyemitowanych obligacji		35 374	27 575
Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe i rezerw		5 579	4 474
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań, z wyłączeniem zobowiązania z tytułu niezarejestrowanej emisji akcji własnych		24 920	10 552
Zapłacony podatek dochodowy		(9 645)	(13 712)
Inne korekty (w tym zmiany wyceny papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych odniesione na inne dochody całkowite)		101 562	47 049
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(3 357 285)	(3 119 372)
Przeptywy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		584 752	187 777
Wykup i odsetki od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		584 752	187 777
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(892 705)	(189 536)
Nabycie papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		(892 670)	(189 251)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(35)	(285)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(307 953)	(1 759)
Przeptywy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji akcji własnych i wpłat na emisję akcji własnych		149 241	-
Wpływy z tytułu emisji listów zastawnych		3 254 656	2 918 510
Wpływy z tytułu emisji obligacji		4 034 729	3 751 378
Wykup wyemitowanych obligacji		(3 550 500)	(3 308 000)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów		3 061 074	1 778 736
Wypływy z tytułu spłaty kredytów		(3 188 793)	(1 848 736)
Spłata odsetek od wyemitowanych listów zastawnych, obligacji i zaciągniętych kredytów		(94 587)	(54 478)
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu (MSSF 16)		(533)	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		3 665 287	3 237 410
Przeptywy pieniężne netto		49	116 279
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		28	5 911
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	35	77	122 190

NOTY DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO – SPIS TREŚCI

1.	INFORMACJE OGÓLNE	9
2.	PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
3.	ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI	10
4.	OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM.....	13
NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT		14
5.	PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK.....	14
6.	PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	14
7.	WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	15
8.	WYNIK Z POZYCJI WYMIANY.....	15
9.	ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	15
10.	WYNIK Z TYTUŁU MODYFIKACJI	15
11.	WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA STRATY KREDYTOWE	16
12.	POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE.....	16
13.	OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE.....	16
14.	KOSZTY Z TYTUŁU OBCIĄŻEŃ REGULACYJNYCH.....	17
15.	PODATEK DOCHODOWY.....	17
16.	ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ.....	19
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ		20
17.	KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	20
18.	NALEŻNOŚCI OD BANKÓW.....	20
19.	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE.....	20
20.	PAPIERY WARTOŚCIOWE	23
21.	KREDYTY I POŻYCZKI WOBEC KLIENTÓW.....	24
22.	OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	25
23.	WARTOŚCI NIEMATERIALNE I RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	31
24.	INNE AKTYWA	31
25.	ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	31
26.	ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	32
27.	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU WYEMITOWANYCH LISTÓW ZASTAWNYCH	32
28.	ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU WYEMITOWANYCH OBLIGACJI.....	34
29.	POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA.....	35
30.	REZERWY	36
31.	KAPITAŁY WŁASNE I AKCJONARIAT BANKU	36
POZOSTAŁE NOTY		38
32.	ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE UDZIELONE ORAZ OTRZYMANE	38
33.	SPRAWY SPORNE	38
34.	INFORMACJE DOTYCZĄCE LEASINGU	39
35.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	40
36.	TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI	40
37.	WARTOŚĆ GODZIWA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH.....	44
38.	SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI	45
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM		46
39.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W PKO BANKU HIPOTECZNYM SA.....	46
40.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM	51
41.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KONCENTRACJI.....	58
42.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM REZYDUALNYM	59
43.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI.....	60
44.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ	65
45.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM	67
46.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM MODELI	68
47.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM OPERACYJNYM	69
48.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM BIZNESOWYM.....	71
49.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM BRAKU ZGODNOŚCI.....	71
50.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM UTRATY REPUTACJI.....	72
51.	ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KAPITAŁOWYM.....	73
ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY		77
52.	ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY.....	77

NOTY DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. INFORMACJE OGÓLNE

DZIAŁALNOŚĆ BANKU

PKO Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna („PKO Bank Hipoteczny SA”, „Bank”) z siedzibą w Gdyni przy ul. Jerzego Waszyngtona 17, 81-342 Gdynia został wpisany 24 października 2014 roku do Rejestru przedsiębiorców, który jest prowadzony przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000528469. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 222181030. Kapitał zakładowy na 30 czerwca 2019 roku wynosił 1 526 500 000 PLN i został w całości opłacony.

PKO Bank Hipoteczny SA jest bankiem specjalistycznym prowadzącym działalność na podstawie ustawy z 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych, ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, Kodeksu spółek handlowych oraz innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa, zasad dobrej praktyki bankowej oraz Statutu Banku.

Bank specjalizuje się w udzielaniu mieszkaniowych kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych, jak również nabywa wierzycelności z tytułu takich kredytów od PKO Banku Polskiego SA. Bank pozyskuje kredyty do swojego portfela w oparciu o strategiczną współpracę z PKO Bankiem Polskim SA.

Podstawowym celem Banku, w zakresie finansowania, jest emisja listów zastawnych, które mają stanowić główne źródło długoterminowego finansowania mieszkaniowych kredytów hipotecznych.

WSKAZANIE, CZY BANK JEST JEDNOSTKĄ DOMINUJĄCĄ LUB ZNACZĄCYM INWESTOREM ORAZ CZY SPORZĄDZA SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

PKO Bank Hipoteczny SA nie jest jednostką dominującą ani znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych i współzależnych. W związku z tym PKO Bank Hipoteczny SA nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Jednostką dominującą wobec PKO Banku Hipotecznego SA jest PKO Bank Polski SA, który sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

INFORMACJE DOTYCZĄCE SKŁADU OSOBOWEGO RADY NADZORCZEJ BANKU ORAZ ZARZĄDU BANKU

Poniższa tabela przedstawia skład Rady Nadzorczej PKO Banku Hipotecznego SA w okresie objętym skróconym śródrocznym sprawozdaniem finansowym:

Lp.	Imię Nazwisko	Funkcja	Data powołania do Rady Nadzorczej	Data odwołania/rezygnacji/upływu kadencji
1	Jakub Papierski	Przewodniczący Rady Nadzorczej	06.10.2014 r.	-
2	Piotr Mazur	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej (do 29.03.2019 r.)	06.10.2014 r.	29.03.2019 r.
3	Rafał Kozłowski	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej (od 17.04.2019 r.) / Członek Rady Nadzorczej (do 17.04.2019 r.)	09.02.2018 r.	-
4	Justyna Borkiewicz	Członek Rady Nadzorczej	28.10.2016 r.	-
5	Artur Kluczny	Członek Rady Nadzorczej (niezależny)	18.10.2017 r.	-
6	Mieczysław Król	Członek Rady Nadzorczej	28.10.2016 r.	29.03.2019 r.
7	Piotr Kwiecień	Członek Rady Nadzorczej (niezależny)	18.10.2017 r.	-
8	Paweł Metrycki	Członek Rady Nadzorczej	30.03.2019 r.	-
9	Jan Emeryk Rościszewski	Członek Rady Nadzorczej	18.10.2017 r.	-
10	Ilona Wołyniec	Członek Rady Nadzorczej	30.03.2019 r.	-

W związku z upływem 29 marca 2019 roku kadencji Rady Nadzorczej, Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy powołało w tym dniu członków Rady Nadzorczej na okres kolejnej czteroletniej kadencji.

Poniższa tabela przedstawia skład Zarządu PKO Banku Hipotecznego SA w okresie objętym skróconym śródrocznym sprawozdaniem finansowym:

Lp.	Imię Nazwisko	Funkcja	Data powołania do Zarządu	Data odwołania/rezygnacji
1	Paulina Strugała	Prezes Zarządu	16.04.2018 r.	-
2	Piotr Kochanek	Wiceprezes Zarządu	01.01.2019 r.	-
3	Agnieszka Krawczyk	Wiceprezes Zarządu	01.01.2018 r.	-
4	Jakub Niesłuchowski	Wiceprezes Zarządu	01.04.2015 r.	28.02.2019 r.

12 grudnia 2018 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Hipotecznego SA powołała z dniem 1 stycznia 2019 roku Pana Piotra Kochanka na Wiceprezesa Zarządu Banku. 26 lutego 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powierzenie Panu Piotrowi Kochankowi funkcji Członka Zarządu PKO Banku Hipotecznego SA nadzorującego zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku.

2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe PKO Banku Hipotecznego SA obejmuje okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2019 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku (w zakresie rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz sprawozdania ze zmian w kapitale własnym) oraz dane porównawcze na 31 grudnia 2018 roku (w zakresie sprawozdania z sytuacji finansowej). Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych polskich (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych, chyba że wskazano inaczej.

2.1 OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zatwierdzonego przez Unię Europejską.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami obowiązującymi w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2018 roku, z wyłączeniem zmian wynikających z wdrożenia od 1 stycznia 2019 roku MSSF 16 „Leasing” opisanych w rozdziale 3.1.

Zasady, które nie uległy zmianie, zostały opisane w rocznym sprawozdaniu finansowym PKO Banku Hipotecznego SA za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku.

Prezentowane skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe za okres 6 miesięcy 2019 roku nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie z rocznym sprawozdaniem finansowym PKO Banku Hipotecznego SA za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

2.2 ZATWIERDZENIE SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądowi oraz opiniowaniu przez Komitet Audytu i Finansów Rady Nadzorczej 6 sierpnia 2019 roku, zostało zaakceptowane przez Zarząd Banku do publikacji 8 sierpnia 2019 roku.

3. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI

3.1 MSSF 16 LEASING

Standard został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku i został przyjęty przez Unię Europejską. MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie. Nowy standard zastąpił obowiązujący do końca 2018 roku MSR 17 *Leasing* oraz Interpretację Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF) nr 4 oraz Interpretację Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) nr 15 oraz 27.

Nowy standard wprowadza jeden model ujęcia leasingu w księgach rachunkowych leasingobiorcy, zbieżny z ujęciem leasingu finansowego w ramach MSR 17. Zgodnie z MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

Zasadniczym elementem różniącym definicje leasingu zgodnie z MSR 17 i MSSF 16 jest wymóg sprawowania kontroli nad użytkowanym konkretnym składnikiem aktywów wskazanym w umowie wprost lub w sposób dorozumiany. Przeniesienie prawa do użytkowania ma miejsce wówczas, gdy mamy do czynienia ze zidentyfikowanym składnikiem

aktywów w odniesieniu do którego leasingobiorca ma prawo do praktycznie wszystkich korzyści ekonomicznych, i kontroluje wykorzystanie danego składnika aktywów w danym okresie.

W przypadku gdy definicja leasingu jest spełniona, ujmuje się prawo do użytkowania składnika aktywów wraz z odpowiednim zobowiązaniem z tytułu leasingu ustalonym w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności w okresie trwania leasingu, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących nieistotnych kwotowo składników aktywów.

Wydatki związane z wykorzystywaniem aktywów będących przedmiotem leasingu, uprzednio ujęte w większości w kosztach rzeczowych, są obecnie klasyfikowane jako koszty amortyzacji oraz koszty odsetek.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są amortyzowane liniowo, natomiast zobowiązania z tytułu umów leasingowych są ujmowane zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej.

WPŁYW MSSF 16 NA SPRAWOZDANIA FINANSOWE

Bank w IV kwartale 2018 roku zakończył projekt wdrożenia MSSF 16.

Przedmiotem przeprowadzanych analiz były wszystkie umowy leasingu operacyjnego, najmu i dzierżawy. Ponadto zostały przeanalizowane transakcje nabytych usług (koszty usług obcych w ramach działalności operacyjnej) pod kątem występowania korzystania ze zidentyfikowanego składnika aktywów.

W ramach projektu Bank dokonał stosownych zmian w polityce rachunkowości i procedurach operacyjnych. Zostały opracowane i wdrożone metodyki prawidłowej identyfikacji umów leasingowych oraz zbierania danych niezbędnych do prawidłowego ujęcia księgowego tych transakcji.

Bank wdrożył standard z dniem 1 stycznia 2019 roku. Zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w MSSF 16 nowe zasady zostały przyjęte retrospektywnie. W związku z tym dane porównawcze za rok obrotowy 2018 nie podlegały przekształceniu (zmodyfikowane podejście retrospektywne).

Poniżej opisano poszczególne zmiany wynikające z wdrożenia MSSF 16.

UJĘCIE ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU LEASINGU

Zgodnie z MSSF 16 Bank ujmuje zobowiązania z tytułu leasingu w odniesieniu do umów, które wcześniej były klasyfikowane jako leasing operacyjny zgodnie z zasadami MSR 17 Leasing. Zobowiązania te zostały wycenione w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty na moment rozpoczęcia stosowania MSSF 16, zdyskontowanych z zastosowaniem stopy procentowej leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku, obliczonej na bazie końcowej stopy procentowej Banku.

Na datę początkowego ujęcia opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują następujące rodzaje opłat za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów przez okres trwania leasingu:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe uzależnione od indeksów rynkowych,
- kwoty, których zapłaty oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej przedmiotu leasingu,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że zostanie ona zrealizowana,
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia umowy.

W celu obliczenia stóp dyskonta na potrzeby MSSF 16 Bank przyjął, że stopa dyskonta powinna odzwierciedlać koszt finansowania, jaki byłby zaciągnięty na zakup przedmiotu podlegającego leasingowi. W celu oszacowania wysokości stopy dyskonta Bank wziął pod uwagę następujące parametry: długość trwania i walutę umowy oraz rentowność wyemitowanych przez siebie papierów dłużnych.

Na dzień 1 stycznia 2019 roku obliczone przez Bank stopy dyskonta mieściły się w przedziale (w zależności od okresu trwania umowy) od 2,07% do 4,21%. Walutą wszystkich umów leasingu zawartych przez Bank jest PLN.

Bank skorzystał z uproszczeń dotyczących krótkoterminowych umów leasingu (poniżej 12 miesięcy) oraz umów leasingu, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma niską wartość (poniżej 20 tys. PLN) i dla tych umów nie ujmuje zobowiązań finansowych i aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Opłaty leasingowe z tego tytułu są ujmowane jako koszty metodą liniową w trakcie okresu leasingu.

UJĘCIE AKTYWÓW Z TYTUŁU PRAWA DO UŻYTKOWANIA

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu i prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z aktywami stanowiącymi własność Banku wraz z prezentacją dodatkowych informacji w notach objaśniających.

Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednio poniesione przez leasingobiorcę w związku z zawarciem umowy leasingu,
- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione zgodnie z umową przez leasingobiorcę w związku z obowiązkiem demontażu i usunięcia bazowego składnika aktywów lub przeprowadzenia renowacji.

ZASTOSOWANIE SZACUNKÓW

MSSF 16 wymaga dokonania pewnych szacunków i wyliczeń, które mają wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Obejmują one m. in.:

- ustalenie umów objętych zakresem MSSF 16,
- ustalenie okresu obowiązywania umów (w tym dla umów z nieokreślonym terminem lub z możliwością przedłużenia),
- ustalenie stopy procentowej stosowanej do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych,
- ustalenie stawki amortyzacji.

ZASTOSOWANIE PRAKTYCZNYCH UPROSZCZEŃ

Stosując po raz pierwszy MSSF 16, Bank zastosował uproszczenie dopuszczone przez standard polegające na zastosowaniu jednej stopy dyskontowej do portfela umów leasingowych o podobnych cechach.

WPŁYW NA SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

Wpływ zastosowania MSSF 16 na 1 stycznia 2019 roku na ujęcie dodatkowych zobowiązań finansowych i aktywów z tytułu prawa do użytkowania przedstawia poniższa tabela:

WPŁYW NA SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	Wartość na 31.12.2018 (MSR 17)	Efekt wdrożenia MSSF 16	Wartość na 01.01.2019 (MSSF 16)
AKTYWA			
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	449	5 427	5 876
aktywa z tytułu prawa do użytkowania		5 427	5 427
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Pozostałe zobowiązania, w tym:	121 974	5 427	127 401
zobowiązania z tytułu leasingu		5 427	5 427

Poniżej przedstawiono uzgodnienie różnicy pomiędzy kwotami przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego, ujawnionymi zgodnie z MSR 17 na koniec 2018 roku, a zobowiązaniami z tytułu leasingu ujętymi na 1 stycznia 2019 roku, tj. na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16:

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU OPERACYJNEGO NA 31 GRUDNIA 2018 ROKU (BEZ EFEKTU DYSKONTA)	5 297
Umowy, których ocena uległa zmianie i od 1 stycznia 2019 roku są traktowane jako umowy serwisowe	(56)
Wpływ dyskonta	(486)
Korekta o różnicę w ujęciu opcji przedłużenia/zakończenia umowy leasingowej, w tym okresu wypowiedzenia umowy	672
ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU NA 1 STYCZNIA 2019 ROKU	5 427

WPŁYW NA KAPITAŁ WŁASNY

Wdrożony MSSF 16 nie miał wpływu na niepodzielony wynik finansowy i kapitał własny na dzień 1 stycznia 2019 roku z uwagi na ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań z tytułu leasingu w takiej samej wysokości.

WPŁYW NA RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

W rachunku zysków i strat Banku od 1 stycznia 2019 roku nastąpiła zmiana w prezentacji kosztów (czynsze związane z wynajmem zostały zastąpione amortyzacją oraz kosztami odsetkowymi) oraz momencie ich rozpoznania (ujęcie kosztów związanych z leasingiem jest szybsze ze względu na rozpoznanie kosztu odsetkowego metodą efektywnej stopy procentowej, która poprzednio nie była stosowana).

3.2 POZOSTAŁE ZMIANY DO OPUBLIKOWANYCH STANDARDÓW I INTERPRETACJI, KTÓRE WESZŁY W ŻYCIE OD 1 STYCZNIA 2019 ROKU

Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian do nich, które weszły w życie od 1 stycznia 2019 roku, tj. m.in. zmian do MSSF 9, MSR 28, MSR 19, poza MSSF 16 opisanym w punkcie 3.1, nie miało istotnego wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe.

3.3 NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH, KTÓRE ZOSTAŁY OPUBLIKOWANE, A TAKŻE ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ, A NIE WESZŁY JESZCZE W ŻYCIE I NIE ZOSTAŁY JESZCZE ZASTOSOWANE PRZEZ BANK

Bank nie identyfikuje nowych standardów oraz zmian do standardów i interpretacji, które zostały opublikowane oraz zatwierdzone przez Unię Europejską, nie obowiązują jeszcze dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku i nie zostały zastosowane w skróconym śródrocznym sprawozdaniu finansowym, a które będą miały istotny wpływ na sprawozdanie finansowe.

3.4 NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH, KTÓRE ZOSTAŁY OPUBLIKOWANE I NIE SĄ ZATWIERDZONE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

Zmiany do MSSF 3, MSSF 10, MSR 1, MSR 8 i MSR 28 oraz wprowadzenie MSSF 17 nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

4. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM

W skróconym śródrocznym sprawozdaniu finansowym PKO Banku Hipotecznego SA za okres sześciu miesięcy zakończony 30 czerwca 2019 roku Bank dokonał w celu lepszego odzwierciedlenia następujących zmian w ujęciu i prezentacji:

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	01.01.2018 - 30.06.2018 przed przekształceniem	wyodrębnienie pozycji "koszty z tytułu obciążeń regulacyjnych"	01.01.2018 - 30.06.2018 przekształcone
Ogólne koszty administracyjne	(28 241)	6 385	(21 856)
Koszty z tytułu obciążeń regulacyjnych	-	(6 385)	(6 385)
Razem	(28 241)	-	(28 241)

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

5. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	403 457	306 414
od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:	394 093	298 361
kredytów i pożyczek wobec klientów	394 044	298 328
należności od banków oraz od utrzymywania rezerwy obowiązkowej	49	33
od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, w tym:	9 364	8 053
dłużnych papierów wartościowych	9 364	8 053
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	780	468
transakcji zabezpieczających IRS (netto)	780	468
Razem	404 237	306 882
w tym: przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych z rozpoznaną utratą wartości	233	92

KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:	(150 589)	(117 603)
otrzymanych kredytów oraz wykorzystania limitu w rachunku	(18 645)	(14 817)
odroczonej płatności z tytułu nabycia wierzytelności	(14 949)	(25 752)
wyemitowanych listów zastawnych	(77 934)	(49 459)
wyemitowanych obligacji	(38 980)	(27 575)
zobowiązań z tytułu leasingu	(81)	
Koszty z tytułu odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	(103 330)	(69 778)
transakcji zabezpieczających CIRS (netto)	(103 330)	(69 778)
Razem	(253 919)	(187 381)

6. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Opłata za wycenę nieruchomości	2 758	2 951
Opłata za kontrolę nieruchomości	1 340	1 185
Prowizja z tytułu wcześniejszej całkowitej lub częściowej spłaty kredytu	2 872	2 162
Pozostałe	866	618
Razem	7 836	6 916

KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Sporządzenie przez rzeczoznawców majątkowych ekspertyz Bankowo-Hipotecznej Wartości Nieruchomości (BHWN)	(4 179)	(4 461)
Koszty związane z programem emisji obligacji	(2 008)	(1 754)
Koszty związane z liniami kredytowymi	(1 528)	(1 106)
Koszty związane z programami emisji listów zastawnych	(607)	(599)
Koszty ubezpieczenia kredytów	(1 794)	(1 234)
Provizje za inne usługi operacyjne	(97)	(76)
Koszty windykacji i pośrednictwa sprzedaży zabezpieczeń	(39)	-
Razem	(10 252)	(9 230)

7. WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Wynik z tytułu instrumentów pochodnych	33	24
Wynik z tytułu instrumentów pochodnych IRS z tytułu nieefektywności rachunkowości zabezpieczeń	33	24
Razem	33	24

Bank zawiera i utrzymuje instrumenty pochodne IRS wyłącznie w celach zabezpieczających.

8. WYNIK Z POZYCJI WYMIANY

WYNIK Z POZYCJI WYMIANY	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Wynik z rewaluacji	13	(879)
Wynik z tytułu instrumentów pochodnych (CIRS, FX-Forward) przed desygnacją do rachunkowości zabezpieczeń	(389)	(1 376)
Wynik z tytułu instrumentów pochodnych (CIRS, FX-Forward) z tytułu nieefektywności rachunkowości zabezpieczeń	(1 519)	6 245
Razem	(1 895)	3 990

Bank zawiera i utrzymuje instrumenty pochodne CIRS i FX-Forward wyłącznie w celach zabezpieczających.

9. ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

W I półroczu 2019 roku oraz w I półroczu 2018 roku nie wystąpiły zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

10. WYNIK Z TYTUŁU MODYFIKACJI

WYNIK Z TYTUŁU MODYFIKACJI	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	370	(257)
Razem	370	(257)

11. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA STRATY KREDYTOWE

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA STRATY KREDYTOWE	Nota	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Wynik z tytułu odpisów na kredyty i pożyczki wobec klientów	22	(5 545)	(4 395)
Wynik z tytułu rezerw na udzielone zobowiązania finansowe	30	(135)	(50)
Razem		(5 680)	(4 445)

12. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Przychody uboczne	317	301
Inne	7	1
Razem	324	302

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Koszty uboczne	(281)	(268)
Inne	(25)	(33)
Razem	(306)	(301)

13. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE

OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Świadczenia pracownicze	(8 705)	(8 007)
Koszty rzeczowe	(14 695)	(12 727)
Amortyzacja, w tym:	(1 637)	(1 122)
rzeczowe aktywa trwałe	(120)	(134)
aktywa z tytułu prawa do użytkowania, w tym:	(586)	
nieruchomości	(506)	
samochołów	(80)	
wartości niematerialne	(931)	(988)
Razem	(25 037)	(21 856)

ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Wynagrodzenia, w tym:	(7 331)	(6 726)
rezerwa na świadczenia emerytalno-rentowe	(10)	(29)
Narzuły na wynagrodzenia	(1 071)	(1 005)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(303)	(276)
Razem	(8 705)	(8 007)

KOSZTY RZECZOWE	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Usługi z tytułu czynności wspomagających świadczonych w ramach Umowy Outsourcingowej ¹⁾	(1 647)	(1 471)
Obsługa kredytów udzielonych oraz nabytych wierzytelności świadczona w ramach Umowy Outsourcingowej ¹⁾	(9 536)	(7 537)
Usługi obce z tytułu innych umów	(1 411)	(1 352)
Koszty informatyczne	(888)	(742)
Koszty ubezpieczeń majątkowych i osobowych	(182)	(133)
Czynsze oraz opłaty eksploatacyjne		(913)
Leasing samochodów		(133)
Koszty związane z krótkoterminowymi umowami leasingowymi	(85)	
Koszty związane z umowami leasingowymi aktywów o niskiej wartości, które nie są umowami krótkoterminowymi, koszty z tytułu podatku od towarów i usług nie podlegającego odliczeniu oraz koszty opłat eksploatacyjnych	(411)	
Pozostałe	(535)	(446)
Razem	(14 695)	(12 727)

¹⁾ Umowa Outsourcingowa została opisana w Nocie 36.1 „Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo”

14. KOSZTY Z TYTUŁU OBCIĄŻEŃ REGULACYJNYCH

KOSZTY Z TYTUŁU OBCIĄŻEŃ REGULACYJNYCH	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG), w tym: na fundusz przymusowej restrukturyzacji	(22 058)	(4 556)
Opłaty na rzecz KNF	(2 235)	(1 690)
Pozostałe podatki i opłaty	(190)	(139)
Razem	(24 483)	(6 385)

15. PODATEK DOCHODOWY

OBCIĄŻENIE PODATKOWE	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Bieżące obciążenie podatkowe	(16 433)	(13 905)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(5 117)	(4 339)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(21 550)	(18 244)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(20 676)	(9 455)
Razem	(42 226)	(27 698)

UZGODNIENIE EFEKTYWNEJ STOPY PODATKOWEJ	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	52 179	60 832
Podatek dochodowy według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej (19%)	(9 914)	(11 558)
Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(11 636)	(6 686)
podatek od niektórych instytucji finansowych	(7 419)	(5 211)
opłaty BFG	(4 191)	(866)
koszty powyżej limitu z Art. 15e Ustawy CIT	-	(596)
koszty PFRON	(9)	(8)
wpływ pozostałych różnic trwałych	(17)	(5)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(21 550)	(18 244)
Efektywna stopa podatkowa	41,30%	29,99%
Różnica przejściowa wynikająca z podatku odroczonego wykazana w rachunku zysków i strat	(5 117)	(4 339)
Bieżące obciążenie podatkowe wykazywane w rachunku zysków i strat	(16 433)	(13 905)

PODATKOWA GRUPA KAPITAŁOWA

Na podstawie umowy z dnia 5 listopada 2018 roku PKO Bank Polski SA, jako spółka dominująca, łącznie z dwoma spółkami zależnymi: PKO Bankiem Hipotecznym SA oraz PKO Leasing SA, utworzył Podatkową Grupę Kapitałową Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („PGK PKO Banku Polskiego SA”). Umowa ta została zarejestrowana przez Naczelnika Drugiego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie. PGK PKO Banku Polskiego SA została powołana na okres 3 lat podatkowych. Pierwszy rok podatkowy rozpoczął się 1 stycznia 2019 roku.

Podatkowa grupa kapitałowa jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej utworzenie oznacza konsolidację dochodów spółek wchodzących w jej skład dla celów opodatkowania podatkiem dochodowym oraz umożliwia skorzystanie z innych, zapewniających w szczególności ułatwienia operacyjne, przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, które dedykowane są podatkowym grupom kapitałowym.

W związku z wejściem od 1 stycznia 2019 roku PKO Banku Hipotecznego SA do PGK PKO Banku Polskiego SA, zaprezentowane w poniższej tabeli zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego według stanu na 30 czerwca 2019 roku jest zobowiązaniem wobec PKO Banku Polskiego SA.

ZOBOWIĄZANIE Z TYTUŁU BIEŻĄCEGO PODATKU DOCHODOWEGO	30.06.2019	31.12.2018
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	9 947	3 159

AKTYWA/REZERWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO

AKTYWA/REZERWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO NETTO	31.12.2018	Rachunek zysków i strat	Inne dochody całkowite	30.06.2019
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od kredytów i pożyczek wobec klientów	7 655	897	-	8 552
Odsetki naliczone i dyskonto od papierów wartościowych	727	573	-	1 300
Korekta wyceny metodą liniową i ESP portfela kredytowego	19 575	2 813	-	22 388
Korekta wyceny metodą liniową i ESP emisji własnych	3 586	199	-	3 785
Koszty zapłacone rozliczane w czasie	825	(31)	-	794
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych	5	(2)	-	3
Wycena papierów wartościowych	1 038	-	(300)	738
Wycena instrumentów pochodnych	22 590	120	21 090	43 800
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	56 001	4 569	20 790	81 360
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od zobowiązań wobec banków	5 996	(3 760)	-	2 236
Odsetki naliczone oraz dyskonto od zobowiązań z tytułu emisji	11 201	678	-	11 879
Odpisy na straty kredytowe	5 132	891	-	6 023
Koszty do zapłacenia	1 639	141	-	1 780
Wycena papierów wartościowych	-	-	100	100
Wycena instrumentów pochodnych	6 730	1 488	14	8 232
Różnica między amortyzacją aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz kosztu finansowania leasingu (MSSF 16)	-	14	-	14
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	30 698	(548)	114	30 264
Aktywa/(Rezerwa) z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	(25 303)	(5 117)	(20 676)	(51 096)

16. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	30 629	42 588
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 400 243	1 200 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	0,02	0,04

Zarówno w I półroczu 2019 roku, jak w I półroczu 2018 roku nie występowały instrumenty rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję. W związku z powyższym wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

17. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	30.06.2019	31.12.2018
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	22	6
Razem	22	6

18. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	30.06.2019	31.12.2018
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		
rachunki bieżące	55	22
Razem	55	22

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe związane z należnościami od banków zostało opisane w Nocie 40 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

Całość salda należności od banków na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku była klasyfikowana do Koszyka 1. W okresie zakończonym 30 czerwca 2019 roku oraz w 2018 roku brak było transferów między koszykami dotyczących należności od banków.

19. INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIEZAJĄCE

STRATEGIA 1	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH GENEROWANYCH PRZEZ KREDYTY HIPOTECZNE W PLN Z TYTUŁU ZMIAN REFERENCYJNYCH STÓP PROCENTOWYCH ORAZ LISTY ZASTAWNE DENOMINOWANE W WALUCIE WYMIENIALNEJ Z TYTUŁU ZMIAN KURSU WALUTOWEGO Z WYKORZYSTANIEM INSTRUMENTÓW ZABEZPIEZAJĄCYCH CIRS ORAZ FX-FORWARD
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	Eliminacja zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty hipoteczne w PLN z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych oraz listy zastawne denominowane w walucie wymiennej z tytułu zmian kursu walutowego, z wykorzystaniem instrumentów zabezpieczających CIRS oraz serii transakcji FX-Forward w walucie wymiennej stanowiących zabezpieczenie ekspozycji walutowej o zapadalności w terminach płatności kuponów z listów zastawnych w walucie wymiennej.
ZABEZPIECZANE RYZYKO	Ryzyko walutowe i ryzyko stóp procentowych.
INSTRUMENTY ZABEZPIEZAJĄCE	<ul style="list-style-type: none"> transakcje CIRS (Cross-Currency Interest Rate Swap), w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę PLN, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę właściwą dla waluty wymiennej. W przypadku ogłoszenia przez sąd upadłości PKO Banku Hipotecznego SA następuje automatyczne wydłużenie transakcji CIRS o 12 miesięcy na warunkach określonych w dniu zawarcia transakcji, opcjonalnie seria transakcji FX-Forward w walucie wymiennej stanowiących zabezpieczenie ekspozycji walutowej o zapadalności w terminach płatności kuponów z listów zastawnych w walucie wymiennej.
POZYCJA ZABEZPIECZANA	<ul style="list-style-type: none"> część portfela kredytów mieszkaniowych ujętych w rejestrze zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych o zmiennym oprocentowaniu w PLN. Oprocentowanie kredytów jest indeksowane do stopy WIBOR 3M. Marża na kredytach hipotecznych jest wyłączona z zabezpieczenia, listy zastawne wyemitowane w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu.

**OKRES W KTÓRYM
OCZEKUJE SIĘ
WYSTĄPIENIA
PRZEPEŁYWÓW**

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: lipiec 2019 roku – sierpień 2024 roku.

INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIEZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIEZAJĄCYCH	WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIEZAJĄCYCH		NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ROZPOZNANA W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	ZMIANA WARTOŚCI GODZIWEJ INSTRUMENTU ZABEZPIEZAJĄCEGO OD DESYGNACJI
		Aktywa	Zobowiązania		
30.06.2019					
CIRS EUR/PLN	noga stała EUR	2 775 514	160 175	47 836	(1 502)
	noga zmienna PLN	11 863 682			
FX-Forward	kupno EUR	2 891	332	703	(17)
	sprzedaż EUR	1 817			
31.12.2018					
CIRS EUR/PLN	noga stała EUR	2 076 360	162 100	14 786	1 334
	noga zmienna PLN	8 858 819			
FX-Forward	kupno EUR	2 173	237	468	(24)
	sprzedaż EUR	1 656			

Średnia stała stopa ważona nominałem dla transakcji CIRS wynosiła 0,504% na 30 czerwca 2019 roku oraz 0,585% na 31 grudnia 2018 roku.

POZYCJE ZABEZPIEZANE	WARTOŚĆ BILANSOWA POZYCJI ZABEZPIEZANYCH	POZYCJA W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ	ZMIANA WARTOŚCI GODZIWEJ POZYCJI ZABEZPIEZANYCH OD DESYGNACJI
30.06.2019			
kredyty w PLN o zmiennym oprocentowaniu	11 863 682	Kredyty i pożyczki wobec klientów	(119 230)
listy zastawne wyemitowane w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu	11 806 052	Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	
31.12.2018			
kredyty w PLN o zmiennym oprocentowaniu	8 858 819	Kredyty i pożyczki wobec klientów	(150 942)
listy zastawne wyemitowane w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu	8 930 571	Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	

STRATEGIA 2

ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW PLN O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCJI IRS

OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	Eliminacja zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem z wykorzystaniem transakcji IRS.
ZABEZPIEZANE RYZYKO	Ryzyko stóp procentowych.
INSTRUMENTY ZABEZPIEZAJĄCE	Transakcje IRS (Interest Rate Swap), w których Bank płaci kupon oparty na zmiennej stopie WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty na stałej stopie od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.
POZYCJA ZABEZPIEZANA	Część portfela złotych kredytów mieszkaniowych indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M. Marża na kredytach hipotecznych jest wyłączona z zabezpieczenia.
OKRES W KTÓRYM OCZEKUJE SIĘ WYSTĄPIENIA PRZEPEŁYWÓW	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: lipiec 2019 roku – sierpień 2028 roku.

INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIECZAJĄCYCH	WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH		NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ROZPOZNANA W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	ZMIANA WARTOŚCI GODZIWEJ INSTRUMENTU ZABEZPIECZAJĄCEGO OD DESYGNACJI	
		Aktywa	Zobowiązania			
30.06.2019						
IRS PLN	PLN	325 000	12 977	-	33	13 190
31.12.2018						
IRS PLN	PLN	325 000	5 952	-	63	6 165

Średnia stała stopa ważona nominalnie dla transakcji IRS wynosiła 2,84% zarówno na 30 czerwca 2019 roku, jak również 31 grudnia 2018 roku.

POZYCJE ZABEZPIECZANE	WARTOŚĆ BILANSOWA POZYCJI ZABEZPIECZANYCH	POZYCJA W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ	ZMIANA WARTOŚCI GODZIWEJ POZYCJI ZABEZPIECZANYCH OD DESYGNACJI
30.06.2019			
kredyty w PLN o zmiennym oprocentowaniu	325 000	Kredyty i pożyczki wobec klientów	(13 258)
31.12.2018			
kredyty w PLN o zmiennym oprocentowaniu	325 000	Kredyty i pożyczki wobec klientów	(6 248)

INFORMACJE FINANSOWE

WARTOŚĆ BILANSOWA/WARTOŚĆ GODZIWA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH STANOWIĄCYCH ZABEZPIECZENIE PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	30.06.2019		31.12.2018	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	12 977	-	5 952	-
CIRS	160 175	47 836	162 100	14 786
FX-Forward	332	703	237	468
Razem	173 484	48 539	168 289	15 254

Bank zawiera i utrzymuje instrumenty pochodne wyłącznie w celach zabezpieczających.

WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH W PODZIALE NA TERMINY DO REALIZACJI NA 30 CZERWCA 2019 ROKU	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesiące do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
	IRS	-	-	-	265 000	60 000
PLN fixed-float	-	-	-	-	-	-
CIRS	-	-	-	9 728 941	2 134 741	11 863 682
float PLN sprzedaż	-	-	-	2 275 984	499 530	2 775 514
fixed EUR zakup (waluta oryginalna)	-	-	-	-	-	-
FX-Forward	-	-	171	11 866	1 978	14 015
PLN sprzedaż	-	-	39	2 459	393	2 891
EUR zakup (waluta oryginalna)	-	295	2 847	5 221	-	8 363
PLN zakup	-	66	629	1 122	-	1 817
EUR sprzedaż (waluta oryginalna)	-	-	-	-	-	-

WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW ZABEZPIELAJĄCYCH W PODZIALE NA TERMINY DO REALIZACJI NA 31 GRUDNIA 2018 ROKU	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	powyżej 3 miesiący do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
IRS						
PLN fixed-float	-	-	-	265 000	60 000	325 000
CIRS						
float PLN sprzedaż	-	-	-	4 514 349	4 344 470	8 858 819
fixed EUR zakup (waluta oryginalna)	-	-	-	1 052 370	1 023 990	2 076 360
FX-Forward						
PLN sprzedaż	-	-	-	6 607	4 122	10 729
EUR zakup (waluta oryginalna)	-	-	-	1 340	833	2 173
PLN zakup	435	-	1 497	5 731	-	7 663
EUR sprzedaż (waluta oryginalna)	101	-	329	1 226	-	1 656

ZMIANA INNYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH Z TYTUŁU ZABEZPIECZENIA PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH ORAZ NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Skumulowane inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na początek okresu brutto	73 411	(38 730)
Zyski /(Straty) odniesione na inne dochody całkowite w okresie	(123 442)	355 793
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat	234 367	308 742
- przychody odsetkowe	(780)	468
- koszty odsetkowe	103 330	(69 778)
- wynik z pozycji wymiany	131 817	378 052
Skumulowane inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na koniec okresu brutto	184 336	8 321
Efekt podatkowy	(35 025)	(1 582)
Skumulowane inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na koniec okresu netto	149 311	6 739
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	(1 486)	6 269
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	110 925	47 051
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(21 076)	(8 940)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	89 849	38 111

20. PAPIERY WARTOŚCIOWE

PAPIERY WARTOŚCIOWE	30.06.2019	31.12.2018
Wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, w tym:		
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	1 158 142	842 965
Razem	1 158 142	842 965
PAPIERY WARTOŚCIOWE WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI	30.06.2019	31.12.2018
Emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN		
do 1 miesiąca	-	186 506
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	160 074	-
powyżej 1 roku do 5 lat	703 000	479 474
powyżej 5 lat	295 068	176 985
Razem	1 158 142	842 965

PAPIERY WARTOŚCIOWE WEDŁUG WARTOŚCI NOMINALNEJ ORAZ ŚREDNIA RENTOWNOŚĆ	30.06.2019	31.12.2018
Emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	1 156 480	836 480
Średnia rentowność	1,79%	1,78%

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe związane z papierami wartościowymi zostało opisane w Nocie 40 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

Całość salda papierów wartościowych na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku była klasyfikowana do Koszyka 1. W okresie zakończonym 30 czerwca 2019 roku oraz w 2018 roku brak było transferów między koszykami dotyczących papierów wartościowych.

21. KREDYTY I POŻYCZKI WOBEC KLIENTÓW

KREDYTY I POŻYCZKI WOBEC KLIENTÓW	30.06.2019	31.12.2018
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		
Kredyty mieszkaniowe, wartość brutto, w tym:		
kredyty udzielone	24 632 903	21 098 742
nabyte wierzytelności	10 412 472	8 781 520
	14 220 431	12 317 222
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(33 707)	(28 273)
Kredyty i pożyczki wobec klientów, wartość netto	24 599 196	21 070 469

W I półroczu 2019 roku Bank zakupił na podstawie podpisanej 17 listopada 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności portfele wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie o wartości 2 519 297 tys. PLN, natomiast w I półroczu 2018 roku o wartości 1 880 968 tys. PLN. Cena nabycia została ustalona na poziomie wartości rynkowej w oparciu o wycenę dokonaną przez niezależnego rzeczoznawcę. Nabyte wierzytelności zostały ujęte w księgach Banku w uzgodnionych w Umowach Sprzedaży Wierzytelności datach przeniesienia, w których Bank nabywał prawa do przepływów z poszczególnych portfeli oraz przejmował odpowiedzialność za wszelkie koszty i ryzyka ekonomiczne związane z wierzytelnościami wchodzącymi w ich skład. Zakup portfeli wierzytelności został sfinansowany zobowiązaniem, którego charakter został opisany w Nocie 25. Docelowo Bank refinansuje nabywane portfele wierzytelności głównie poprzez emisję hipotecznych listów zastawnych.

Kredyty udzielone oraz nabyte wierzytelności, które zostały wpisane do Rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych, stanowią zabezpieczenie wyemitowanych przez Bank listów zastawnych, co zostało opisane w Nocie 27.

Informacje o jakości portfela kredytowego zostały przedstawione również w Nocie 40.4 „Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego”.

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe dla kredytów i pożyczek wobec klientów wycenianych według zamortyzowanego kosztu zostały opisane w Nocie 22 „Oczekiwane straty kredytowe”.

22. OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE

WARTOŚĆ BRUTTO AKTYWÓW FINANSOWYCH I ODPISY NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE ORAZ WARTOŚĆ NOMINALNA UDZIELONYCH ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH I WARTOŚĆ REZERW

AKTYWA FINANSOWE I ODPISY NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE NA 30.06.2019	Wartość brutto aktywów, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (Koszyk 1)	Wartość brutto aktywów w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 2)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (Koszyk 2)	Wartość brutto aktywów z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 3)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (Koszyk 3)	Razem wartość brutto	Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe
Wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite								
papiery wartościowe	1 158 142	-	-	-	-	-	1 158 142	-
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	1 158 142	-	-	-	-	-	1 158 142	-
Razem	1 158 142	-	-	-	-	-	1 158 142	-
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu								
należności od banków	55	-	-	-	-	-	55	-
kredyty i pożyczki wobec klientów	24 326 926	(9 014)	293 678	(20 290)	12 299	(4 403)	24 632 903	(33 707)
kredyty mieszkaniowe	24 326 926	(9 014)	293 678	(20 290)	12 299	(4 403)	24 632 903	(33 707)
kredyty udzielone	10 248 890	(4 751)	160 631	(11 014)	2 951	(1 303)	10 412 472	(17 068)
nabyte wierzytelności	14 078 036	(4 263)	133 047	(9 276)	9 348	(3 100)	14 220 431	(16 639)
inne aktywa finansowe	386	-	-	-	-	-	386	-
Razem	24 327 367	(9 014)	293 678	(20 290)	12 299	(4 403)	24 633 344	(33 707)

Na 30 czerwca 2019 roku nie wystąpiły nabyte lub udzielone aktywa finansowe z utratą wartości (POCI).

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I WARTOŚĆ REZERW NA 30.06.2019	Wartość nominalna udzielonych zobowiązań finansowych, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe (Koszyk 1)	Wartość nominalna udzielonych zobowiązań finansowych, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 2)	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe (Koszyk 2)	Wartość nominalna udzielonych zobowiązań finansowych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 3)	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe (Koszyk 3)	Razem wartość nominalna	Razem rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe
Udzielone zobowiązania finansowe	619 579	(144)	2 219	(135)	-	-	621 798	(279)

AKTYWA FINANSOWE I ODPISY NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE NA 31.12.2018	Wartość brutto aktywów, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (Koszyk 1)	Wartość brutto aktywów w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 2)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (Koszyk 2)	Wartość brutto aktywów z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 3)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (Koszyk 3)	Razem wartość brutto	Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe
Wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite								
papiery wartościowe	842 965	-	-	-	-	-	842 965	-
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	842 965	-	-	-	-	-	842 965	-
Razem	842 965	-	-	-	-	-	842 965	-
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu								
należności od banków	22	-	-	-	-	-	22	-
kredyty i pożyczki wobec klientów	20 823 722	(7 108)	266 928	(17 979)	8 092	(3 186)	21 098 742	(28 273)
kredyty mieszkaniowe	20 823 722	(7 108)	266 928	(17 979)	8 092	(3 186)	21 098 742	(28 273)
kredyty udzielone	8 636 038	(3 480)	143 432	(10 730)	2 050	(922)	8 781 520	(15 132)
nabyte wierzytelności	12 187 684	(3 628)	123 496	(7 249)	6 042	(2 264)	12 317 222	(13 141)
inne aktywa finansowe	449	-	-	-	-	-	449	-
Razem	20 824 193	(7 108)	266 928	(17 979)	8 092	(3 186)	21 099 213	(28 273)

Na 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły nabyte lub udzielone aktywa finansowe z utratą wartości (POCI).

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I WARTOŚĆ REZERW NA 31.12.2018	Wartość nominalna udzielonych zobowiązań finansowych, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (Koszyk 1)	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe (Koszyk 1)	Wartość nominalna udzielonych zobowiązań finansowych, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 2)	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe (Koszyk 2)	Wartość nominalna udzielonych zobowiązań finansowych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (Koszyk 3)	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe (Koszyk 3)	Razem wartość nominalna	Razem rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe
Udzielone zobowiązania finansowe	717 808	(103)	1 409	(41)	-	-	719 217	(144)

TRANSFERY MIĘDZY KOSZYKAMI UTRATY WARTOŚCI DLA AKTYWÓW FINANSOWYCH ORAZ UDZIELONYCH ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH

AKTYWA FINANSOWE NA 30.06.2019 - PRZESUNIĘCIA MIĘDZY KOSZYKAMI W I PÓŁROCZU 2019 ROKU	Wartość bilansowa brutto							RAZEM WARTOŚĆ BILANSOWA BRUTTO	Wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe						RAZEM ODPISY	RAZEM NETTO	
	WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 2 (K2)		Przesunięcia między koszykiem 2 (K2) a koszykiem 3 (K3)		Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 3 (K3)			WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 2 (K2)		Przesunięcia między koszykiem 2 (K2) a koszykiem 3 (K3)		Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 3 (K3)			
		z K1 do K2	z K2 do K1	z K2 do K3	z K3 do K2	z K1 do K3	z K3 do K1			z K1 do K2	z K2 do K1	z K2 do K3	z K3 do K2	z K1 do K3			z K3 do K1
Wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite																	
papiery wartościowe	1 158 142	-	-	-	-	-	-	1 158 142	-	-	-	-	-	-	-	1 158 142	
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	1 158 142	-	-	-	-	-	-	1 158 142	-	-	-	-	-	-	-	1 158 142	
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu należności od banków	55	-	-	-	-	-	-	55	-	-	-	-	-	-	-	55	
kredyty i pożyczki wobec klientów	24 302 856	182 005	141 248	4 365	1 015	1 414	-	24 632 903	(20 628)	(10 954)	(313)	(1 223)	(167)	(422)	(33 707)	24 599 196	
kredyty mieszkaniowe	24 302 856	182 005	141 248	4 365	1 015	1 414	-	24 632 903	(20 628)	(10 954)	(313)	(1 223)	(167)	(422)	(33 707)	24 599 196	
kredyty udzielone	10 223 925	105 006	82 638	600	-	303	-	10 412 472	(10 790)	(5 828)	(220)	(197)	-	(33)	(17 068)	10 395 404	
nabyte wierzytelności	14 078 931	76 999	58 610	3 765	1 015	1 111	-	14 220 431	(9 838)	(5 126)	(93)	(1 026)	(167)	(389)	(16 639)	14 203 792	
inne aktywa finansowe	386	-	-	-	-	-	-	386	-	-	-	-	-	-	-	386	
Razem aktywa finansowe	25 461 439	182 005	141 248	4 365	1 015	1 414	-	25 791 486	(20 628)	(10 954)	(313)	(1 223)	(167)	(422)	(33 707)	25 757 779	

Transfery między koszykami utraty wartości zostały zaprezentowane w wartości bilansowej brutto i odpisu na 30 czerwca 2019 roku. Dla kredytów i pożyczek wobec klientów, które wielokrotnie zmieniły koszyki przesunięcie zostało zaprezentowane jako transfer z koszyka, w którym znajdowały się na 1 stycznia 2019 roku lub w momencie ich początkowego ujęcia do koszyka utraty wartości, w którym znajdowały się na 30 czerwca 2019 roku.

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE NA 30.06.2019 - PRZESUNIĘCIA MIĘDZY KOSZYKAMI W I PÓŁROCZU 2019 ROKU	Wartość nominalna udzielonego zobowiązania finansowego							RAZEM WARTOŚĆ NOMINALNA	Wartość rezerw na udzielone zobowiązania finansowe						RAZEM REZERWY	RAZEM NETTO	
	WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 2 (K2)		Przesunięcia między koszykiem 2 (K2) a koszykiem 3 (K3)		Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 3 (K3)			WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 2 (K2)		Przesunięcia między koszykiem 2 (K2) a koszykiem 3 (K3)		Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 3 (K3)			
		z K1 do K2	z K2 do K1	z K2 do K3	z K3 do K2	z K1 do K3	z K3 do K1			z K1 do K2	z K2 do K1	z K2 do K3	z K3 do K2	z K1 do K3			z K3 do K1
Udzielone zobowiązania finansowe kredyty mieszkaniowe dla osób fizycznych	619 635	1 963	200	-	-	-	-	621 798	(152)	(127)	-	-	-	-	(279)	621 519	

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
PKO BANKU HIPOTECZNEGO SA
ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2019 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

AKTYWA FINANSOWE NA 30.06.2018 - PRZESUNIĘCIA MIĘDZY KOSZYKAMI W I PÓŁROCZU 2018 ROKU	Wartość bilansowa brutto							RAZEM WARTOŚĆ BILANSOWA BRUTTO	Wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe						RAZEM ODPISY	RAZEM NETTO	
	WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 2 (K2)		Przesunięcia między koszykiem 2 (K2) a koszykiem 3 (K3)		Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 3 (K3)			WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 2 (K2)		Przesunięcia między koszykiem 2 (K2) a koszykiem 3 (K3)		Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 3 (K3)			
		z K1 do K2	z K2 do K1	z K2 do K3	z K3 do K2	z K1 do K3	z K3 do K1			z K1 do K2	z K2 do K1	z K2 do K3	z K3 do K2	z K1 do K3			z K3 do K1
Wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite																	
papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	842 727	-	-	-	-	-	-	842 727	-	-	-	-	-	-	-	842 727	
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu																	
należności od banków	122 172	-	-	-	-	-	-	122 172	-	-	-	-	-	-	-	122 172	
kredyty i pożyczki wobec klientów	18 880 989	119 375	87 771	1 524	288	-	-	19 089 947	(15 253)	(7 577)	(625)	(588)	(59)	-	(24 102)	19 065 845	
kredyty mieszkaniowe	18 880 989	119 375	87 771	1 524	288	-	-	19 089 947	(15 253)	(7 577)	(625)	(588)	(59)	-	(24 102)	19 065 845	
kredyty udzielone nabyte wierzytelności	6 787 818	64 574	34 434	-	-	-	-	6 886 826	(6 606)	(4 311)	(278)	-	-	-	(11 195)	6 875 631	
inne aktywa finansowe	12 093 171	54 801	53 337	1 524	288	-	-	12 203 121	(8 647)	(3 266)	(347)	(588)	(59)	-	(12 907)	12 190 214	
inne aktywa finansowe	289	-	-	-	-	-	-	289	-	-	-	-	-	-	-	289	
Razem aktywa finansowe	19 846 177	119 375	87 771	1 524	288	-	-	20 055 135	(15 253)	(7 577)	(625)	(588)	(59)	-	(24 102)	20 031 033	

Transfery między koszykami utraty wartości zostały zaprezentowane w wartości bilansowej brutto i odpisu na 30 czerwca 2018 roku. Dla kredytów i pożyczek wobec klientów, które wielokrotnie zmieniły koszyki przesunięcie zostało zaprezentowane jako transfer z koszyka, w którym znajdowały się na 1 stycznia 2018 roku lub w momencie ich początkowego ujęcia do koszyka utraty wartości, w którym znajdowały się na 30 czerwca 2018 roku.

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE NA 30.06.2018 - PRZESUNIĘCIA MIĘDZY KOSZYKAMI W I PÓŁROCZU 2018 ROKU	Wartość nominalna udzielonego zobowiązania finansowego							RAZEM WARTOŚĆ NOMINALNA	Wartość rezerw na udzielone zobowiązania finansowe						RAZEM REZERWY	RAZEM NETTO	
	WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 2 (K2)		Przesunięcia między koszykiem 2 (K2) a koszykiem 3 (K3)		Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 3 (K3)			WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 2 (K2)		Przesunięcia między koszykiem 2 (K2) a koszykiem 3 (K3)		Przesunięcia między koszykiem 1 (K1) a koszykiem 3 (K3)			
		z K1 do K2	z K2 do K1	z K2 do K3	z K3 do K2	z K1 do K3	z K3 do K1			z K1 do K2	z K2 do K1	z K2 do K3	z K3 do K2	z K1 do K3			z K3 do K1
Udzielone zobowiązania finansowe																	
kredyty mieszkaniowe dla osób fizycznych	783 271	1 061	327	-	-	-	-	784 659	(130)	(28)	-	-	-	-	(158)	784 501	

ZMIANY W ODPISACH NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE

ZMIANY DOTYCZĄCE ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE DLA AKTYWÓW FINANSOWYCH W I PÓŁROCZU 2019 ROKU	Wartość na 31.12.2018 roku	Zwiększenia w związku z udzieleniem i nabyciem	Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Zmiany z tytułu wydłużenia horyzontu rozpoznania strat z 12 miesięcy na okres do daty zapadalności	Zmiany z tytułu skrócenia horyzontu rozpoznania strat z okresu do daty zapadalności na 12 miesięcy	Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	Zmniejszenie stanu odpisów z tytułu utraty wartości w związku z częściowym spisaniem	Wartość na 30.06.2019 roku
Wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite									
papiery wartościowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wycenianych według zamortyzowanego kosztu									
należności od banków	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kredyty i pożyczki wobec klientów	28 273	835	(15)	953	10 408	(6 781)	145	(111)	33 707
kredyty mieszkaniowe	28 273	835	(15)	953	10 408	(6 781)	145	(111)	33 707
inne aktywa finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	28 273	835	(15)	953	10 408	(6 781)	145	(111)	33 707

ZMIANY DOTYCZĄCE ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE DLA AKTYWÓW FINANSOWYCH W I PÓŁROCZU 2018 ROKU	Wartość na 01.01.2018 roku	Zwiększenia w związku z udzieleniem i nabyciem	Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Zmiany z tytułu wydłużenia horyzontu rozpoznania strat z 12 miesięcy na okres do daty zapadalności	Zmiany z tytułu skrócenia horyzontu rozpoznania strat z okresu do daty zapadalności na 12 miesięcy	Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	Zmniejszenie stanu odpisów z tytułu utraty wartości w związku z częściowym spisaniem	Wartość na 30.06.2018 roku
Wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite									
papiery wartościowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wycenianych według zamortyzowanego kosztu									
należności od banków	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kredyty i pożyczki wobec klientów	19 707	1 242	(270)	3 176	7 311	(7 082)	18	-	24 102
kredyty mieszkaniowe	19 707	1 242	(270)	3 176	7 311	(7 082)	18	-	24 102
inne aktywa finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	19 707	1 242	(270)	3 176	7 311	(7 082)	18	-	24 102

ZMIANY WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

ZMIANY WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NA PODSTAWIE RÓŻNICZY WARTOŚCI BILANSOWYCH NA 31.12.2018 ROKU ORAZ 30.06.2019 ROKU	Wartość bilansowa brutto na 31.12.2018 roku	Zwiększenia w związku z udzieleniem i nabyciem	Zmiany wynikające z wypłat transz	Zmniejszenia w związku ze spłatami / wykupem	Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania (derecognition)	Zmniejszenie stanu wartości brutto z tytułu utraty wartości w związku z częściowym spisaniem ¹⁾	Zmiany z tytułu wydłużenia horyzontu rozpoznania strat z 12 miesięcy na okres do daty zapadalności	Zmiany z tytułu skrócenia horyzontu rozpoznania strat z okresu do daty zapadalności na 12 miesięcy	Inne zmiany	Wartość bilansowa brutto na 30.06.2019 roku
Wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite											
papiery wartościowe	842 965	892 670	-	(584 752)	-	-	-	-	-	7 259	1 158 142
Razem	842 965	892 670	-	(584 752)	-	-	-	-	-	7 259	1 158 142
w tym: od aktywów wycenianych grupowo	842 965	892 670	-	(584 752)	-	-	-	-	-	7 259	1 158 142
Wycenianych według zamortyzowanego kosztu											
należności od banków	22	55	-	(22)	-	-	-	-	-	-	55
kredyty i pożyczki wobec klientów	21 098 742	3 785 145	593 633	(841 252)	9 243	(3 625)	(111)	(169)	(8 703)	-	24 632 902
kredyty mieszkaniowe	21 098 742	3 785 145	593 633	(841 252)	9 243	(3 625)	(111)	(169)	(8 703)	-	24 632 902
inne aktywa finansowe	449	386	-	(449)	-	-	-	-	-	-	386
Razem	21 099 213	3 785 586	593 633	(841 723)	9 243	(3 625)	(111)	(169)	(8 703)	-	24 633 343
w tym: od aktywów wycenianych grupowo	21 098 764	3 785 200	593 633	(841 274)	9 243	(3 625)	(111)	(169)	(8 703)	-	24 632 958

ZMIANY WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NA PODSTAWIE RÓŻNICZY WARTOŚCI BILANSOWYCH NA 01.01.2018 ROKU ORAZ 30.06.2018 ROKU	Wartość bilansowa brutto na 01.01.2018 roku	Zwiększenia w związku z udzieleniem i nabyciem	Zmiany wynikające z wypłat transz	Zmniejszenia w związku ze spłatami / wykupem	Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania (derecognition)	Zmniejszenie stanu wartości brutto z tytułu utraty wartości w związku z częściowym spisaniem ¹⁾	Zmiany z tytułu wydłużenia horyzontu rozpoznania strat z 12 miesięcy na okres do daty zapadalności	Zmiany z tytułu skrócenia horyzontu rozpoznania strat z okresu do daty zapadalności na 12 miesięcy	Inne zmiany	Wartość bilansowa brutto na 30.06.2018 roku
Wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite											
papiery wartościowe	830 489	189 251	-	(187 777)	-	-	-	-	-	10 764	842 727
Razem	830 489	189 251	-	(187 777)	-	-	-	-	-	10 764	842 727
w tym: od aktywów wycenianych grupowo	830 489	189 251	-	(187 777)	-	-	-	-	-	10 764	842 727
Wycenianych według zamortyzowanego kosztu											
należności od banków	5 350	122 172	-	(5 350)	-	-	-	-	-	-	122 172
kredyty i pożyczki wobec klientów	16 047 682	3 091 787	530 261	(577 583)	5 452	(3 380)	-	(815)	(3 457)	-	19 089 947
kredyty mieszkaniowe	16 047 682	3 091 787	530 261	(577 583)	5 452	(3 380)	-	(815)	(3 457)	-	19 089 947
inne aktywa finansowe	99	289	-	(99)	-	-	-	-	-	-	289
Razem	16 053 131	3 214 248	530 261	(583 032)	5 452	(3 380)	-	(815)	(3 457)	-	19 212 408
w tym: od aktywów wycenianych grupowo	16 053 032	3 213 959	530 261	(582 933)	5 452	(3 380)	-	(815)	(3 457)	-	19 212 119

¹⁾ Bank dokonuje częściowych spisań odsetek karnych, których nie spodziewa się odzyskać.

W I półroczu 2019 roku Bank zakupił portfele wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych o wartości 2 519 297 tys. PLN, natomiast w I półroczu 2018 roku o wartości 1 880 968 tys. PLN.

AKTYWA FINANSOWE Z UTRATĄ WARTOŚCI W MOMENCIE POCZĄTKOWEGO UJĘCIA - POCI

Według stanu na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie posiadał aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości (POCI).

23. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

WARTOŚCI NIEMATERIALNE	30.06.2019	31.12.2018
Wartości niematerialne w budowie	229	229
Oprogramowanie	3 012	3 936
Razem	3 241	4 165

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	30.06.2019	31.12.2018
Inwestycje w obce środki trwałe	22	23
Maszynty i urządzenia	261	312
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania, w tym:	5 596	
nieruchomości	4 926	
samochodów	670	
Inne	74	114
Razem	5 953	449

W pozycji „Inne” zaprezentowano głównie wartość wyposażenia biur Banku w meble.

24. INNE AKTYWA

INNE AKTYWA	30.06.2019	31.12.2018
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:		
nierozliczone koszty związane z kredytami odnawialnymi w rachunku bieżącym	7 219	7 456
nierozliczone koszty związane z programami emisji obligacji ¹⁾	2 417	2 103
nierozliczone koszty związane z programami emisji listów zastawnych ¹⁾	116	290
pozostałe rozliczenia międzyokresowe kosztów	1 643	1 948
Nierozliczone koszty związane z udzielaniem kredytów w części odpowiadającej niewypłaconemu kapitałowi	3 043	3 115
Rozliczenia z tytułu ekspertyz Bankowo-Hipotecznej Wartości Nieruchomości (BHWN)	7 303	8 829
Rozliczenia publiczno-prawne	378	443
Pozostałe	29	35
	8	6
Razem	14 937	16 769
w tym aktywa finansowe	386	449

¹⁾ Koszty związane z programami emisji dotyczą w całości programów emisji i nie można ich przyporządkować do poszczególnych emisji realizowanych w ramach programów.

25. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	30.06.2019	31.12.2018
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		
overdraft w ramach dostępnego limitu	5 711	10 513
zobowiązanie z tytułu kredytów w rachunku bieżącym	1 753 420	1 881 512
zobowiązanie z tytułu kredytów terminowych	100 020	100 007
zobowiązanie z tytułu nabycia wierzytelności	2 278 486	2 300 254
Razem	4 137 637	4 292 286

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW

KREDYTODAWCA	Data wejścia w życie umowy	Data wymagalności zobowiązania	Kwota przyznanego kredytu na 30 czerwca 2019 roku	Kwota udostępnionego kredytu na 30 czerwca 2019 roku	Zobowiązanie na 30 czerwca 2019 roku
PKO Bank Polski SA	29.10.2015 r.	29.10.2022 r.	2 000 000	2 000 000	800 861
PKO Bank Polski SA	02.02.2017 r.	02.02.2020 r.	1 500 000	1 500 000	802 550
Inny bank 1	10.06.2019 r.	12.06.2020 r.	150 000	150 000	150 009
Inny bank 2	27.12.2018 r.	28.12.2020 r.	100 000	100 000	100 020
Razem			3 750 000	3 750 000	1 853 440

KREDYTODAWCA	Data wejścia w życie umowy	Data wymagalności zobowiązania	Kwota przyznanego kredytu na 31 grudnia 2018 roku	Kwota udostępnionego kredytu na 31 grudnia 2018 roku	Zobowiązanie na 31 grudnia 2018 roku
PKO Bank Polski SA	29.10.2015 r.	29.10.2021 r.	1 500 000	1 400 000	828 580
PKO Bank Polski SA	02.02.2017 r.	02.02.2020 r.	1 500 000	1 500 000	902 924
Inny bank 1	05.06.2017 r.	10.06.2019 r.	150 000	150 000	150 008
Inny bank 2	27.12.2018 r.	28.12.2020 r.	100 000	100 000	100 007
Razem			3 250 000	3 150 000	1 981 519

ZOBOWIĄZANIE Z TYTUŁU NABYCIA WIERZYTELNOŚCI

W pozycji zobowiązanie z tytułu nabycia wierzytelności prezentuje się zobowiązanie wynikające z przeprowadzonych transakcji nabycia od PKO Banku Polskiego SA portfeli wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie opisanych w Nocie 21. Termin płatności zobowiązania z tytułu nabycia wierzytelności jest każdorazowo uzgadniany przez strony w Umowie Sprzedaży Wierzytelności. Dla wierzytelności nabytych w roku 2019 strony uzgodniły, że płatność nastąpi najpóźniej w terminie 18 miesięcy od dnia przeniesienia. W przypadku braku uregulowania zobowiązania w przeciągu 1 miesiąca od dnia przeniesienia, cena jest powiększana o odsetki. Docelowo Bank refinansuje nabywane portfele wierzytelności głównie poprzez emisję hipotecznych listów zastawnych. Zobowiązanie z tytułu nabycia wierzytelności według stanu na 30 czerwca 2019 roku dotyczy portfeli nabywanych I półroczu 2019 roku, natomiast na 31 grudnia 2018 roku zobowiązanie dotyczyło portfeli nabywanych od II kwartału 2018 roku.

26. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	30.06.2019	31.12.2018
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu zobowiązania wobec ludności - środki z tytułu nadpłaty kredytów	3 378	4 359
Razem	3 378	4 359

27. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU WYEMITOWANYCH LISTÓW ZASTAWNYCH

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU WYEMITOWANYCH LISTÓW ZASTAWNYCH	30.06.2019	31.12.2018
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		
hipoteczne listy zastawne, w tym wyemitowane w ramach:		
Międzynarodowego Programu Emisji Listów Zastawnych	15 965 585	12 841 500
Krajowego Programu Emisji Listów Zastawnych	11 818 575	8 949 417
	4 147 010	3 892 083
Razem	15 965 585	12 841 500

OKRES SPŁATY ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU WYEMITOWANYCH LISTÓW ZASTAWNYCH	30.06.2019	31.12.2018
od 1 roku do 5 lat	12 788 592	6 933 749
powyżej 5 lat	3 176 993	5 907 751
Razem	15 965 585	12 841 500

WYEMITOWANE LISTY ZASTAWNE NA 30 CZERWCA 2019 ROKU

ISIN	Waluta	Wartość nominalna	Oprocentowanie na 30.06.2019	Stopa + marża / stała stopa	Data emisji	Data wykupu	Rynek notowań
PLPKOHP00017	PLN	30 000	2,47%	WIBOR3M + 0,75 p.p.	11.12.2015	11.12.2020	Bondspot, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00025	PLN	500 000	2,37%	WIBOR3M + 0,65 p.p.	27.04.2016	28.04.2021	Bondspot, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00033	PLN	500 000	2,31%	WIBOR3M + 0,59 p.p.	17.06.2016	18.06.2021	Bondspot, rynek równoległy GPW
XS1508351357	EUR	500 000	0,13%	stała stopa	24.10.2016	24.06.2022	LuxSE, rynek równoległy GPW
XS1559882821	EUR	25 000	0,82%	stała stopa	02.02.2017	02.02.2024	LuxSE
XS1588411188	EUR	500 000	0,63%	stała stopa	30.03.2017	24.01.2023	LuxSE, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00041	PLN	500 000	2,41%	WIBOR3M + 0,69 p.p.	28.04.2017	18.05.2022	Bondspot, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00058	PLN	265 000	2,69%	stopa stała w okresie	22.06.2017	10.09.2021	Bondspot, rynek równoległy GPW
XS1690669574	EUR	500 000	0,75%	stała stopa	27.09.2017	27.08.2024	LuxSE, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00066	PLN	500 000	2,32%	WIBOR3M + 0,60 p.p.	27.10.2017	27.06.2023	Bondspot, rynek równoległy GPW
XS1709552696	EUR	54 000	0,47%	stała stopa	02.11.2017	03.11.2022	LuxSE
XS1795407979	EUR	500 000	0,75%	stała stopa	22.03.2018	24.01.2024	LuxSE, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00074	PLN	700 000	2,21%	WIBOR3M + 0,49 p.p.	27.04.2018	25.04.2024	Bondspot, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00082	PLN	100 000	2,04%	WIBOR3M + 0,32 p.p.	18.05.2018	29.04.2022	Bondspot, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00090	PLN	500 000	2,34%	WIBOR3M + 0,62 p.p.	27.07.2018	25.07.2025	Bondspot, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00108	PLN	60 000	3,49%	stała stopa	24.08.2018	24.08.2028	Bondspot, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00116	PLN	230 000	2,38%	WIBOR3M + 0,66 p.p.	26.10.2018	28.04.2025	Bondspot, rynek równoległy GPW
XS1935261013	EUR	500 000	0,25%	stała stopa	28.01.2019	23.11.2021	LuxSE, rynek równoległy GPW
XS1935261013 (transza 2)	EUR	100 000	0,25%	stała stopa	01.03.2019	23.11.2021	LuxSE, rynek równoległy GPW
XS1508351357 (transza 2)	EUR	100 000	0,13%	stała stopa	08.03.2019	24.06.2022	LuxSE, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00132	PLN	250 000	2,32%	WIBOR3M + 0,60 p.p.	10.06.2019	30.09.2024	Bondspot, rynek równoległy GPW

10 czerwca 2019 roku PKO Bank Hipoteczny SA, jako pierwszy w Polsce, wyemitował zielone listy zastawne na finansowanie hipotecznych kredytów mieszkaniowych spełniających kryteria efektywności energetycznej. Wypracowane przez Bank kryteria efektywności energetycznej uzyskały akceptację międzynarodowej agencji Climate Bonds Initiative i są rekomendowane jako kryteria dla nieruchomości mieszkalnych niskoemisyjnych w Polsce (Low Carbon Building Criteria). Zielone listy zastawne Banku posiadają certyfikację agencji Climate Bonds Initiative przyznaną obligacjom spełniającym najwyższe międzynarodowe standardy w zakresie pozytywnego wpływu na środowisko.

W I półroczu 2019 roku Bank przeprowadził opisaną powyżej emisję zielonych listów zastawnych denominowanych w PLN o wartości 250 000 tys. PLN oraz 3 emisje listów zastawnych denominowanych w EUR o łącznej wartości

700 000 tys. EUR. Natomiast w I półroczu 2018 roku Bank przeprowadził 2 emisje listów zastawnych denominowanych w PLN o łącznej wartości 800 000 tys. PLN oraz 1 emisję listów zastawnych denominowanych w EUR o wartości 500 000 tys. EUR. W I półroczu 2019 roku oraz w 2018 roku Bank nie dokonywał wykupu listów zastawnych.

Na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku wyemitowane listy zastawne denominowane w PLN oraz w EUR posiadały rating agencji ratingowej Moody's Investors Service na poziomie Aa3, tj. najwyższym możliwym do osiągnięcia przez polskie papiery wartościowe. Ograniczeniem poziomu ratingu polskich papierów wartościowych jest country ceiling Polski (tj. najwyższy możliwy do uzyskania w Polsce poziom ratingu) dla instrumentów dłużnych, obecnie na poziomie Aa3.

Łączna wartość nominalna wyemitowanych hipotecznych listów zastawnych na 30 czerwca 2019 roku wynosiła 15 951 308 tys. PLN, natomiast na 31 grudnia 2018 roku wynosiła 12 824 700 tys. PLN.

ZABEZPIECZENIE HIPOTECZNYCH LISTÓW ZASTAWNYCH

Zabezpieczeniem hipotecznych listów zastawnych są wierzytelności zabezpieczone hipoteką wpisaną na pierwszym miejscu. Dodatkowo podstawą emisji hipotecznych listów zastawnych mogą być także środki Banku:

- ulokowane w papierach wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Narodowy Bank Polski, Europejski Bank Centralny, rządy i banki centralne państw członkowskich Unii Europejskiej, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, z wyłączeniem państw, które restrukturyzują lub restrukturyzowały swoje zadłużenie zagraniczne w ciągu ostatnich 5 lat,
- ulokowane w Narodowym Banku Polskim,
- posiadane w gotówce.

Wartość nominalna kredytów wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych i stanowiących zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych na 30 czerwca 2019 roku wynosiła 18 782 135 tys. PLN natomiast wartość nominalna dodatkowego zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych wyemitowanych przez Skarb Państwa denominowanych w PLN wynosiła 250 000 tys. PLN. Na 31 grudnia 2018 roku było to odpowiednio 16 947 730 tys. PLN oraz 251 000 tys. PLN. W rejestrze zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych zostały również ujęte transakcje CIRS oraz FX-Forward zabezpieczające ryzyko walutowe oraz stopy procentowej wyemitowanych listów zastawnych denominowanych w EUR oraz transakcje IRS zabezpieczające ryzyko stopy procentowej wyemitowanych listów zastawnych w PLN, których oprocentowanie jest stałe.

Rejestr zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych w I półroczu 2019 roku oraz w latach poprzednich nie zawierał papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABS), które nie spełniają wymagań określonych w paragrafie 1 artykułu 80 Wytucznych (UE) 2015/510 Europejskiego Banku Centralnego z 19 grudnia 2014 roku w sprawie implementacji ram prawnych polityki pieniężnej Eurosystemu (EBC/2014/60) (wersja przekształcona).

28. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU WYEMITOWANYCH OBLIGACJI

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU WYEMITOWANYCH OBLIGACJI	30.06.2019	31.12.2018
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		
obligacje, w tym wyemitowane w ramach:		
Niepublicznego Programu Emisji Obligacji	3 830 751	3 311 148
indywidualnej umowy	3 479 956	2 961 108
	350 795	350 040
Razem	3 830 751	3 311 148
OKRES SPŁATY ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU WYEMITOWANYCH OBLIGACJI	30.06.2019	31.12.2018
do 1 miesiąca	842 213	384 312
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	168 407	454 191
od 3 miesięcy do 1 roku	2 820 131	2 122 605
od 1 roku do 5 lat	-	350 040
Razem	3 830 751	3 311 148

W I półroczu 2019 roku Bank wyemitował obligacje o łącznej wartości nominalnej 4 072 100 tys. PLN oraz wykupił obligacje o łącznej wartości nominalnej 3 550 500 tys. PLN, natomiast w I półroczu 2018 roku było to odpowiednio 3 783 200 tys. PLN oraz 3 308 000 tys. PLN.

Wartość nominalna wyemitowanych obligacji na 30 czerwca 2019 roku wynosiła 3 850 000 tys. PLN, natomiast na 31 grudnia 2018 roku 3 328 400 tys. PLN.

WYEMITOWANE OBLIGACJE NA 30 CZERWCA 2019 ROKU

OBLIGACJE	Wartość nominalna	Waluta	Oprocentowanie	Data emisji	Data wykupu
OW080819-157	14 200	PLN	zerokuponowe	08.08.2018	08.08.2019
OW251019-171	4 300	PLN	zerokuponowe	26.10.2018	25.10.2019
PLPKOHP00124	350 000	PLN	zmiennie	21.12.2018	21.02.2020
OW230719-183	228 000	PLN	zerokuponowe	23.01.2019	23.07.2019
OW050220-186	102 000	PLN	zerokuponowe	05.02.2019	05.02.2020
OW100719-188	250 000	PLN	zerokuponowe	22.02.2019	10.07.2019
OW100719-189	60 000	PLN	zerokuponowe	19.03.2019	10.07.2019
OW021019-190	800 000	PLN	zerokuponowe	05.04.2019	02.10.2019
OW230719-191	119 000	PLN	zerokuponowe	05.04.2019	23.07.2019
OW230719-192	186 000	PLN	zerokuponowe	24.04.2019	23.07.2019
OW080819-193	86 600	PLN	zerokuponowe	07.05.2019	08.08.2019
OW061119-194	644 900	PLN	zerokuponowe	09.05.2019	06.11.2019
OW230819-195	68 000	PLN	zerokuponowe	24.05.2019	23.08.2019
OW061219-196	837 000	PLN	zerokuponowe	10.06.2019	06.12.2019
OW301219-197	100 000	PLN	zerokuponowe	26.06.2019	30.12.2019

Na 30 czerwca 2019 roku nie było obligacji objętych przez PKO Bank Polski SA w ramach opisanej w Nocie 36.1 gwarancji (54 100 tys. PLN na 31 grudnia 2018 roku).

11 kwietnia 2019 roku Bank ustanowił Publiczny Program Emisji Obligacji, a 31 maja 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła Prospekt Emisyjny Podstawowy Obligacji PKO Banku Hipotecznego SA. Do 30 czerwca 2019 roku w ramach tego programu zostały subskrybowane obligacje o łącznej wartości nominalnej 50 mln PLN. Data ich emisji została ustalona na 11 lipca 2019 roku.

29. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	30.06.2019	31.12.2018
Koszty do zapłacen	9 237	8 506
Zobowiązania z tytułu składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny, w tym:	23 425	1 367
z tytułu składki naliczonej przez BFG / do wniesienia na rzecz BFG na fundusz przymusowej restrukturyzacji	22 058	-
utrzymywane w formie zobowiązań do zapłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji	1 367	1 367
Inne zobowiązania, w tym:	13 486	12 101
wierzyciele różni	5 680	5 882
rozliczenia publiczno-prawne, w tym:	7 806	6 219
zobowiązanie z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	7 006	5 818
Zobowiązanie z tytułu wpłaty na akcje, które nie zostały zarejestrowane w KRS	-	100 000
Zobowiązania z tytułu leasingu	5 639	
Razem	51 787	121 974
w tym zobowiązania finansowe	20 556	14 388

Na 30 czerwca 2019 roku oraz na 31 grudnia 2018 roku Bank nie posiadał zobowiązań, w przypadku których nie wywiązywałby się z płatności wynikających z zawartych umów.

30. REZERWY

REZERWY ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2019 ROKU DO 30 CZERWCA 2019 ROKU	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe	Razem
Stan na 1 stycznia 2019 roku, w tym:	124	144	268
Rezerwa krótkoterminowa	-	144	144
Rezerwa długoterminowa	124	-	124
Utworzenie/aktualizacja rezerw	10	205	215
Rozwiązanie/wykorzystanie	-	(70)	(70)
Stan na 30 czerwca 2019 roku, w tym:	134	279	413
Rezerwa krótkoterminowa	-	279	279
Rezerwa długoterminowa	134	-	134

REZERWY ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2018 ROKU DO 30 CZERWCA 2018 ROKU	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe	Razem
Stan na 31 grudnia 2017 roku, w tym:	84	54	138
Rezerwa krótkoterminowa	-	54	54
Rezerwa długoterminowa	84	-	84
Zmiany wynikające z wdrożenia MSSF 9	-	54	54
Rezerwa krótkoterminowa	-	54	54
Stan na 1 stycznia 2018 roku, w tym:	84	108	192
Rezerwa krótkoterminowa	-	108	108
Rezerwa długoterminowa	84	-	84
Utworzenie/aktualizacja rezerw	29	92	121
Rozwiązanie	-	(42)	(42)
Stan na 30 czerwca 2018 roku, w tym:	113	158	271
Rezerwa krótkoterminowa	-	158	158
Rezerwa długoterminowa	113	-	113

31. KAPITAŁY WŁASNE I AKCJONARIAT BANKU

KAPITAŁY WŁASNE	30.06.2019	31.12.2018
Kapitał zakładowy	1 526 500	1 295 000
Kapitał zapasowy	146 735	54 932
Skumulowane inne dochody całkowite, w tym:	152 033	63 889
zabezpieczenie przepływów pieniężnych	149 311	59 462
wycena aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	2 722	4 427
Niepodzielony wynik finansowy (strata wynikająca z wdrożenia MSSF 9)	-	(11 787)
Wynik okresu bieżącego	30 629	85 849
Kapitały własne razem	1 855 897	1 487 883

STRUKTURA KAPITAŁU AKCYJNEGO

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji (w PLN)	Wartość serii według wartości nominalnej (w PLN)	Data podjęcia uchwały przez WZA	Data emisji	Data rejestracji w KRS
A	zwykłe	300 000 000	1	300 000 000	06.10.2014 r.	06.10.2014 r.	24.10.2014 r.
B	zwykłe	200 000 000	1	200 000 000	14.03.2016 r.	07.04.2016 r.	22.04.2016 r.
C	zwykłe	200 000 000	1	200 000 000	01.07.2016 r.	15.07.2016 r.	28.07.2016 r.
D	zwykłe	100 000 000	1	100 000 000	28.10.2016 r.	18.11.2016 r.	01.12.2016 r.
E	zwykłe	150 000 000	1	150 000 000	21.03.2017 r.	04.04.2017 r.	12.04.2017 r.
F	zwykłe	150 000 000	1	150 000 000	28.06.2017 r.	04.07.2017 r.	11.09.2017 r.
G	zwykłe	100 000 000	1	100 000 000	18.10.2017 r.	20.10.2017 r.	16.11.2017 r.
H	zwykłe	95 000 000	1	95 000 000	13.08.2018 r.	17.08.2018 r.	08.10.2018 r.
I	zwykłe	100 000 000	1	100 000 000	19.12.2018 r.	21.12.2018 r.	21.02.2019 r.
J	zwykłe	131 500 000	1	131 500 000	07.03.2019 r.	19.03.2019 r.	16.05.2019 r.
Razem		1 526 500 000		1 526 500 000			

Jedynym akcjonariuszem Banku na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku był PKO Bank Polski SA.

21 lutego 2019 roku została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym emisja 100 000 000 akcji serii I wyemitowanych 21 grudnia 2018 roku.

Ponadto w I półroczu 2019 roku miała miejsce emisja 131 500 000 nowych akcji zwykłych imiennych serii J o wartości nominalnej 1 złoty każda, które zostały objęte za cenę emisyjną 1,14 PLN. Pomniejszone o koszty podatku PCC oraz koszty notarialne agio w wysokości 17 741 tys. PLN zostało odniesione na kapitał zapasowy. Emisja ta została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym 16 maja 2019 roku.

Kapitał zakładowy Banku na 30 czerwca 2019 roku wynosi 1 526 500 000 PLN i dzieli się na 1 526 500 000 akcji zwykłych imiennych o wartości nominalnej 1 PLN każda. Wyemitowane akcje PKO Banku Hipotecznego SA nie są uprzywilejowane i zostały w pełni opłacone.

Dodatkowo 27 czerwca 2019 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego PKO Banku Hipotecznego SA o kwotę 84 800 000 PLN, tj. do kwoty 1 611 300 000 PLN poprzez emisję 84 800 000 nowych akcji zwykłych imiennych serii K o wartości nominalnej 1 złoty każda. Cena emisyjna każdej akcji serii K wyniosła 1,18 PLN. Akcje serii K zostały subskrybowane i w pełni opłacone przez PKO Bank Polski SA 1 lipca 2019 roku.

W I półroczu 2019 roku oraz w 2018 roku Bank nie wypłacał dywidendy.

POZOSTAŁE NOTY

32. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE UDZIELONE ORAZ OTRZYMANE

32.1 ZOBOWIĄZANIA UMOWNE

Na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie posiadał zobowiązań umownych dotyczących nabycia wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

32.2 UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE (WARUNKOWE)	30.06.2019	31.12.2018
Nieruchomione kredyty mieszkaniowe (wartość nominalna)		
kredyty mieszkaniowe dla osób fizycznych	621 798	719 217
rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe	(279)	(144)
Razem netto	621 519	719 073
w tym udzielone zobowiązania nieodwołalne	-	-

Informacje na temat rezerw utworzonych na udzielone zobowiązania finansowe znajdują się w Nocie 30 „Rezerwy”.

32.3 UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA GWARANCYJNE

PKO Bank Hipoteczny SA nie udziela zobowiązań gwarancyjnych.

32.4 ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE OTRZYMANE

ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE OTRZYMANE WEDŁUG WARTOŚCI NOMINALNEJ	30.06.2019	31.12.2018
Zobowiązania warunkowe otrzymane		
finansowe	1 899 139	1 171 420
gwarancyjne	2 000 000	1 945 900
Razem	3 899 139	3 117 320

Zobowiązania warunkowe otrzymane finansowe reprezentują uruchomione i dostępne odnawialne kredyty obrotowe w rachunku bieżącym, natomiast zobowiązania warunkowe otrzymane gwarancyjne dotyczą dostępnej gwarancji objęcia emisji obligacji.

UPRAWNIENIE DO SPRZEDAŻY LUB OBCIĄŻENIA ZASTAWEM ZABEZPIECZENIA USTANOWIONEGO NA RZECZ BANKU

Na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku na rzecz Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Bank był uprawniony sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

33. SPRAWY SPORNE

Według stanu na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku nie występowały sprawy sporne.

34. INFORMACJE DOTYCZĄCE LEASINGU

LEASING – LEASINGOBIORCA

Do umów leasingu lub umów zawierających leasing Bank kwalifikuje umowy, zgodnie z którymi:

- uzyskuje prawo do używania zidentyfikowanego składnika aktywów, a prawo dostawcy do podstawienia alternatywnego składnika aktywów nie jest znaczące, oraz
- posiada prawo do uzyskania zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania prawa przez cały okres użytkowania, oraz
- posiada prawo do kierowania użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez cały okres użytkowania, gdy:
 - Bank posiada prawo do kierowania tym, w jaki sposób i w jakim celu wykorzystuje się składnik aktywów przez cały okres użytkowania, lub
 - podjęto wcześniej odpowiednie decyzje dotyczące tego, w jaki sposób i w jakim celu wykorzystuje się składnik aktywów.

Bank stosuje wyłączenia i nie ujmuje aktywów z tytułu prawa do użytkowania i zobowiązań z tytułu leasingu w odniesieniu do:

- leasingów krótkoterminowych, do których Bank zalicza umowy bez możliwości zakupu składnika aktywów, zawarte na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy, w szczególności umowy zawarte na czas nieokreślony z krótkim (do 12 miesięcy) terminem wypowiedzenia, bez znaczących kar, przez które rozumie się w szczególności poniesione nakłady z tytułu inwestycji w obcym środku trwałym, koszty zmiany lokalizacji,
- leasingów niskocennych (składnik aktywów ma wartość mniejszą niż 20 000 PLN, ustalaną w oparciu o wartość nowego składnika aktywów bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem), z wyłączeniem umów najmu powierzchni.

Zobowiązanie z tytułu leasingu Bank wycenia początkowo w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie.

Bank do opłat leasingowych nie zalicza zmiennych opłat uzależnionych od czynników zewnętrznych.

Po początkowym ujęciu zobowiązania z tytułu leasingu Bank wycenia w zamortyzowanym koszcie.

Aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu Bank ujmuje jako korektę składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W przypadku, gdy w wyniku aktualizacji wyceny wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania została zmniejszona do zera i ma miejsce dalsze zmniejszenie wyceny zobowiązania z tytułu leasingu, pozostałą kwotę aktualizacji wyceny Bank ujmuje jako zysk lub stratę.

Składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania podlegają przez Bank początkowej wycenie według kosztu. Po początkowym ujęciu Bank wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania pomniejszając jego wartość początkową o odpisy amortyzacyjne (umorzenie metodą liniową) i odpis z tytułu utraty wartości oraz koryguje z tytułu aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

Bank do zdyskontowania przyszłych płatności leasingowych stosuje stopy dyskonta:

- skalkulowane na bazie krzywych rentowności odzwierciedlających koszt finansowania w danej walucie,
- pokrywających tenor najdłuższej umowy leasingowej, podlegającej wycenie i odzwierciedlających – dla danej waluty – stałą rynkową stopę procentową oraz koszt finansowania Banku,
- odczytane z krzywej, dla terminu zapadalności odpowiadającego połowie terminu zapadalności umowy leasingowej (w związku z założeniem stałych opłat leasingowych).

Wartość krańcowej stopy pożyczkowej dla umów leasingowych Bank aktualizuje w okresach kwartalnych.

Bank stosuje te same stopy dyskontowe do portfela umów leasingu samochodów oraz nieruchomości, z uwzględnieniem wpływu zabezpieczenia umowy leasingowej na stosowaną stopę dyskontową.

Opłaty leasingowe w odniesieniu do umów leasingu krótkoterminowego i niskocennego Bank ujmuje jako koszt metodą liniową w trakcie okresu leasingu. Różnice pomiędzy kwotami zapłaconymi i wynikającymi z liniowego rozliczenia kosztów ujmowane są jako czynne lub bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów.

INFORMACJE FINANSOWE

KWOTY DOTYCZĄCE LEASINGU UJĘTE W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT - LEASINGOBIORCA	01.01.2019 - 30.06.2019
Amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	(586)
nieruchomości	(506)
samochodów	(80)
Koszty odsetek	(81)
Koszty związane z krótkoterminowymi umowami leasingowymi	(85)
Koszty związane z umowami leasingowymi aktywów o niskiej wartości, które nie są umowami krótkoterminowymi, koszty z tytułu podatku od towarów i usług nie podlegającego odliczeniu oraz koszty opłat eksploatacyjnych	(411)
Razem	(1 163)

W poniższych tabelach zaprezentowano również ujęcie na moment wdrożenia MSSF 16 Leasing, tj. na 1 stycznia 2019 roku aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązania z tytułu leasingu.

AKTYWA Z TYTUŁU PRAWA DO UŻYTKOWANIA	30.06.2019	01.01.2019
Nieruchomości	4 926	5 361
Samochody	670	65
Razem	5 596	5 427

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	30.06.2019	01.01.2019
Zobowiązania z tytułu leasingu	5 639	5 427
Razem	5 639	5 427

LEASING – LEASINGODAWCA

Bank nie zawiera umów dla których pełni rolę leasiodawcy.

35. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30.06.2019	31.12.2018	30.06.2018
Kasa, środki w Banku Centralnym	22	6	18
Należności od banków - rachunki bieżące	55	22	122 172
Razem	77	28	122 190

Na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku nie występowały środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania.

36. TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI

36.1 TRANSAKCJE Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI KAPITAŁOWO

Podmiotami powiązany kapitałowo z Bankiem są PKO Bank Polski SA oraz podmioty z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

INFORMACJE FINANSOWE

DANE WEDŁUG STANU NA 30 CZERWCA 2019 ROKU

PODMIOT	AKTYWA	
	Należności	w tym z tytułu instrumentów pochodnych
PKO Bank Polski SA	173 916	173 484
Razem	173 916	173 484

PODMIOT	ZOBOWIĄZANIA				
	Kredyt w rachunku bieżącym, overdraft	Nabycie wierzytelności	Listy zastawne i obligacje	Inne zobowiązania	w tym z tytułu instrumentów pochodnych
PKO Bank Polski SA	1 609 122	2 278 486	405 117	61 033	48 539
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	-	18	-
PKO Leasing SA	-	-	-	684	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	-	228	-
PKO VC -fizan	-	-	33 100	-	-
Razem	1 609 122	2 278 486	438 217	61 963	48 539

PODMIOT	Udzielone zobowiązania finansowe	Otrzymane zobowiązania warunkowe
PKO Bank Polski SA	-	3 899 139
Razem	-	3 899 139

DANE ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2019 ROKU DO 30 CZERWCA 2019 ROKU

PODMIOT	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	Wynik z pozycji wymiany
PKO Bank Polski SA	1 041	816	156 320	144 555	33	(133 638)
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	101	-	-	-
PKO Leasing SA	-	-	163	6	-	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	1 478	1 478	-	-
PKO VC -fizan	-	-	364	364	-	-
Razem	1 041	816	158 426	146 403	33	(133 638)

DANE WEDŁUG STANU NA 31 GRUDNIA 2018 ROKU

PODMIOT	AKTYWA	
	Należności	w tym z tytułu instrumentów pochodnych
PKO Bank Polski SA	168 754	168 289
Razem	168 754	168 289

PODMIOT	ZOBOWIĄZANIA				
	Kredyt w rachunku bieżącym i overdraft	Nabywanie wierzytelności	Listy zastawne i obligacje	Inne zobowiązania	w tym z tytułu instrumentów pochodnych
PKO Bank Polski SA	1 742 017	2 300 254	137 491	122 185	15 254
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	-	18	-
PKO Leasing SA	-	-	-	50	-
PKO VC -fizan	-	-	34 675	-	-
Razem	1 742 017	2 300 254	172 166	122 253	15 254

PODMIOT	Udzielone zobowiązania finansowe	Otrzymane zobowiązania warunkowe
PKO Bank Polski SA	-	3 117 320
Razem	-	3 117 320

DANE ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2018 ROKU DO 30 CZERWCA 2018 ROKU

PODMIOT	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	Wynik z pozycji wymiany
PKO Bank Polski SA	712	499	128 615	117 951	24	382 965
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	96	-	-	-
PKO Leasing SA	-	-	186	-	-	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	-	-	680	680	-	-
Razem	712	499	129 577	118 631	24	382 965

Bank posiada rachunki bieżące oraz zakładał w ciągu okresu sprawozdawczego lokaty w PKO Banku Polskim SA. Ponadto Bank prowadzi strategiczną współpracę z PKO Bankiem Polskim SA. Sprzedaż kredytów mieszkaniowych oraz ich obsługa posprzedażowa w zakresie nieobjmującym powierzenia zarządzania ryzykiem oraz czynności audytu i kontroli wewnętrznej jest realizowana w ramach podpisanej 16 stycznia 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Outsourcingowej. W ramach tej umowy świadczone jest również wsparcie w zakresie czynności wspomagających.

Bank pozyskuje również finansowanie z PKO Banku Polskiego SA. 29 października 2015 roku PKO Bank Hipoteczny SA zawarł z PKO Bankiem Polskim SA Umowę odnawialnego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym do kwoty limitu 900 000 tys. PLN na okres 3 lat. W wyniku podpisania aneksów do umowy kwota limitu wzrosła do 2 000 000 tys. PLN, a okres kredytowania został wydłużony do 29 października 2022 roku. Na 30 czerwca 2019 roku kredyt był udostępniony w kwocie 2 000 000 tys. PLN. Ponadto 2 lutego 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA zawarł z PKO Bankiem Polskim SA Umowę odnawialnego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym do kwoty limitu 1 500 000 tys. PLN na okres 3 lat, który był uruchamiany w transzach. Na 30 czerwca 2019 roku kredyt był udostępniony w kwocie 1 500 000 tys. PLN.

30 września 2015 roku zawarto z PKO Bankiem Polskim SA Umowę Programu Emisji Obligacji PKO Banku Hipoteczny SA do kwoty Programu 2 000 000 tys. PLN w okresie 4 lat oraz Umowę gwarancyjną na mocy której, w związku z podpisanymi do niej aneksami, Gwarant przyjmuje zobowiązanie do obejmowania Obligacji Emitenta na własny rachunek do kwoty 2 000 000 tys. PLN. Według stanu na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku, w związku z podpisanymi aneksami, wartość Programu wynosiła 3 500 000 tys. PLN.

17 listopada 2015 roku podpisano z PKO Bankiem Polskim SA Umowę Ramową Sprzedaży Wierzytelności, na podstawie której kontynuowano w 2019 roku nabywanie portfeli wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie. Szczegółowy opis znajduje się w Notach 21 i 25.

9 listopada 2015 roku Bank zawarł z PKO Bankiem Polskim SA oraz z Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polski SA – Oddziałem Domem Maklerskim PKO Banku Polskiego Umowę Programową dotyczącą Krajowego Programu Emisji Listów Zastawnych. 30 sierpnia 2017 roku strony podpisały umowę zmieniającą i ujednolicającą do Umowy Programowej, w której Bank zleca Domowi Maklerskiemu PKO Banku Polskiego pełnienie funkcji subemitenta usługowego.

PKO Bank Polski SA pełni również rolę aranżera i dealera w ramach zawartej 28 września 2016 roku Umowy Programowej, na podstawie której Bank przeprowadza zagraniczne emisje listów zastawnych w ramach zatwierdzonego przez Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF) w Luksemburgu Prospektu Emisyjnego Podstawowego PKO Banku Hipotecznego SA.

31 maja 2019 roku Bank zawarł z PKO Bankiem Polskim SA oraz z Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polski SA – Oddziałem Domem Maklerskim PKO Banku Polskiego Umowę Programową dotyczącą ustanowionego w dniu 11 kwietnia 2019 roku Programu Emisji Obligacji. PKO Bank Polski SA pełni funkcję organizatora oraz agenta kalkulacyjnego, natomiast Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję oferującego oraz subemitenta usługowego.

Ponadto, w ramach transakcji z jednostkami powiązаныmi kapitałowo, PKO BP Finat Sp. z o.o. świadczy na rzecz Banku usługę prowadzenia ksiąg rachunkowych w zakresie gospodarki własnej oraz usługę kadrowo-płacową, PKO Bank Polski SA wynajmuje powierzchnię biurową, PKO Leasing SA dostarcza samochody w ramach umowy leasingu, a w PKO Towarzystwo Ubezpieczeniowe SA Bank ubezpiecza swoje ryzyko kredytowe.

W okresie sprawozdawczym Bank nie zawierał transakcji z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe.

36.2 TRANSAKcje Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI OSOBOWO

Na 30 czerwca 2019 roku jednostkami powiązаныmi z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Hipotecznego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawało 10 podmiotów, natomiast według stanu na 31 grudnia 2018 roku 12 podmiotów.

W okresie I półrocza 2019 roku oraz I półrocza 2018 roku w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

36.3 ŚWIADCZENIA DLA KLUCZOWEGO PERSONELU KIEROWNICZEGO PKO BANKU HIPOTECZNEGO

KOSZTY WYNAGRODZEŃ ZARZĄDU I RADY NADZORCZEJ BANKU	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2018 - 30.06.2018
Zarząd Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze ¹⁾	1 155	1 002
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-
Świadczenia długoterminowe ²⁾	224	253
Płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych ³⁾	224	253
Razem	1 603	1 508
Rada Nadzorcza Banku (niezależni członkowie Rady Nadzorczej)		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze ¹⁾	69	73
Razem	69	73

¹⁾ Na krótkoterminowe świadczenia pracownicze składają się: wynagrodzenia oraz składki ubezpieczenia na społeczne oraz inne świadczenia, rozliczanie których nastąpiło lub nastąpi w ciągu 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego;

²⁾ W pozycji świadczenia długoterminowe ujęto rezerwy na odroczone zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane w środkach pieniężnych;

³⁾ W pozycji płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych ujęto rezerwy na odroczone zmienne składniki wynagrodzeń przyznawane w formie instrumentu finansowego tj. akcji fantomowych. Przeliczenie akcji fantomowych na gotówkę jest dokonywane po okresie retencyjnym.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE PRZEZ BANK NA RZECZ KIEROWNICTWA

W I półroczu 2019 roku oraz w 2018 roku Bank nie udzielił kredytów i pożyczek członkom kierownictwa.

W ramach podpisanej 17 listopada 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności Bank nabył portfele wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych, w których skład wchodziły dwa kredyty udzielone jednemu z Członków Rady Nadzorczej Banku. Na 30 czerwca 2019 roku ich wartość bilansowa wynosiła 639 tys. PLN, a na 31 grudnia 2018 roku 656 tys. PLN. Warunki oprocentowania i terminy spłaty nie odbiegają od warunków rynkowych.

37. WARTOŚĆ GODZIWA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH

37.1 KATEGORIE WYCENY DO WARTOŚCI GODZIWEJ AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH WYCENIANYCH W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ DO WARTOŚCI GODZIWEJ

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ NA 30 CZERWCA 2019 ROKU	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danach rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	19	173 484	-	173 484	-
CIRS		160 175	-	160 175	-
FX-Forward		332	-	332	-
IRS		12 977	-	12 977	-
Papiery wartościowe	20	1 158 142	1 158 142	-	-
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		1 158 142	1 158 142	-	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		1 331 626	1 158 142	173 484	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	19	48 539	-	48 539	-
CIRS		47 836	-	47 836	-
FX-Forward		703	-	703	-
IRS		-	-	-	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		48 539	-	48 539	-

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE DO WARTOŚCI GODZIWEJ NA 31 GRUDNIA 2018 ROKU	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danach rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty zabezpieczające	19	168 289	-	168 289	-
CIRS		162 100	-	162 100	-
FX-Forward		237	-	237	-
IRS		5 952	-	5 952	-
Papiery wartościowe	20	842 965	842 965	-	-
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		842 965	842 965	-	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		1 011 254	842 965	168 289	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	19	15 254	-	15 254	-
CIRS		14 786	-	14 786	-
FX-Forward		468	-	468	-
IRS		-	-	-	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		15 254	-	15 254	-

W I półroczu 2019 roku, jak również w I półroczu 2018 roku nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej.

37.2 AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ NA 30 CZERWCA 2019 ROKU	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	30.06.2019	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd.	wartość wymaganej zapłaty	22	22
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	55	55
Kredyty i pożyczki wobec klientów, w tym:			24 599 196	24 216 278
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	24 599 196	24 216 278
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	386	386
Zobowiązania wobec banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 137 637	4 137 637
Zobowiązania wobec klientów	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 378	3 378
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	1,2	zdyskontowane przepływy pieniężne, notowania na rynku regulowanym	15 965 585	16 221 562
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 830 751	3 830 751
Pozostałe zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	20 556	20 556

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ NA 31 GRUDNIA 2018 ROKU	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2018	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd.	wartość wymaganej zapłaty	6	6
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	22	22
Kredyty i pożyczki wobec klientów, w tym:			21 070 469	21 026 457
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	21 070 469	21 026 457
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	449	449
Zobowiązania wobec banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 292 286	4 292 286
Zobowiązania wobec klientów	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 359	4 359
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	1,2	zdyskontowane przepływy pieniężne, notowania na rynku regulowanym	12 841 500	12 855 959
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 311 148	3 311 148
Pozostałe zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	14 388	14 388

38. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI

W okresie sprawozdawczym oraz w okresie zakończonym 30 czerwca 2018 roku ze względu na specyfikę działalności biznesowej Bank nie analizował wyników działalności w podziale na segmenty.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

39. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W PKO BANKU HIPOTECZNYM SA

Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA ma na celu zapewnienie stabilności finansowej Banku, ochronę wartości i bezpieczeństwa emitowanych listów zastawnych oraz zapewnienie bezpieczeństwa środków pochodzących z emisji obligacji oraz pozostałych źródeł finansowania działalności Banku. Zakładany poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Banku zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka, które podlegają zarządzaniu:

Rodzaj ryzyka	Rozdział
kredytowe	40
koncentracji	41
rezydualne	42
płynności	43
stopy procentowej	44
walutowe	45
modeli	46
operacyjne	47
biznesowe	48
braku zgodności	49
utruty reputacji	50
kapitałowe	51

39.1 GŁÓWNE ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

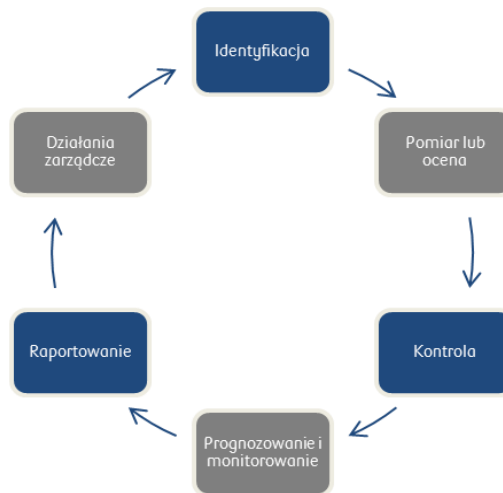
Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- proces zarządzania ryzykiem, w tym proces kredytowy, jest określony i regulowany przez strategię, polityki i procedury przyjęte przez Zarząd i zaakceptowane przez Radę Nadzorczą PKO Banku Hipotecznego SA,
- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego i przeprowadza proces ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Proces) przy czym:
 - proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka oraz na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
 - metody zarządzania ryzykiem, modele i ich założenia oraz systemy są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem zapewnia niezależność obszaru ryzyka, w tym niezależność wyceny nieruchomości i podejmowania decyzji kredytowych od działalności biznesowej,
- proces zarządzania ryzykiem jest zintegrowany z procesami planistycznymi i kontrolingowymi oraz wspiera realizację strategii Banku, przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko,
- proces zarządzania ryzykiem jest spójny z zasadami zarządzania ryzykiem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w tym również w zakresie wykorzystania grupowych modeli ryzyka, dostosowanych do specyfiki działania PKO Banku Hipotecznego SA oraz zatwierdzonych przez właściwe organy PKO Banku Hipotecznego SA.

SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

System zarządzania ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA obejmuje następujące elementy:

39.2 ELEMENTY SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Na system zarządzania ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA składają się:

IDENTYFIKACJA RYZYKA

Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku. Przynajmniej raz do roku następuje aktualizacja oceny poszczególnych rodzajów ryzyka pod kątem ich istotności.

POMIAR LUB OCENA RYZYKA

Pomiar ryzyka obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a ocena ryzyka polega na określeniu wielkości ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych, których celem jest określenie potencjalnego wpływu niekorzystnych zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na jego sytuację finansową.

KONTROLA RYZYKA

Kontrola ryzyka polega na określeniu narzędzi wykorzystywanych do diagnozowania lub ograniczania poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Banku. Kontrola ryzyka obejmuje ustalenie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku mechanizmów kontroli ryzyka, w szczególności w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka, które podlegają monitorowaniu, a w przypadku ich przekroczenia podejmowane są działania zarządcze.

PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE RYZYKA

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka polega na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchylenia realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń), a także przeprowadzaniu testów warunków skrajnych. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności.

RAPORTOWANIE RYZYKA

Raportowanie ryzyka polega na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców.

DZIAŁANIA ZARZĄDCZE

Działania zarządcze podejmowane przez Bank polegają w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń,

podejmowaniu decyzji, w tym o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

39.3 ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W BANKU

Zarządzanie ryzykiem jest nadzorowane przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w PKO Banku Hipotecznym SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem jest realizowane w trzech wzajemnie uzupełniających się poziomach:

- pierwszy poziom tworzą struktury organizacyjne zarządzające produktem, organizujące sprzedaż produktów i obsługę klientów oraz inne komórki organizacyjne realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko, funkcjonujące na podstawie regulacji wewnętrznych,
- drugi poziom obejmuje działalność komórki do spraw zgodności oraz identyfikację, pomiar lub ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także stwierdzanych zagrożeń i nieprawidłowości – zadania realizowane są przez wyspecjalizowane komórki organizacyjne działające na podstawie regulacji wewnętrznych Banku; celem tych komórek jest tworzenie regulacji wewnętrznych określających zasady, metody, narzędzia i procedury zarządzania ryzykiem, a także pomiar efektywności działalności,
- trzeci poziom stanowi działalność komórki audytu wewnętrznego, realizującej niezależne audyty elementów systemu zarządzania Bankiem, w tym systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej; audyt wewnętrzny funkcjonuje odrębnie od pierwszego i drugiego poziomu.

Niezależność poziomów polega na zachowaniu organizacyjnej odrębności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiego poziomu w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszego poziomu,
- funkcja trzeciego poziomu jest niezależna od funkcji pierwszego i drugiego poziomu.

Komórki organizacyjne PKO Banku Hipotecznego SA odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji obejmują:

BIURO RYZYKA

Biuro Ryzyka odpowiada w szczególności za zarządzanie następującymi typami ryzyk: kredytowym, rezydualnym, koncentracji, płynności, stopy procentowej, walutowym, biznesowym oraz za zarządzanie adekwatnością kapitałową, w tym za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka,
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- współpracę z organami nadzoru w ramach obszaru ryzyka (BION, inspekcje, wyjaśnienia, ankiety, etc.),
- analizy rynku nieruchomości, zasady wyceny nieruchomości, w tym zasady wyznaczania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości (BHWN),
- zarządzanie wierzytelnościami trudnymi i podejmowanie efektywnych działań w celu odzyskania tych należności.

ZESPÓŁ DS. ZGODNOŚCI W BIURZE ZGODNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA I OBSŁUGI PRAWNEJ

Zespół ds. Zgodności, stanowiący wyodrębnioną organizacyjnie komórkę wewnętrzną Biura Zgodności, Bezpieczeństwa i Obsługi Prawnej, odpowiada w szczególności za kształtowanie systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności w tym identyfikowanie, ocenę, kontrolę i monitorowanie tego ryzyka, jak również przygotowanie raportów w tym zakresie oraz kształtowanie systemu zarządzania ryzykiem utraty reputacji.

ZESPÓŁ DS. WALIDACJI I KONTROLI RYZYKA

Zespół ds. Walidacji i Kontroli Ryzyka odpowiada w szczególności za zapewnienie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku, w tym identyfikacji, pomiaru, monitorowania, kontroli i raportowania tego ryzyka, projektowanie standardów zarządzania ryzykiem modeli i ocenę poziomu tego ryzyka, walidację modeli, współpracę w tym zakresie z jednostką walidacji modeli w PKO Banku Polskim SA oraz za kształtowanie i monitorowanie funkcjonowania rozwiązań systemowych dotyczących wykonywania funkcji kontroli w odniesieniu do procesów

uznanych za istotne na potrzeby systemu kontroli wewnętrznej, w tym prowadzenie matrycy funkcji kontroli. W ramach odpowiedzialności Zespołu jest również koordynowanie procesu zarządzania danymi i jakością danych w Banku i nadzór nad bezpieczeństwem systemów informatycznych.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

KOMITET AUDYTU I FINANSÓW RADY NADZORCZEJ („KAF”)

Komitet wspiera Radę Nadzorczą w szczególności poprzez:

- monitorowanie i okresowe wyrażanie opinii w przedmiocie: adekwatności i skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem, stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, stosowania Zasad ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, adekwatności i skuteczności procedury anonimowego zgłaszania przez pracowników naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych,
- opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej, rekomendowanie Radzie Nadzorczej firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania sprawozdań finansowych Banku,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, w tym przegląd okresowych i rocznych sprawozdań finansowych Banku,
- monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej oraz niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- opiniowanie uchwał Zarządu Banku w zakresie systemu kontroli wewnętrznej, których zatwierdzenie należy do kompetencji Rady Nadzorczej.

KOMITET DS. RYZYKA RADY NADZORCZEJ („KR”)

Komitet wspiera Radę Nadzorczą w szczególności poprzez:

- opiniowanie całościowej bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka, strategicznych kierunków i zadań w zakresie ryzyka w kontekście strategii Banku i uwarunkowań wynikających z sytuacji makroekonomicznej oraz otoczenia regulacyjnego, a w szczególności opracowanej przez Zarząd strategii zarządzania ryzykiem i dopuszczalnego ogólnego poziomu ryzyka Banku,
- monitorowanie zgodności polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym,
- analizowanie okresowych raportów związanych z ryzykiem, w tym poziom wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na ryzyko, i opracowywanie na ich bazie odpowiednich wytycznych, a także okresowe weryfikowanie realizacji strategii zarządzania ryzykiem,
- wydawanie opinii w sprawie adekwatności kapitałowej, zasad oceny zdolności kredytowej, modeli pomiaru ryzyka, modelu pomiaru utraty wartości,
- opiniowanie zasad polityki informacyjnej w zakresie adekwatności kapitałowej, zarządzania adekwatnością kapitałową, ryzykiem płynności, ryzykiem operacyjnym, ryzykiem modeli i pomiaru utraty wartości,
- opiniowanie projektu Regulaminu Ustalania Bankowo-Hipotecznej Wartości Nieruchomości.

KOMITET ZARZĄDZANIA AKTYWAMI I PASYWAMI („KZAP”)

Komitet wspiera Zarząd Banku w szczególności poprzez:

- wsparcie funkcji zarządzania ryzykiem płynności, stopy procentowej, biznesowym, w tym zmian makroekonomicznych, walutowym, kapitałowym, w tym nadmiernej dźwigni finansowej oraz ryzykiem modeli ich pomiaru,
- zarządzanie adekwatnością kapitałową Banku,
- rozpatrywanie materiałów dotyczących adekwatności kapitałowej, kapitału własnego, kapitału wewnętrznego, testów warunków skrajnych, ryzyk wskazanych powyżej, jak również limitów tolerancji na te ryzyka,
- podejmowanie decyzji dotyczących działania Banku, w szczególności w zakresie miar i limitów dla ryzyk oraz uruchomienia kapitałowych i płynnościowych działań awaryjnych,
- wydawanie rekomendacji dla właściwych organów Banku, komórek organizacyjnych, członków Zarządu Banku, zespołów projektowych lub zadaniowych - w zakresie swoich kompetencji.

KOMITET KREDYTOWY („KK”)

Komitet wspiera Zarząd Banku w szczególności poprzez:

- wsparcie funkcji zarządzania ryzykiem kredytowym, koncentracji, rezydualnym oraz ryzykiem modeli ich pomiaru,

- rozpatrywanie materiałów dotyczących ryzyk wskazanych powyżej, profilu i struktury jakościowej portfela kredytowego, odpisów na oczekiwane straty kredytowe, nabywania portfeli wierzytelności kredytowych, rynku nieruchomości,
- podejmowanie decyzji dotyczących działania Banku, w szczególności w zakresie miar i limitów dla ryzyk, wyników walidacji modeli ryzyk, metodologii i modeli kalkulacji odpisów na oczekiwane straty kredytowe, punktów odcięcia (cut-offs) stosowanych w ramach oceny ryzyka kredytowego, wierzytelności kredytowych nabywanych przez Bank, pojedynczych transakcji kredytowych,
- wydawanie rekomendacji dla właściwych organów Banku, komórek organizacyjnych, członków Zarządu Banku, zespołów projektowych lub zadaniowych - w zakresie swoich kompetencji.

KOMITET STRATEGII I INICJATYW BIZNESOWYCH („KSIB”)

Komitety wspiera Zarząd Banku w szczególności poprzez:

- wsparcie funkcji zarządzania ryzykiem operacyjnym, utraty reputacji, braku zgodności oraz ryzykiem modeli ich pomiaru,
- rozpatrywanie materiałów dotyczących ryzyk wskazanych powyżej, kierunków rozwoju Banku, strategii Banku i strategii IT, inicjatyw związanych z realizacją strategii Banku i strategii IT wraz z analizą ryzyka operacyjnego, oferty produktowej, rentowności produktów, procesu kredytowego,
- podejmowanie decyzji dotyczących działania Banku, w szczególności w zakresie zarządzania ww. ryzykami oraz modeli ich pomiaru, a także miar i limitów dla tych ryzyk,
- wydawanie rekomendacji dla właściwych organów Banku, komórek organizacyjnych, członków Zarządu Banku, zespołów projektowych lub zadaniowych - w zakresie swoich kompetencji.

KOMITET JAKOŚCI DANYCH („KJD”)

Komitety wspiera Zarząd Banku w szczególności poprzez:

- określanie kierunków działań w zakresie zarządzania jakością danych oraz architekturą danych w Banku w kontekście Systemu Zarządzania Danymi („SZD”),
- nadzór nad funkcjonowaniem SZD, w tym ocena jego efektywności i działań poszczególnych jednostek organizacyjnych Banku.

Komitety, Zarząd i Rada Nadzorcza są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

39.4 IDENTYFIKACJA ISTOTNYCH RODZAJÓW RYZYKA

ISTOTNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW RYZYKA

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest w oparciu o analizę całej działalności Banku.

Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka na działalność Banku, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- ryzyka istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- ryzyka podlegające monitorowaniu – dla których przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

Ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka dokonywana jest cyklicznie, na podstawie informacji ilościowych i jakościowych. W pierwszej kolejności, wynikiem takiej oceny jest zdefiniowanie wszystkich występujących w Banku ryzyk, a następnie klasyfikacja danego rodzaju ryzyka do jednej z dwóch kategorii: ryzyko istotne lub ryzyko podlegające monitorowaniu. Ocena istotności dokonywana jest również każdorazowo w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku.

Rodzaje ryzyka uznane za istotne:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko płynności, w tym ryzyko finansowania,
- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko operacyjne, w tym ryzyko prawne i ryzyko outsourcingu,
- ryzyko modeli.

Dodatkowo, następujące rodzaje ryzyka zostały uznane przez Bank za podlegające monitorowaniu:

- ryzyko koncentracji,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko rezydualne,
- ryzyko biznesowe, w tym ryzyko zmian makroekonomicznych,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko utraty reputacji,
- ryzyko kapitałowe, w tym ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

Dla rodzajów ryzyka podlegających monitorowaniu Bank określił i monitoruje kryteria istotności. Spełnienie kryteriów istotności powoduje uznanie tego rodzaju ryzyka za istotne dla Banku.

W Strategii Zarządzania Ryzykiem Bank zdefiniował szereg limitów strategicznych definiujących apetyt na poszczególne rodzaje ryzyka. Limity te są na bieżąco monitorowane. W trakcie I półrocza 2019 roku oraz w 2018 roku żaden z limitów strategicznych nie został przekroczony.

40. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wiarygodności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań. Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

PKO Bank Hipoteczny SA posiada zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, które mają na celu właściwą ocenę ryzyka transakcji kredytowej na etapie wniosku o udzielanie kredytu oraz w trakcie życia transakcji (monitoring), jak również odpowiednie zabezpieczenie ryzyka poprzez stosowanie odpowiednich technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Realizację zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metody wewnętrznych ratingów (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego.

40.1 POMIAR I OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO

PKO Bank Hipoteczny SA dokonuje pomiaru i oceny ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczej transakcji kredytowej oraz na poziomie portfelowym.

Pomiar i ocena ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej dokonywana jest przez PKO Bank Hipoteczny SA z wykorzystaniem grupowych modeli ryzyka dostosowanych do specyfiki działania PKO Banku Hipoteczny SA oraz zatwierdzonych przez właściwe organy PKO Banku Hipoteczny SA. Grupowe modele ryzyka wykorzystywane w PKO Banku Hipotecznym SA bazują na danych aplikacyjnych, behawioralnych oraz danych z Biura Informacji Kredytowej. Przegląd (monitoring) modeli i ich walidacja są dokonywane osobno na bazie portfela Banku, portfela PKO Banku Polskiego SA i połączonych portfeli obu banków.

Szczegółowe zasady i zakres współpracy w ramach Grupy PKO Banku Polskiego SA w zakresie grupowych modeli ryzyka określają zapisy zawartej z PKO Bankiem Polskim SA Umowy outsourcingowej opisanej w Nocie 36.1.

W procesie kredytowym w ramach oceny ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej Bank dokonuje oceny zdolności kredytowej klienta w ujęciu jakościowym i ilościowym, a także ocenia zabezpieczenie. Jakościowa ocena zdolności kredytowej to analiza dostępnych informacji o kliencie pochodzących z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł informacji, a także ocena wybranych cech socjodemograficznych opisujących klienta z punktu widzenia statystycznego ryzyka danego dłużnika. Ocena ilościowa polega natomiast na zbadaniu sytuacji finansowej klienta w celu stwierdzenia czy klient posiada wystarczające środki finansowe na terminową spłatę zobowiązań, w tym z tytułu wnioskowanego kredytu. Zdolność kredytowa jest badana m.in. na podstawie przedkładanej przez klienta dokumentacji, której kompletność, autentyczność oraz zgodność ze stanem faktycznym i prawnym podlega weryfikacji. Ocena zabezpieczenia, a w szczególności bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości, polega na zweryfikowaniu kryteriów decydujących o dopuszczalności i skuteczności zabezpieczenia jako możliwego źródła odzyskania wiarygodności.

W przypadku nabywania wiarygodności z tytułu kredytów mieszkaniowych od PKO Banku Polskiego SA, Bank również dokonuje oceny ryzyka kredytowego transakcji będących przedmiotem nabycia zgodnie z obowiązującą w Banku

metodyką oceny nabywanych wierzytelności. W szczególności Bank ocenia: zdolność kredytową klienta według danych na moment udzielania przez PKO Bank Polski SA kredytu będącego przedmiotem przelewu, bieżącą ocenę scoringu PD IRB (w oparciu o grupowy model scoringowy zgodny z wymogami metody wewnętrznych ratingów (ang. Internal Ratings-Based Approach - IRB)) oraz bieżącą terminowość spłat, eliminując z transferu wierzytelności niespełniające kryteriów metodyki.

Dodatkowo portfele nabywanych wierzytelności podlegają wycenie przeprowadzanej przez niezależną stronę trzecią, w celu zapewnienia obiektywnej oceny wartości nabywanych portfeli. W ramach tej wyceny dokonywana jest również ocena kosztów ryzyka oczekiwanych dla danego portfela wierzytelności, która znajduje odzwierciedlenie w finalnej cenie jaką Bank płaci za dany portfel.

W celu określenia ryzyka kredytowego na poziomie portfelowym, Bank wykorzystuje następujące metody pomiaru i wyceny ryzyka:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (ang. *probability of default* - „PD”),
- stratę w przypadku niewypłacalności (ang. *loss given default* - „LGD”),
- oczekiwaną stratę kredytową (ang. *expected credit loss* - „ECL”),
- udział i strukturę kredytów z rozpoznaną utratą wartości (ang. *non performing loans* - „NPL”),
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości odpisami (ang. *coverage ratio* - „CR”),
- koszt ryzyka (ang. *Risk costs* - „RC”),
- analizy typu vintage.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na wyznaczanie poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego. Wyniki analiz udostępnianych organom Banku umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie właściwych działań ograniczających ryzyko prowadzonej działalności.

Strukturę portfela kredytowego według przedziałów parametru PD prezentuje tabela w Nocie 40.4.4.

40.2 KONTROLA RYZYKA KREDYTOWEGO

Kontrola ryzyka kredytowego polega na określeniu narzędzi do diagnozowania poziomu ryzyka kredytowego oraz stosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka do ograniczania poziomu ryzyka kredytowego, zarówno w procesach kredytowych, jak i na poziomie portfelowym. Głównym narzędziem kontrolowania ryzyka kredytowego są ustalone strategiczne limity tolerancji na ryzyko kredytowe. Bank kontroluje poziom ekspozycji kredytowej wobec klientów Banku lub grup powiązanych klientów w rozumieniu ustawy Prawo bankowe, ustalając limity kompetencji określające maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych.

40.3 UTRATA WARTOŚCI EKSPOZYCJI KREDYTOWYCH

PKO Bank Hipoteczny SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości lub dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia stosownych odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

W zakresie pomiaru utraty wartości Bank stosuje zapisy standardu MSSF 9, który opiera się na koncepcji strat oczekiwanych. Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, obejmujących:

- dłużne instrumenty finansowe obejmujące zaangażowania o charakterze kredytowym oraz papiery wartościowe,
- zobowiązania pozabilansowe finansowe oraz gwarancyjne.

Zgodnie z MSSF 9 utrata wartości jest mierzona jako 12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe albo dożywotnie oczekiwane straty kredytowe. Horyzont pomiaru oczekiwanej straty zależy od tego czy nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. Ze względu na to kryterium aktywa finansowe alokowane są do 4 koszyków (ang. stage).

Portfel wg MSSF 9	Okres oczekiwanych strat kredytowych
Koszyk 1 (aktywa, których ryzyko kredytowe nie wzrosło istotnie od momentu początkowego ujęcia)	12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe
Koszyk 2 (aktywa, dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego od dnia początkowego ujęcia)	dożywotnie oczekiwane straty kredytowe
Koszyk 3 (aktywa z utratą wartości)	
Koszyk 4 (aktywa nabyte lub udzielone z utratą wartości - POCl)	

Strata oczekiwana wyznaczana jest jako iloczyn parametrów ryzyka kredytowego: prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), poziomu straty w momencie niewykonania zobowiązania (LGD) oraz wartości ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (EAD).

W przypadku ekspozycji zaklasyfikowanych do Koszyka 1, Bank stosuje 12-miesięczny horyzont szacowania straty oczekiwanej, chyba że termin wymagalności jest krótszy niż 12 miesięcy. W przypadku ekspozycji zaklasyfikowanych do Koszyka 2, strata oczekiwana szacowana jest w horyzoncie do daty zapadalności kredytu. Zarówno w pierwszym, jak i drugim przypadku, strata oczekiwana jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach, zdyskontowanych efektywną stopą procentową.

Do oceny istotności wzrostu ryzyka kredytowego ekspozycji hipotecznych, Bank stosuje model oparty na kalkulacji marginalnego PD, czyli prawdopodobieństwa niewypłacalności w określonym miesiącu liczonym od momentu uruchomienia kredytu. Dzięki temu możliwe jest odwzorowanie charakterystycznego dla klientów detalicznych zróżnicowania jakości kredytowej w horyzoncie życia ekspozycji. Bank identyfikuje istotny wzrost ryzyka w oparciu o porównanie krzywych prawdopodobieństwa niewypłacalności w horyzoncie trwania ekspozycji w momencie początkowego ujęcia oraz w danym dniu raportowym. Dla każdej daty raportowej porównywane są tylko te części pierwotnej i obecnej krzywej prawdopodobieństwa niewypłacalności, które odpowiadają okresowi od daty raportowej do daty zapadalności kredytu. Porównanie opiera się na wartościach średniego prawdopodobieństwa niewypłacalności w analizowanym okresie, korygowanego o bieżące oraz prognozowane wskaźniki makroekonomiczne.

Ponadto, do oceny istotności wzrostu ryzyka kredytowego Bank wykorzystuje pełną dostępną informację jakościową i ilościową, w tym m.in. informację o:

- opóźnieniach z tytułu spłat przekraczających 30 dni,
- prowadzonych działaniach restrukturyzacyjnych wprowadzających udogodnienia dla dłużnika w związku z jego trudną sytuacją finansową (ang. forbearance),
- karencji ekspozycji w Koszyku 2, dla których w ciągu minionych 3 miesięcy ustała przesłanka utraty wartości.

Przesłanką utraty wartości ekspozycji kredytowej jest w szczególności:

- opóźnienie w spłacie materialnie istotnej kwoty kapitału lub odsetek dłuższe niż 90 dni,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności wymuszone względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z trudności finansowych klienta (do czasu uznania wierzytelności za uzdrowioną),
- postawienie należności w stan wymagalności wskutek dokonania przez Bank wypowiedzenia,
- złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej przez co najmniej jednego współkredytobiorcę,
- tzw. zarażanie, tj. sytuacje w której rozpoznanie utraty wartości w odniesieniu do ekspozycji kredytowej implikuje konieczność jego rozpoznania w odniesieniu do wszystkich ekspozycji kredytowych z tytułu kredytów mieszkaniowych współkredytobiorców tego kredytu – w ramach tej przesłanki sprawdzane są zarówno ekspozycje Banku, jak i PKO Banku Polskiego SA.

W celu wyznaczenia wartości aktywów na moment niewykonania zobowiązania w danym okresie Bank ustala parametr określający wielkość ekspozycji na ten moment w oparciu o przyszłe spłaty wynikające z harmonogramu oraz potencjalne nadpłaty i niedopłaty.

Przy wyliczeniu wartości ostatecznej straty oczekiwanej Bank uwzględnia także wpływ scenariuszy makroekonomicznych na wysokość poszczególnych parametrów (PD, LGD). Metodyka kalkulacji poszczególnych parametrów ryzyka obejmuje badanie zależności wysokości tych parametrów od warunków makroekonomicznych w oparciu o dane historyczne. Na potrzeby kalkulacji straty oczekiwanej (analogicznie jak w przypadku identyfikacji

przesłanki istotnego wzrostu ryzyka kredytowego) wykorzystywane są trzy scenariusze makroekonomiczne opracowane na podstawie prognoz Grupy Kapitałowej – scenariusz bazowy oraz dwa scenariusze alternatywne. Zakres prognozowanych wskaźników obejmuje: wskaźnik dynamiki PKB, stopę bezrobocia, stopę WIBOR 3M, indeks cen nieruchomości oraz stopę referencyjną NBP. Ostateczna strata oczekiwana jest średnią ze strat oczekiwanych dla poszczególnych scenariuszy ważoną ich prawdopodobieństwem.

Strukturę portfela kredytowego oraz wartość odpisów utworzonych na oczekiwane straty kredytowe PKO Banku Hipotecznego SA prezentują tabele w Nocie 22 „Oczekiwane straty kredytowe”.

40.4 PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE RYZYKA KREDYTOWEGO

Monitorowanie ryzyka kredytowego odbywa się na poziomie pojedynczych transakcji kredytowych oraz na poziomie portfelowym.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczych transakcji kredytowych określają przepisy wewnętrzne Banku dotyczące m.in. wczesnego monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności.

Monitorowanie ryzyka kredytowego na poziomie portfelowym polega na:

- nadzorowaniu poziomu portfelowego ryzyka kredytowego z uwzględnieniem zidentyfikowanych źródeł ryzyka kredytowego oraz analizy skutków i działań podjętych w ramach zarządzania systemowego,
- rekomendowaniu działań zaradczych w przypadku stwierdzenia podwyższonego poziomu ryzyka kredytowego.

40.4.1 MAKSYMALNA EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE

W poniższej tabeli zaprezentowano maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe w odniesieniu do instrumentów finansowych, które są objęte zakresem MSSF 7, ale do których nie mają zastosowania wymogi dotyczące utraty wartości określone w MSSF 9.

MAKSYMALNA EKSPOZYCJA NA RYZYKO KREDYTOWE	30.06.2019	31.12.2018
Instrumenty pochodne zabezpieczające	173 484	168 289
Ekspozycja bilansowa - razem	173 484	168 289

40.4.2 NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	30.06.2019	31.12.2018
Należności nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości (rating kontrahenta A2)	55	22
Razem brutto	55	22
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-	-
Razem netto	55	22

40.4.3 PAPIERY WARTOŚCIOWE

PAPIERY WARTOŚCIOWE	30.06.2019	31.12.2018
Emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN (rating A)	1 158 142	842 965
Razem brutto	1 158 142	842 965
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-	-
Razem netto	1 158 142	842 965

40.4.4 KREDYTY I POŻYCZKI WOBEC KLIENTÓW

Portfel kredytowy charakteryzuje się niskim poziomem ekspozycji z utratą wartości. Według stanu na 30 czerwca 2019 roku rozpoznano 63 kredyty ze stwierdzoną utratą wartości, których udział w łącznej wartości portfela kredytowego wynosił 0,05%, natomiast według stanu na 31 grudnia 2018 roku były to odpowiednio 42 kredyty o udziale 0,04%.

KREDYTY I POŻYCZKI WOBEC KLIENTÓW	30.06.2019	31.12.2018
Kredyty nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	24 444 394	20 998 000
Kredyty przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	176 210	92 650
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości	12 299	8 092
Razem brutto	24 632 903	21 098 742
Odpis na kredyty nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	(22 248)	(19 205)
Odpis na kredyty przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	(7 056)	(5 882)
Odpis na kredyty z rozpoznaną utratą wartości	(4 403)	(3 186)
Razem netto	24 599 196	21 070 469
KREDYTY I POŻYCZKI WOBEC KLIENTÓW, BEZ ROZPOZNANEJ UTRATY WARTOŚCI	30.06.2019	31.12.2018
nieprzeterminowane	24 444 394	20 998 000
przeterminowane do 30 dni	167 598	84 269
przeterminowane od 31 do 60 dni	5 753	6 922
przeterminowane od 61 do 90 dni	2 859	1 459
Razem brutto	24 620 604	21 090 650

PORTFEL KREDYTOWY ORAZ UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE W PODZIALE NA ZAKRESY PD

Prezentowany w poniższych tabelach parametr PD określa prawdopodobieństwo niewypłacalności w horyzoncie 12-miesięcznym.

KREDYTY I POŻYCZKI WOBEC KLIENTÓW	30.06.2019					
	ZAKRES PD	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem brutto
<0,01%		462 054	367	-	-	462 421
0,01% - 0,02%		2 690 570	1 126	-	-	2 691 696
0,02% - 0,05%		6 741 176	3 464	-	-	6 744 640
0,05% - 0,1%		5 758 898	3 040	-	-	5 761 938
0,1% - 0,3%		6 802 824	4 004	-	-	6 806 828
0,3% - 1,0%		1 651 189	89 219	-	-	1 740 408
1,0% - 10%		208 674	152 694	-	-	361 368
10% - 100%		11 541	39 764	12 299	-	63 604
Razem wartość brutto		24 326 926	293 678	12 299	-	24 632 903

KREDYTY I POŻYCZKI WOBEC KLIENTÓW		31.12.2018			
ZAKRES PD	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem brutto
<0,01%	1 092 324	625	-	-	1 092 949
0,01% - 0,02%	2 880 865	1 438	-	-	2 882 303
0,02% - 0,05%	5 577 867	2 817	-	-	5 580 684
0,05% - 0,1%	4 672 304	2 070	-	-	4 674 374
0,1% - 0,3%	5 077 344	3 424	-	-	5 080 768
0,3% - 1,0%	1 201 972	74 853	-	-	1 276 825
1,0% - 10%	312 451	150 920	-	-	463 371
10% - 100%	8 595	30 781	8 092	-	47 468
Razem wartość brutto	20 823 722	266 928	8 092	-	21 098 742

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE		30.06.2019			
ZAKRES PD	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
<0,01%	25 557	-	-	-	25 557
0,01% - 0,02%	84 454	-	-	-	84 454
0,02% - 0,05%	133 167	-	-	-	133 167
0,05% - 0,1%	264 892	311	-	-	265 203
0,1% - 0,3%	89 603	-	-	-	89 603
0,3% - 1,0%	21 604	778	-	-	22 382
1,0% - 10%	302	930	-	-	1 232
10% - 100%	-	200	-	-	200
Razem wartość nominalna	619 579	2 219	-	-	621 798

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE		31.12.2018			
ZAKRES PD	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
<0,01%	131 526	-	-	-	131 526
0,01% - 0,02%	122 745	-	-	-	122 745
0,02% - 0,05%	118 025	-	-	-	118 025
0,05% - 0,1%	250 835	110	-	-	250 945
0,1% - 0,3%	79 044	-	-	-	79 044
0,3% - 1,0%	15 633	995	-	-	16 628
1,0% - 10%	-	304	-	-	304
10% - 100%	-	-	-	-	-
Razem wartość nominalna	717 808	1 409	-	-	719 217

40.4.5 PRAKTYKI FORBEARANCE

Bank jako forbearance traktuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem zmian warunków umowy wymuszonych jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne wprowadzające udogodnienia, które w innym przypadku nie byłyby przyznane). Celem działań forbearance jest przywrócenie dłużnikowi zdolności do wywiązania się z zobowiązań wobec Banku oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi, tj. uzyskanie możliwie najwyższych odzysków, przy jednoczesnym ograniczaniu do minimum ponoszonych w związku z tym kosztów.

Zmiany warunków spłaty dokonywane w formach forbearance mogą dotyczyć:

- rozłożenia zadłużenia wymagalnego na raty,
- zmiany formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące),
- wydłużenia okresu kredytowania,
- zmiany oprocentowania,

- zmiany wysokości marży,
- redukcji wierzytelności.

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi umowy forbearance wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną.

Udzielenie w ramach forbearance udogodnień uznawanych jako przesłanki utraty wartości skutkuje rozpoznaniem przesłanki utraty wartości i zaklasyfikowaniem ekspozycji kredytowej do portfela ekspozycji zagrożonych utratą wartości.

Włączenie takich ekspozycji do portfela ekspozycji obsługiwanych (zaprzestanie rozpoznawania umowy forbearance jako przesłanki utraty wartości) następuje nie wcześniej niż po 12 miesiącach od wprowadzenia forbearance, o ile uregulowane zostaną przez klienta wszystkie zaległości w spłacie oraz co najmniej 6 rat wynikających z umownego harmonogramu, a aktualna sytuacja klienta nie stanowi w ocenie Banku zagrożenia dla wywiązania się przez niego z warunków umowy restrukturyzacyjnej.

Ekspozycje przestają spełniać kryteria ekspozycji ze statusem forbearance, gdy spełnione są łącznie warunki:

- upłynęły przynajmniej 24 miesiące od włączenia ekspozycji forborne do portfela ekspozycji obsługiwanych (okres warunkowy),
- na koniec okresu warunkowego, o którym mowa powyżej, klient nie posiada zadłużenia przeterminowanego wobec Banku przekraczającego 30 dni,
- nastąpiła terminowa spłata przynajmniej 12 rat w docelowej wysokości.

Ekspozycje ze statusem forbearance są na bieżąco monitorowane. Ze względu na identyfikowaną w związku z nim przesłankę utratę wartości lub znacznego wzrostu ryzyka kredytowego, w całym okresie jego rozpoznawania tworzy się na te ekspozycje odpisy aktualizujące w wysokości oczekiwanej straty w horyzoncie życia ekspozycji.

WARTOŚĆ EKSPOZYCJI PODLEGAJĄCYCH FORBEARANCE W PORTFELU KREDYTOWYM	30.06.2019	31.12.2018
Kredyty i pożyczki wobec klientów brutto, w tym:	24 632 903	21 098 742
podlegające forbearance	4 305	2 420
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wobec klientów, w tym:	(33 707)	(28 273)
podlegające forbearance	(1 159)	(801)
Kredyty i pożyczki wobec klientów netto, w tym:	24 599 196	21 070 469
podlegające forbearance	3 146	1 619

40.5 RAPORTOWANIE RYZYKA KREDYTOWEGO

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o strukturze oraz skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego Banku. Raporty przedstawiane są Komitetowi Kredytowemu w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku, Komitetowi ds. Ryzyka Rady Nadzorczej i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

40.6 DZIAŁANIA ZARZĄDCZE DOTYCZĄCE RYZYKA KREDYTOWEGO

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w PKO Banku Hipotecznym SA należą w szczególności:

- strategiczne i wewnętrzne limity tolerancji (portfelowe),
- minimalne warunki transakcji (m.in. maksymalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagany wkład własny klienta, wymagane zabezpieczenie, kwota pojedynczego kredytu do wartości BHWN),
- system scoringowy, w tym określone punkty odjęcia (minimalna liczba punktów scoringowych pozwalająca na akceptację transakcji kredytowej),
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające tolerancję Banku na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z Rekomendacji S (takie jak np. akceptowany przez Radę Nadzorczą poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i finansowych do dochodu klienta - Dtl),
- limity kompetencyjne – określające maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe, uwzględniające koszty ryzyka kredytowego.

W zakresie ryzyka kredytowego szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń. Realizowana jest poprzez ustanawianie zabezpieczenia hipotecznego na kredytowanych nieruchomościach, a jej podstawowym zadaniem jest ograniczenie strat kredytowych wynikających z braku możliwości klientów do spłaty swoich zobowiązań wobec Banku. Jednocześnie Bank kieruje się nadrzędną zasadą, iż zabezpieczenia przyjmowane są tylko jako instrument wsparcia kredytu i nie mogą być wykorzystane jako substytut zdolności klienta do regulowania swoich zobowiązań.

41. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KONCENTRACJI

Ryzyko koncentracji jest analizowane w Banku w odniesieniu do działalności kredytowej i definiowane jako zagrożenie wynikające z nadmiernego zaangażowania Banku w:

- ekspozycje wobec pojedynczych klientów lub grup powiązanych klientów,
- ekspozycje podlegające wspólnym lub skorelowanym czynnikom ryzyka,
- charakteryzujące się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej Banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka Banku.

W ramach zarządzania ryzykiem koncentracji Bank dokonuje cyklicznej identyfikacji ryzyka, jego pomiaru, kontroli, monitorowania i raportowania.

Mając na uwadze wysoki stopień rozproszenia portfela Banku pod względem ekspozycji pojedynczych klientów, Bank identyfikuje i ocenia ryzyko koncentracji analizując strukturę portfela względem czynników ryzyka (cech ekspozycji) istotnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego i na tej podstawie wyodrębnił grupy ekspozycji, których nadmierna koncentracja jest niepożądana i w skrajnych warunkach może generować straty przewyższające apetyt na ryzyko kredytowe Banku.

Poniższa tabela przedstawia wskaźnik koncentracji portfela kredytów i pożyczek mierzony udziałem największych zaangażowań w całym portfelu kredytowym Banku.

KREDYTY I POŻYCZKI WOBEC KLIENTÓW BRUTTO - WSKAŹNIK KONCENTRACJI	30.06.2019	31.12.2018
10 największych zaangażowań	0,05%	0,06%
20 największych zaangażowań	0,10%	0,10%
50 największych zaangażowań	0,22%	0,24%
100 największych zaangażowań	0,40%	0,45%

Pomiar i kontrola ryzyka koncentracji w PKO Banku Hipotecznym SA dokonywane są poprzez ustalenie wielkości zaangażowania, które generuje ryzyko koncentracji oraz odniesienie tej wielkości do ustalonych limitów wynikających z przepisów prawa oraz limitów wewnętrznych.

Wewnętrzne limity zaangażowań określone są w stosunku do wielkości funduszy własnych Banku oraz w stosunku do łącznej ekspozycji kredytowej Banku i odzwierciedlają przyjęty przez Bank apetyt na ryzyko kredytowe z uwzględnieniem warunków normalnych oraz skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko koncentracji stosując następujące limity, których wykorzystanie jest monitorowane i raportowane w cyklach miesięcznych:

- limit zaangażowania wobec pojedynczego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- limit koncentracji wierzytelności wewnętrznych,
- limit zaangażowania w ekspozycje kredytowe wobec klientów pozyskujących dochody z działalności gospodarczej,
- limit zaangażowania w ekspozycje kredytowe wobec klientów z poziomem Dtl (*ang. debt to income*) powyżej 50%.

W okresie zakończonym 30 czerwca 2019 roku oraz w każdym z poprzednich okresów sprawozdawczych Bank nie przekroczył żadnego z limitów koncentracji.

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka koncentracji. Raporty przedstawiane są Komitetowi Kredytowemu w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku, Komitetowi ds. Ryzyka Rady Nadzorczej i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

42. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM REZYDUALNYM

Ryzyko rezydualne to ryzyko wynikające z mniejszej niż założona przez Bank skuteczności stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Celem zarządzania w zakresie ryzyka rezydualnego jest zapewnienie skuteczności techniki ograniczenia ryzyka kredytowego oraz eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

Z uwagi na powyższe oraz ze względu na specjalistyczny charakter działalności, Bank przykładą szczególną uwagę do monitorowania wartości zabezpieczeń. Dlatego też, kluczową rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Polityka zabezpieczeń hipotecznych ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego na jakie narażony jest Bank, w tym ustanowienie zabezpieczeń hipotecznych dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Polityka Banku w zakresie zabezpieczeń kredytowych i ich wyceny uwzględnia zapisy ustaw: Prawo bankowe, o listach zastawnych i bankach hipotecznych, o księgach wieczystych i hipotece. Dodatkowo, do kwestii zabezpieczeń prawnych odnoszą się zalecenia i rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego, w tym rekomendacja F, S i J oraz zapisy wewnętrznych regulacji bankowych.

Bank posiada i stosuje Regulamin ustalania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, wydany na podstawie Ustawy z 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych, a także z uwzględnieniem zapisów Rekomendacji F dotyczącej podstawowych kryteriów stosowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego przy zatwierdzaniu regulaminów ustalania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości wydawanych przez banki hipoteczne.

Bankowo-hipoteczna wartość nieruchomości (BHWN) jest to ustalona przez Bank wartość, która w ocenie Banku odzwierciedla poziom ryzyka związanego z nieruchomością jako przedmiotem zabezpieczenia kredytów oraz służy do określenia kwoty, do jakiej może być udzielony lub nabyty kredyt zabezpieczony hipoteką na danej nieruchomości lub do decyzji, czy wierzytelność zabezpieczona na przedmiotowej nieruchomości może być nabyta przez Bank.

PKO Bank Hipoteczny SA ustala BHWN w oparciu o ekspertyzę bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości. Ekspertyza wykonywana jest z zachowaniem należytej staranności i ostrożności. Uwzględnia ona jedynie te cechy nieruchomości i nakłady konieczne do jej budowy, które będą miały charakter trwały i przy założeniu racjonalnej eksploatacji będą możliwe do uzyskania przez każdego posiadacza nieruchomości. W ekspertyzie, sporządzonej na określoną datę, udokumentowane są założenia i parametry przyjęte do analizy, proces ustalania BHWN i wynikająca z niego propozycja BHWN. Ekspertyza uwzględnia analizy i prognozy dotyczące parametrów specyficznych dla danej nieruchomości mających wpływ na ocenę ryzyka kredytowego, a także czynniki o charakterze ogólnym np.: rozwój liczby ludności, stopę bezrobocia, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Bank jako obowiązkowe prawne zabezpieczenie spłaty udzielonego bądź nabytego kredytu przyjmuje:

- hipotekę na nieruchomości, wpisaną w księdze wieczystej na pierwszym miejscu,
- cesję praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką na rzecz Banku.

Poniższa tabela przedstawia wskaźnik koncentracji portfela kredytów i pożyczek mierzony wartością wskaźnika LTV opartym o wycenę rynkową.

KREDYTY BRUTTO WEDŁUG LTV OPARTEGO O WYCENĘ RYNKOWĄ	30.06.2019	31.12.2018
poniżej 50%	31%	29%
51% - 60%	18%	18%
61% - 70%	23%	23%
71% - 80%	20%	21%
81% - 90%	8%	9%
powyżej 90%	0%	0%
Razem	100%	100%
Średni poziom LTV opartego o wycenę rynkową	58,0%	58,7%

Poniższa tabela przedstawia wskaźnik koncentracji portfela kredytów i pożyczek według regionu geograficznego nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu.

KREDYTY I POŻYCZKI WOBEC KLIENTÓW BRUTTO - REGION GEOGRAFICZNY	30.06.2019	31.12.2018
mazowiecki	23,6%	24,2%
śląsko-opolski	11,7%	11,3%
dolnośląski	10,6%	10,5%
wielkopolski	9,3%	9,4%
małopolsko-świętokrzyski	8,2%	8,3%
pomorski	8,1%	8,1%
lubelsko-podkarpacki	6,6%	6,8%
zachodnio-pomorski	6,2%	6,2%
łódzki	5,0%	4,8%
kujawsko-pomorski	4,8%	4,7%
warmińsko-mazurski	3,4%	3,3%
podlaski	2,5%	2,4%
Razem	100,0%	100,0%

43. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. W ramach ryzyka płynności wyróżnia się ryzyko finansowania, rozumiane jako brak możliwości odnowienia wymagalnych środków finansowania lub utraty dostępu do nowych źródeł finansowania.

Sytuacja braku płynności może wynikać w szczególności z niewłaściwej struktury sprawozdania z sytuacji finansowej, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłej realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych, braku możliwości zrolowania emisji lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań, z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego. Bank utrzymuje właściwy poziom płynności finansowej poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz udzielonych zobowiązań finansowych.

Bank zarządza ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej. Podstawą polityki PKO Banku Hipotecznego SA w zakresie płynności jest utrzymywanie odpowiedniego portfela płynnych papierów wartościowych, zapewnienie właściwych narzędzi wsparcia płynnościowego oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności z tytułu emisji listów zastawnych). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego i emisję obligacji własnych niezabezpieczonych.

Proces zarządzania ryzykiem płynności jest wkomponowany w system zarządzania ryzykiem opisany w Nocie 39.2.

Nadzór nad polityką zarządzania płynnością pełni Rada Nadzorcza Banku, która analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności, wykorzystaniu limitów wewnętrznych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności. Rada Nadzorcza Banku zatwierdza zestaw limitów strategicznych określający tolerancję na ryzyko płynności oraz zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakresie płynności.

Zarząd Banku nadzoruje proces zarządzania ryzykiem płynności dokonując, przynajmniej raz w roku, przeglądu, oceny i ewentualnej nowelizacji regulacji wewnętrznych (w tym zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych) oraz informuje Radę Nadzorczą o wynikach przeprowadzonej oceny i realizacji zasad zarządzania ryzykiem płynności. Zarząd podejmuje decyzje co do działań naprawczych, w szczególności w przypadku wystąpienia stanu wysokiego ryzyka utraty płynności Banku oraz przyjmuje plan finansowy zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad planowania rocznego. W sytuacji wystąpienia potencjalnych problemów płynnościowych Banku, Zarząd niezwłocznie informuje Radę Nadzorczą o poziomie płynności Banku, zagrożeniach i podejmowanych działaniach zaradczych.

Do kompetencji Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAP) należy ustalanie limitów wewnętrznych na ryzyko płynności, weryfikacja nie rzadziej niż raz w roku poziomu obowiązujących limitów wewnętrznych na ryzyko płynności, formułowanie rekomendacji dotyczących działań mających na celu utrzymanie akceptowalnego poziomu ryzyka płynności w Banku oraz monitorowanie ryzyka płynności na podstawie otrzymanych raportów. KZAP również inicjuje

działania mające na celu zabezpieczanie Banku przed ryzykiem płynności, w szczególności w celu realizacji przyjętej w Banku strategii zarządzania ryzykiem.

Za operacyjne zarządzanie płynnością krótkoterminową odpowiedzialne jest Biuro Skarbu, a za nadzór nad tym działaniem oraz za opracowanie narzędzi pomiaru ryzyka i kontrolę przestrzegania limitów odpowiedzialne jest Biuro Ryzyka.

43.1 POMIAR I OCENA RYZYKA PŁYNNOŚCI

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa, urealniona i stress-testowa luka płynności,
- nadwyżka płynności i horyzont przeżycia bez zewnętrznego wsparcia,
- nadzorcze miary płynności:
 - M3 – współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi,
 - M4 – współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi,
- miara płynności krótkoterminowej:
 - LCR (ang. liquidity coverage ratio) – wskaźnik pokrycia wypływów netto do 1 miesiąca,
- koncentracja źródeł finansowania,
- wskaźnik pokrycia aktywów długoterminowych finansowaniem długoterminowym,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

Poniżej prezentowane są zestawienia urealnionej luki płynności na 30 czerwca 2019 oraz na 31 grudnia 2018 roku.

LUKA PŁYNNOŚCI	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
30.06.2019								
Urealniona luka okresowa	1 899 215	581 956	(36 171)	(1 290 237)	(1 573 834)	(4 317 565)	(10 727 551)	14 792 078
Urealniona skumulowana luka okresowa	1 899 215	2 481 171	2 445 000	1 154 763	(419 071)	(4 736 636)	(15 464 187)	(672 109)

Według stanu na 30 czerwca 2019 roku w przedziałach do 6 miesięcy skumulowana urealniona luka płynności była dodatnia, co oznacza nadwyżkę zapadających aktywów powiększoną o szacowane wpływy z tytułu dostępnego limitu w rachunku bieżącym nad wymagalnymi zobowiązaniami w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

LUKA PŁYNNOŚCI	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.12.2018								
Urealniona luka okresowa	1 171 448	393 495	(45 787)	(1 760 766)	(397 478)	(4 098 827)	(5 517 552)	9 610 867
Urealniona skumulowana luka okresowa	1 171 448	1 564 943	1 519 156	(241 610)	(639 088)	(4 737 915)	(10 255 467)	(644 600)

Nadwyżka płynności jest wyznaczana z uwzględnieniem stress-testowych wypływów środków. Horyzont przeżycia oznacza okres, w którym w warunkach stress-testowych Bank posiada nadwyżkę wpływów nad wypływami.

Dodatnia nadwyżka płynności w okresie do 1 miesiąca świadczy o wystarczającym poziomie płynności krótkoterminowej.

Nadwyżka płynności składa się z:

- podstawowej nadwyżki płynności, którą stanowią pozycje możliwe do pozyskania w horyzoncie do 7 dni włącznie. Podstawową część nadwyżki płynności stanowią:
 - aktywa płynne,
 - wpływy i wypływy w horyzoncie do 7 dni włącznie,
 - dodatkowe, stress-testowe wpływy w horyzoncie do 7 dni włącznie.
- uzupełniającej nadwyżki płynności, którą stanowią pozycje możliwe do uzyskania w terminie od 8 do 30 dni. Część uzupełniającą nadwyżki płynności stanowią:
 - wpływy i wypływy w horyzoncie od 8 do 30 dni,

- o dodatkowe stress-testowe wypływy w horyzoncie od 8 do 30 dni.

NAZWA MIARY WRAŻLIWOŚCI	30.06.2019	31.12.2018
Nadwyżka płynności w horyzoncie do 1 miesiąca (mln PLN)	2 004	1 452

Nadwyżka płynności jest to różnica pomiędzy sumą aktywów płynnych i bezwarunkowej linii kredytowej stand-by, a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Bank monitoruje wszystkie obowiązujące normy płynności określone w uchwale KNF 386/2008 z 17 grudnia 2008 roku. Tabela poniżej prezentuje wartości norm płynnościowych obowiązujących na koniec okresów sprawozdawczych zakończonych 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku oraz wartości średnie, minimalne i maksymalne w trakcie tych okresów sprawozdawczych:

30.06.2019	wartość na koniec okresu	średnia w okresie	minimum w okresie	maksimum w okresie	nadzorczy poziom minimalny
M3	264,69	326,24	145,75	1 807,65	>1,0
M4	1,03	1,03	1,03	1,04	>1,0

31.12.2018	wartość na koniec okresu	średnia w okresie	minimum w okresie	maksimum w okresie	nadzorczy poziom minimalny
M3	1 493,58	921,62	78,48	2 164,57	>1,0
M4	1,03	1,04	1,03	1,05	>1,0

Wskaźnik pokrycia wypływów netto do 1 miesiąca (LCR) został przedstawiony w poniższej tabeli:

NAZWA MIARY WRAŻLIWOŚCI	30.06.2019	31.12.2018
Wskaźnik pokrycia wypływów netto do 1 miesiąca (LCR)	285%	1255%
Limit nadzorczy wskaźnika LCR	100%	100%

43.2 KONTROLA RYZYKA PŁYNNOŚCI

Kontrola ryzyka płynności obejmuje ustalanie dostosowanych do skali oraz złożoności Banku strategicznych limitów tolerancji oraz limitów wewnętrznych na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej, które podlegają monitorowaniu, a w przypadku ich przekroczenia Bank uruchamia działania zarządcze.

43.3 PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE RYZYKA PŁYNNOŚCI

Ekspozycja PKO Banku Hipotecznego SA na ryzyko płynności na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku kształtowała się w ramach przyjętych limitów strategicznych i wewnętrznych. W okresie zakończonym 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku Bank nie przekroczył żadnej z norm płynności oraz żadnych limitów wewnętrznych i strategicznych.

W Banku regularnie analizowane są założenia biznesowe, które mogą mieć istotny wpływ na projekcję miar ryzyka płynności. Cyklicznie i na bieżąco sporządzane są prognozy podstawowych miar ryzyka płynności, w szczególności tych, na które nałożone są limity wewnętrzne.

43.4 LUKA PŁYNNOŚCI W UJĘCIU PRZEPŁYWÓW KONTRAKTOWYCH

Luka płynności w ujęciu przepływów kontraktowych oznacza niedopasowanie powstałe pomiędzy zaklasyfikowanymi do danego przedziału wpływami a wypływami. Przy kalkulacji luki płynności w ujęciu przepływowym Bank uwzględnia wszystkie instrumenty zawarte na datę bilansową. Nie uwzględnia się wzrostu udzielonych kredytów ani odnowienia zapadającego finansowania. Zakłada się natomiast wykorzystanie środków dostępnych w ramach linii kredytowych.

30.06.2019	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiący	6 - 12 miesiący	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiący	pow. 60 miesiący	Razem
Wpływy	1 899 216	154 350	288 095	438 161	1 054 997	1 976 584	5 848 769	26 940 599	38 600 771
papiery wartościowe	-	9 071	-	1 280	169 028	190 677	568 738	310 974	1 249 768
kredyty i pożyczki wobec klientów	-	144 893	288 095	436 881	885 969	1 785 907	5 280 031	26 629 625	35 451 401
linie kredytowe	1 899 139	-	-	-	-	-	-	-	1 899 139
inne	77	386	-	-	-	-	-	-	463
Wypływy	668	1 025 344	407 544	2 559 455	2 319 325	3 696 506	14 122 473	3 217 910	27 349 225
zobowiązania wobec banków	668	5 417	15 377	5 581	1 682 396	2 478 895	2 053 443	-	6 241 777
zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	-	11 602	35 687	29 191	80 444	1 182 381	12 068 178	3 217 910	16 625 393
zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	-	843 000	170 935	2 388 410	454 254	-	-	-	3 856 599
wypłata udzielonych zobowiązań finansowych	-	161 667	185 545	136 273	102 231	35 230	852	-	621 798
inne	-	3 658	-	-	-	-	-	-	3 658
Wpływy z tyt. instrumentów pochodnych zabezpieczających	-	-	25 744	7 045	37 976	72 272	9 843 866	2 152 362	12 139 265
Wypływy z tyt. instrumentów pochodnych zabezpieczających	-	25 749	47 008	83 921	173 497	371 748	10 472 946	2 167 391	13 342 260
Luka okresowa	1 898 548	(896 743)	(140 713)	(2 198 170)	(1 399 849)	(2 019 398)	(8 902 784)	23 707 660	10 048 551
Luka skumulowana	1 898 548	1 001 805	861 092	(1 337 078)	(2 736 927)	(4 756 325)	(13 659 109)	10 048 551	

31.12.2018	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiący	6 - 12 miesiący	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiący	pow. 60 miesiący	Razem
Wpływy	1 171 448	314 154	244 439	373 354	760 153	1 694 468	4 852 822	23 000 979	32 411 817
papiery wartościowe	-	191 172	-	1 280	5 985	169 036	335 428	181 920	884 821
kredyty i pożyczki wobec klientów	-	122 533	244 439	372 074	754 168	1 525 432	4 517 394	22 819 059	30 355 099
linie kredytowe	1 171 420	-	-	-	-	-	-	-	1 171 420
inne	28	449	-	-	-	-	-	-	477
Wypływy	5 496	641 563	656 458	4 103 379	926 399	2 200 035	8 770 547	5 992 147	23 296 024
zobowiązania wobec banków	5 496	10 778	12 120	1 804 054	678 562	1 628 999	1 517 526	-	5 657 535
zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	-	38 803	9 810	23 775	70 874	174 505	7 251 797	5 992 147	13 561 711
zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	-	386 239	455 400	2 121 798	23 037	352 340	-	-	3 338 814
wypłata udzielonych zobowiązań finansowych	-	186 996	179 128	153 752	153 926	44 191	1 224	-	719 217
inne	-	18 747	-	-	-	-	-	-	18 747
Wpływy z tyt. instrumentów pochodnych zabezpieczających	-	27 913	882	5 017	27 011	63 510	4 699 897	4 451 008	9 275 238
Wypływy z tyt. instrumentów pochodnych zabezpieczających	-	26 465	28 673	61 503	129 001	282 588	5 297 119	4 442 569	10 267 918
Luka okresowa	1 165 952	(325 961)	(439 810)	(3 786 511)	(268 236)	(724 645)	(4 514 947)	17 017 271	8 123 113
Luka skumulowana	1 165 952	839 991	400 181	(3 386 330)	(3 654 566)	(4 379 211)	(8 894 158)	8 123 113	

43.5 KONCENTRACJA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

W ramach ryzyka płynności Bank rozpoznaje ryzyko koncentracji źródeł finansowania, dotyczące sytuacji w której struktura finansowania staje się podatna na pojedyncze zdarzenie lub jeden czynnik, taki jak znaczne i nagłe wycofanie środków finansowych lub niewystarczający dostęp do nowych środków finansowania.

Model biznesowy Banku zakłada, że ryzyko koncentracji źródeł finansowania w Banku wynika z:

- wysokiego udziału listów zastawnych w strukturze finansowania (listy zastawne są stabilnym źródłem finansowania, ale balonowy charakter wykupu sprawia, że w większości przypadków w chwili wykupu powstaje potrzeba zastąpienia tego finansowania kolejnymi emisjami lub alternatywnym źródłem finansowania),
- finansowania pozyskanego od podmiotu dominującego,

- emisji krótkoterminowych obligacji własnych.

Poniższa tabela przedstawia strukturę źródeł finansowania Banku:

STRUKTURA FINANSOWANIA BANKU	30.06.2019	31.12.2018
Emisje listów zastawnych	61,5%	58,1%
Emisje obligacji	14,7%	15,0%
Środki od podmiotu dominującego	15,0%	18,7%
Kapitały własne	7,2%	6,7%
Pozostałe	1,6%	1,5%
Razem	100,0%	100,0%

Udział finansowania pozyskanego od podmiotu dominującego wyniósł 15,0% na 30 czerwca 2019 roku oraz 18,7% na 31 grudnia 2018 roku. Taki poziom wskaźnika jest zgodny z planem finansowym na obecnym etapie działalności Banku i oczekuje się dalszego zmniejszenia jego poziomu wraz z kolejnymi emisjami listów zastawnych i obligacji. Ryzyko koncentracji finansowania ocenia się jako akceptowalne.

W celu ograniczenia ryzyka koncentracji źródeł finansowania w Banku wdrożony został system wewnętrznych limitów krótko i długoterminowych, w tym uwzględniających terminy dokonanych przez Bank emisji listów zastawnych. W okresie zakończonym 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku żaden z tych limitów nie został przekroczony.

43.6 TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH (STRESS-TESTY PŁYNNOŚCI)

Testy warunków skrajnych (stress-testy płynności) przedstawiają wpływ wystąpienia skrajnych warunków rynkowych na poziom płynności Banku. Analizy szokowe przeprowadzane są w oparciu o scenariusze hipotetycznych zmian następujących czynników:

- szokowych zmian parametrów rynkowych na rynkach finansowych,
- wpływu skrajnych zmian czynników rynkowych oraz spadków cen na rynku nieruchomości na oczekiwane straty na portfelu kredytów mieszkaniowych,
- spadku ratingów kontrahentów Banku oraz ratingu Banku,
- pogorszenia zdolności kredytowej kredytobiorców,
- wzrostu niestabilności źródeł finansowania,
- wzrostu wypłat przyznanych kredytów hipotecznych,
- braku możliwości odnowienia zapadających i pozyskania nowych emisji krótkoterminowych obligacji,
- braku możliwości odnowienia zapadających i pozyskania nowych emisji listów zastawnych.

Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są w szczególności w:

- monitorowaniu ekspozycji Banku na ryzyko płynności w warunkach skrajnych,
- procesie ustalania limitów wewnętrznych nałożonych na miary ryzyka płynności,
- kontrolowaniu utrzymania płynności w każdym dniu w trakcie okresu do 30 dni,
- procesie planowania bilansu Banku,
- procesie określania symptomów powodujących powstanie płynnościowych planów awaryjnych Banku.

Wyniki testów prezentowane są na posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Testy warunków skrajnych przeprowadzone w oparciu o dane finansowe Banku na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku nie wykazały zagrożenia działalności Banku z tytułu wystąpienia hipotetycznych skrajnych warunków rynkowych. Ze względu na zbilansowaną strukturę finansowania, odległe terminy zapadalności większości zobowiązań i wystarczający poziom aktywów płynnych, Bank wykazuje wysoką zdolność przetrwania sytuacji kryzysowej.

43.7 RAPORTOWANIE RYZYKA PŁYNNOŚCI

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierające informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat

wykorzystania limitów na to ryzyko przedstawiane są Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

43.8 DZIAŁANIA ZARZĄDCZE DOTYCZĄCE RYZYKA PŁYNNOŚCI

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w PKO Banku Hipotecznym SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- wewnętrzne limity ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje lokacyjne i pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- instrumenty bezwarunkowego wsparcia płynnościowego pozyskane od PKO Banku Polskiego SA,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Bank zwraca szczególną uwagę na dopasowanie terminów przepływów w momentach wymagalności znacznych wartościowo zobowiązań (wykup listów zastawnych).

44. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ

W działalności PKO Banku Hipotecznego SA identyfikuje się ryzyko stopy procentowej, definiowane jako ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i udzielonych przez Bank zobowiązaniach finansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych i udzielonych zobowiązań finansowych, m.in. z punktu widzenia dopasowania terminów przeszacowania.

44.1 POMIAR I OCENA RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank w szczególności wykorzystuje miarę wrażliwości dochodu odsetkowego (WDO), miarę wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału (opartą na BPV), testy warunków skrajnych oraz raporty luki przeszacowań.

Wrażliwość dochodu odsetkowego (WDO) jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych, a wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (BPV) jest miarą określającą wpływ takiej zmiany na wartość ekonomiczną kapitału. Miary te uwzględniają zróżnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym kolejnym przedziale czasowym.

Testy warunków skrajnych (stress-testy) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i udzielonych zobowiązań finansowych w przypadku realizacji scenariuszy hipotetycznych, w ramach których arbitralnie przyjmowane są równoległe przesunięcia krzywych stóp procentowych o ± 50 p.b., ± 100 p.b. i ± 200 p.b., scenariusze zmiany kształtu krzywych stóp procentowych oraz scenariusze odwróconych testów warunków skrajnych zakładające spadek wyniku finansowego Banku do 0 zł oraz utratę wartości ekonomicznej Banku w wysokości 1% funduszy własnych. Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje które nie podlegają wycenieniu do wartości godziwej (np. kredyty) ujmowane są w wartościach będących podstawą naliczanych odsetek.

Zaprezentowane poniżej zestawienie luki przeszacowań obejmuje aktywa i zobowiązania oraz udzielone zobowiązania finansowe wrażliwe na zmiany stóp procentowych. Nie ujęto w nich zobowiązań warunkowych niewrażliwych na ryzyko stopy procentowej, funduszy własnych Banku, należności od banków w formie środków na rachunkach bieżących oraz przekroczeń salda w rachunku bieżącym.

30.06.2019	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiący	6-12 miesiący	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
Aktywa, w tym:	8 800 183	15 981 773	865 362	3 313	8 020	1 037	-	25 659 688
papiery wartościowe	1 013 480	-	143 000	-	-	-	-	1 156 480
kredyty i pożyczki wobec klientów	7 786 703	15 981 773	722 362	3 313	8 020	1 037	-	24 503 208
Zobowiązania	(4 888 917)	(4 403 042)	(2 386 200)	(102 000)	-	(9 955 308)	(2 186 000)	(23 921 467)
zobowiązania wobec banków	(2 015 917)	(2 104 242)	-	-	-	-	-	(4 120 159)
zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	(2 030 000)	(1 780 000)	-	-	-	(9 955 308)	(2 186 000)	(15 951 308)
zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	(843 000)	(518 800)	(2 386 200)	(102 000)	-	-	-	(3 850 000)
Pozycje aktywne z tyt. instrumentów pochodnych zabezpieczających	-	295	591	2 421	3 537	9 954 624	2 185 672	12 147 140
Pozycje pasywne z tyt. instrumentów pochodnych zabezpieczających	(4 232 131)	(7 956 833)	(586)	(2 262)	(3 288)	(13 350)	(1 978)	(12 210 428)
Luka okresowa	(320 865)	3 622 193	(1 520 833)	(98 528)	8 269	(12 997)	(2 306)	1 674 933
Luka skumulowana	(320 865)	3 301 328	1 780 495	1 681 967	1 690 236	1 677 239	1 674 933	
31.12.2018	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiący	6-12 miesiący	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
Aktywa, w tym:	7 606 968	14 063 152	144 045	3 636	7 794	-	-	21 825 595
papiery wartościowe	693 480	-	143 000	-	-	-	-	836 480
kredyty i pożyczki wobec klientów	6 913 488	14 063 152	1 045	3 636	7 794	-	-	20 989 115
Zobowiązania	(3 642 594)	(5 357 824)	(2 119 700)	(18 500)	-	(4 797 200)	(4 467 500)	(20 403 318)
zobowiązania wobec banków	(1 227 794)	(3 022 424)	-	-	-	-	-	(4 250 218)
zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	(2 030 000)	(1 530 000)	-	-	-	(4 797 200)	(4 467 500)	(12 824 700)
zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	(384 800)	(805 400)	(2 119 700)	(18 500)	-	-	-	(3 328 400)
Pozycje aktywne z tyt. instrumentów pochodnych zabezpieczających	435	-	1 202	295	2 040	4 799 644	4 466 738	9 270 354
Pozycje pasywne z tyt. instrumentów pochodnych zabezpieczających	(4 232 565)	(4 951 687)	(1 128)	(286)	(1 908)	(9 971)	(4 122)	(9 201 667)
Luka okresowa	(267 756)	3 753 641	(1 975 581)	(14 855)	7 926	(7 527)	(4 884)	1 490 964
Luka skumulowana	(267 756)	3 485 885	1 510 304	1 495 449	1 503 375	1 495 848	1 490 964	

44.2 KONTROLA RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ

Kontrola ryzyka stopy procentowej obejmuje ustalanie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku limitów i wartości progowych dotyczących ryzyka stopy procentowej, w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko stopy procentowej, które podlegają monitorowaniu, a w przypadku ich przekroczenia Bank uruchamia działania zarządcze.

44.3 PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ

Ekspozycja PKO Banku Hipotecznego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na 30 czerwca 2019 roku oraz na 31 grudnia 2018 roku w ramach przyjętych limitów strategicznych i wewnętrznych. Dzięki skutecznym działaniom mitygującym, pomimo dynamicznie rosnącej sumy bilansowej, ryzyko stopy procentowej było relatywnie niskie i zdeterminowane niedopasowaniem terminów przeszacowań stóp procentowych aktywów i zobowiązań Banku w najbliższych terminach przeszacowania tj. do 3 miesięcy.

44.4 RAPORTOWANIE RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierające informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko przedstawiane są Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

44.5 DZIAŁANIA ZARZĄDCZE DOTYCZĄCE RYZYKA STOPY PROCENTOWEJ

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w PKO Banku Hipotecznym SA należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- wewnętrzne limity na ryzyko stopy procentowej m.in. na wrażliwość cenową oraz wrażliwość dochodu odsetkowego,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej,
- zawieranie transakcji pochodnych ograniczających poziom ryzyka stopy procentowej,
- odpowiednie dobieranie parametrów transakcji umożliwiających zastosowanie zabezpieczenia (hedgingu) naturalnego pomiędzy aktywami i pasywami.

Bank zarządza ryzykiem stopy procentowej poprzez dopasowanie struktury terminowej przeszacowania aktywów i źródeł finansowania (hedging naturalny) oraz - w razie potrzeby - stosuje transakcje zabezpieczające (transakcje pochodne).

45. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM

W działalności PKO Banku Hipotecznego SA występuje ryzyko walutowe, definiowane jako ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych i udzielonych zobowiązań finansowych oraz wykorzystanie instrumentów pochodnych.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym Bank w szczególności wykorzystuje indywidualne i zagregowane pozycje walutowe oraz testy warunków skrajnych. Testy warunków skrajnych (stress-testy) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym. W Banku stosowane są scenariusze hipotetyczne, w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową).

POZYCJA WALUTOWA WYRAŻONA W TYS. PLN	30.06.2019	31.12.2018
EUR	23	78
USD	2	2

Ekspozycja PKO Banku Hipotecznego SA na ryzyko walutowe kształtowała się na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku w ramach przyjętych limitów strategicznych i wewnętrznych.

Bank na bieżąco zamyka wszelkie otwarte pozycje walutowe, a istniejące w Banku procedury kontroli i raportowania istotnie ograniczają wpływ zmian kursów walut na wynik finansowy Banku, stąd ryzyko walutowe na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku pozostawało na poziomie niskim.

W Banku sporządzane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierające informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko przedstawiane są Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem walutowym w PKO Banku Hipotecznym SA należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na pozycje walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych.

46. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM MODELI

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli.

Celem zarządzania ryzykiem modeli jest ograniczanie ryzyka poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli poprzez odpowiednio zdefiniowany i realizowany proces zarządzania modelami.

Wszystkie modele istotne w Banku objęte są procesem regularnej, niezależnej walidacji przeprowadzanej przez jednostkę walidacyjną Banku – Zespół ds. Walidacji i Kontroli Ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem modeli w PKO Banku Hipotecznym SA jest spójny z rozwiązaniami Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

46.1 POMIAR I OCENA RYZYKA MODELI

Identyfikacja ryzyka modeli polega w szczególności na:

- gromadzeniu informacji o wykorzystywanych, a także planowanych do wdrożenia modelach,
- cyklicznym określaniu istotności modeli.

Ocena ryzyka modeli ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka modeli. Oceny dokonuje się na poziomie pojedynczego modelu, a także w ujęciu zagregowanym na poziomie Banku.

46.2 KONTROLA RYZYKA MODELI

Celem kontroli ryzyka modeli jest utrzymanie zagregowanej oceny ryzyka modeli na akceptowanym przez Bank poziomie. Kontrola ryzyka modeli polega na określeniu mechanizmów wykorzystywanych do diagnozowania poziomu ryzyka modeli oraz narzędzi ograniczania poziomu tego ryzyka.

W ramach narzędzi wykorzystywanych do diagnozowania ryzyka modeli wyróżnia się w szczególności strategiczny limit tolerancji na ryzyko modeli oraz wartości progowe ryzyka modeli.

46.3 PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE RYZYKA MODELI

Celem monitorowania ryzyka modeli jest diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych. Monitorowanie ryzyka modeli obejmuje w szczególności:

- aktualizację poziomu ryzyka modeli,
- ocenę wykorzystania strategicznego limitu tolerancji na ryzyko modeli oraz wartości progowych ryzyka modeli,
- weryfikację statusu wykonania oraz ocenę skuteczności realizacji działań w ramach ograniczania ryzyka modeli.

46.4 RAPORTOWANIE RYZYKA MODELI

Wyniki monitorowania są cyklicznie prezentowane w raportach skierowanych do Zarządu, Komitetu ds. Ryzyka Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej i zawierają kompleksową ocenę ryzyka modeli, a w szczególności:

- informacje o stopniu wykorzystania strategicznego limitu tolerancji na ryzyko modeli,
- informacje o poziomie ryzyka modeli,
- mapę ryzyka modeli,
- status realizacji zaleceń wynikających z przeglądów lub walidacji modeli,
- ewentualne propozycje działań zarządczych ograniczających ryzyko modeli.

46.5 DZIAŁANIA ZARZĄDCZE DOTYCZĄCE RYZYKA MODELI

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli i poziomu tego ryzyka, w szczególności poprzez ustalanie akceptowalnych poziomów ryzyka oraz podejmowanie decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

47. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM OPERACYJNYM

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne, a nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego. Ryzyko operacyjne klasyfikuje się do ryzyk istotnych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny i pomiaru, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym realizowany jest na poziomie całego Banku oraz na poziomach poszczególnych obszarów systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu rozwiązań służących sprawowaniu przez Bank kontroli nad poziomem ryzyka operacyjnego umożliwiającym realizację celów Banku. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdego pracownika Banku w zakresie swoich zadań i obowiązków.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane o zdarzeniach operacyjnych i czynnikach otoczenia biznesowego, wyniki samooceny ryzyka operacyjnego, dane dotyczące wartości kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI) oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej.

Biorąc pod uwagę skalę outsourcingu i potencjalny jego wpływ na profil ryzyka operacyjnego, Bank przygotował proces zarządzania ryzykiem związanym z powierzaniem czynności podmiotom zewnętrznym, m.in. w zakresie obsługi sprzedażowej, posprzedażowej oraz IT. Zarządzanie tym ryzykiem, realizowane w różnych jednostkach organizacyjnych Banku obejmuje szereg komponentów takich jak wprowadzenie procedury powierzania wykonywania czynności na rzecz Banku, analizę i ocenę ryzyka związanego z powierzeniem podmiotom zewnętrznym wykonywania czynności na rzecz Banku, ocenę wiarygodności i sytuacji finansowej dostawcy usług, zapewnienie planów awaryjnych Banku, jak i dostawcy (zwłaszcza w obszarze IT), właściwe zabezpieczenie interesów Banku w umowie o powierzenie czynności, wymóg posiadania odpowiedniej polisy ubezpieczeniowej przez insourcera, monitorowanie poprawnego wykonywania umów oraz sytuacji insourcerów łącznie z ich okresową weryfikacją, rejestrację incydentów i strat związanych z realizacją usług przez insourcerów.

47.1 POMIAR I OCENA RYZYKA OPERACYJNEGO

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- ustalenie strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne,
- obliczanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- obliczanie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem BIA (wymóg BIA),
- testy warunków skrajnych,
- wyliczanie kapitału wewnętrznego.

Samoocena ryzyka operacyjnego obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego dla procesów Banku. Samooceny ryzyka operacyjnego dokonuje się raz w roku oraz przed wprowadzeniem w życie nowych lub zmienionych produktów, procesów i aplikacji wykorzystywanych w Banku z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników inspekcji, postępowań oraz kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- KRI.

47.2 KONTROLA RYZYKA OPERACYJNEGO

Celem kontroli ryzyka operacyjnego jest dążenie do utrzymania poziomu ryzyka operacyjnego Banku na ustalonym poziomie.

Kontrola ryzyka operacyjnego obejmuje ustalenie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku limitów dotyczących ryzyka operacyjnego, w szczególności strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne oraz limitów KRI wraz z wartościami progowymi i krytycznymi.

Strategiczne limity tolerancji na ryzyko operacyjne określa Zarząd i zatwierdza Rada Nadzorcza.

47.3 PROGNOZOWANIE I MONITOROWANIE RYZYKA OPERACYJNEGO

Monitorowanie ryzyka operacyjnego ma na celu kontrolę ryzyka operacyjnego oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych.

Bank regularnie monitoruje w szczególności:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji oraz limitów strat na ryzyko operacyjne,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- wartości KRI,
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- wyniki testów warunków skrajnych,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki.

47.4 RAPORTOWANIE RYZYKA OPERACYJNEGO

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzi się na potrzeby:

- wewnętrzne Banku, w szczególności: Zarządu oraz Rady Nadzorczej,
- instytucji nadzorczych,
- akcjonariuszy i rynku finansowego.

Raportowanie na potrzeby wewnętrzne Banku informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Raporty kwartalne zawierają w szczególności informacje na temat:

- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji Banku,
- poziomu ryzyka operacyjnego oraz stosowanych instrumentów zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji, decyzji i zaleceń Zarządu.

Raporty kwartalne uwzględniają również informacje na temat ryzyka operacyjnego zidentyfikowanego w ramach czynności zleczanych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym, w tym w szczególności do PKO Banku Polskiego SA.

47.5 DZIAŁANIA ZARZĄDCZE DOTYCZĄCE RYZYKA OPERACYJNEGO

Działania zarządcze podejmowane są w przypadku gdy poziom ryzyka operacyjnego dla samooceny ryzyka, KRI lub skorygowany poziom ryzyka operacyjnego w Banku osiągnął stan podwyższony lub wysoki.

W przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega systemowi kontroli wewnętrznej obejmującemu:

- przegląd strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- audyt wewnętrzny.

47.6 PONIESIONE STRATY OPERACYJNE

W I połowie 2019 roku w Banku zostało ujawnionych 6 zdarzeń z tytułu ryzyka operacyjnego, które wygenerowały stratę finansową na łączną kwotę 1 tys. PLN, natomiast w I połowie 2018 roku było to 1 zdarzenie ze stratą finansową o wartości 5 tys. PLN.

W celu ograniczania strat z tytułu ryzyka operacyjnego w Banku podejmowane są działania zarządcze zarówno mające charakter doraźny, jak i systemowy. Działania doraźne obejmują bezpośrednie reagowanie na identyfikowane ryzyka, niwelowanie nieprawidłowości o charakterze odwracalnym oraz odzyskiwanie utraconych środków.

48. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM BIZNESOWYM

Ryzyko biznesowe to ryzyko nieosiągnięcia założonych celów finansowych, w tym poniesienia strat, wynikające z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym, uwzględniające ryzyko zmian makroekonomicznych (ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych).

Identyfikacja ryzyka biznesowego polega na rozpoznaniu i określeniu czynników zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku i które mogą negatywnie wpływać na sytuację finansową Banku, powstanie lub zmianę wysokości przychodów i kosztów Banku.

Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka.

Celem kontroli ryzyka biznesowego jest dążenie do ograniczenia niekorzystnego wpływu czynników wewnętrznych i zewnętrznych na sytuację finansową Banku. Kontrola ryzyka biznesowego obejmuje określenie dostosowanego do skali działalności Banku dopuszczalnego poziomu ryzyka biznesowego i jego wpływu na funkcjonowanie i sytuację finansową Banku, w postaci strategicznego limitu tolerancji.

Celem monitorowania ryzyka biznesowego jest określenie, czy jego poziom, po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka, odpowiada poziomowi dopuszczalnemu oraz diagnozowanie konieczności i obszarów wymagających podjęcia działań zarządczych.

Monitorowaniu ryzyka biznesowego podlega w szczególności strategiczny limit tolerancji na ryzyko biznesowe.

Raportowanie ryzyka biznesowego odbywa się w formie raportów, których odbiorcami są Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarząd i Rada Nadzorcza.

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- weryfikacji i aktualizacji kwartalnych prognoz finansowych oraz planu finansowego, z uwzględnieniem działań zmierzających do ograniczenia poziomu ryzyka biznesowego zgodnie z przyjętymi limitami,
- monitorowaniu poziomu strategicznego limitu tolerancji na ryzyko biznesowe.

49. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM BRAKU ZGODNOŚCI

W PKO Banku Hipotecznym SA ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji wskutek niezastosowania się Banku, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest:

- utrwalanie wśród klientów, pracowników, partnerów biznesowych i innych uczestników rynku, wizerunku Banku jako instytucji działającej zgodnie z prawem i przyjętymi standardami rynkowymi, godnej zaufania, rzetelnej i uczciwej,
- przeciwdziałanie występowaniu po stronie Banku strat finansowych lub sankcji prawnych oraz przypadków utraty reputacji, które mogą być konsekwencją naruszenia przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności przeprowadzana jest na podstawie stosowanej w ramach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA metodyki identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności.

Identyfikacja ryzyka braku zgodności obejmuje ustalenie potencjalnych przypadków braku zgodności jakie mogą wystąpić w procesach i produktach, w podziale na kategorie ryzyka braku zgodności.

Ocena ryzyka braku zgodności następuje przez:

- ocenę potencjalnej dotkliwości materializacji ryzyka braku zgodności w postaci:
 - strat finansowych, w szczególności kar administracyjnych lub odszkodowań,
 - utraty reputacji,

- o innych sankcji prawnych,
- oszacowanie prawdopodobieństwa materializacji ryzyka braku zgodności.

Na podstawie wyników oceny ryzyka braku zgodności w poszczególnych kategoriach ryzyka braku zgodności ustalana jest łączna ocena poziomu ryzyka braku zgodności dla danego procesu i związanego z nim produktu.

W ramach kontroli ryzyka braku zgodności, Bank zabezpiecza się przed ryzykiem lub je ogranicza, wprowadzając mechanizmy kontroli ryzyka braku zgodności oraz zapewniając ich przestrzeganie.

Monitorowaniem ryzyka braku zgodności obejmuje się:

- wyniki identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- przypadki braku zgodności - przyczyny ich wystąpienia i wywołane skutki,
- działania podejmowane przez Bank w ramach:
 - o zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - o realizacji zaleceń po audytach wewnętrznych i kontrolach zewnętrznych,
 - o dostosowania do nowych przepisów prawa i standardów postępowania,
 - o realizacji zaleceń z zakresu zgodności,
- skuteczność funkcjonowania mechanizmów kontroli związanych z ograniczaniem ryzyka braku zgodności,
- wyniki testów zgodności.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności odbywa się w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są: Zarząd, Rada Nadzorcza oraz Komitet Audytu i Finansów Rady Nadzorczej. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- przypadków materializacji ryzyka braku zgodności w Banku i sektorze finansowym,
- najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego oraz uwarunkowań wynikających z aktywności zewnętrznych organów nadzoru i kontroli,
- wyników kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w Banku,
- najważniejszych działań podejmowanych w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz realizacji zaleceń po kontrolach zewnętrznych.

Za proces zarządzania ryzykiem braku zgodności odpowiada Zespół ds. Zgodności. Działalność Zespołu opiera się na rocznym planie zatwierdzanym przez Radę Nadzorczą Banku. Sprawozdanie z realizacji planu oraz informacje uzupełniające i podsumowujące w stosunku do raportów kwartalnych przedstawiane są Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz Komitetowi Audytu i Finansów w cyklach rocznych.

50. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM UTRATY REPUTACJI

Ryzyko utraty reputacji jest rozumiane jako ryzyko pogorszenia reputacji wśród klientów, kontrahentów, inwestorów, organów nadzoru i kontroli oraz opinii publicznej, na skutek decyzji biznesowych Banku, zdarzeń operacyjnych, przypadków braku zgodności lub innych zdarzeń.

Celem zarządzania ryzykiem utraty reputacji jest ochrona reputacji Banku poprzez przeciwdziałanie występowaniu strat reputacyjnych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zdarzeń wizerunkowych na reputację Banku.

Identyfikacja ryzyka utraty reputacji obejmuje zjawiska obserwowane w procesach wewnętrznych Banku oraz w otoczeniu zewnętrznym, w szczególności:

- zdarzenia wizerunkowe,
- czynniki otoczenia biznesowego, tj. informacje ilościowe i jakościowe, obejmujące w szczególności dane opisujące Bank oraz otoczenie zewnętrzne Banku niosące wartość informacyjną o ryzyku utraty reputacji.

W ramach gromadzenia informacji o zdarzeniach wizerunkowych, uwzględniany jest zidentyfikowany negatywny przekaz informacyjny dotyczący Banku, wpływający na pogorszenie jego reputacji, w postaci:

- informacji rozpowszechnianych w środkach masowego przekazu,
- informacji ujawnianych przez Bank,
- ocen firm audytorskich, instytucji analitycznych oraz zewnętrznych organów nadzoru i kontroli,
- publicznych protestów i wystąpień.

Ocena ryzyka utraty reputacji polega na określeniu wpływu zdarzeń wizerunkowych na reputację Banku, w szczególności przez określenie liczby i dotkliwości strat reputacyjnych. Ocena straty reputacyjnej uwzględnia wydzwięk, wiarygodność lub opiniotwórczość oraz zasięg ujawnionych opinii publicznej zdarzeń wizerunkowych.

Kontrola ryzyka utraty reputacji obejmuje ustalenie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku, mechanizmów kontroli ryzyka utraty reputacji w postaci wewnętrznego limitu tolerancji na ryzyko utraty reputacji.

Monitorowanie ryzyka utraty reputacji polega na regularnej ocenie wartości miar ryzyka utraty reputacji w stosunku do przyjętych wartości granicznych.

Raportowanie informacji o ryzyku utraty reputacji dokonywane jest w formie:

- półrocznego raportu zarządczego przeznaczanego dla Zarządu Banku,
- informacji dotyczących bieżących zdarzeń o istotnym wpływie na reputację Banku przedkładanych doraźnie Prezesowi Zarządu.

Na podstawie określonego poziomu ryzyka utraty reputacji podejmowane są działania zarządcze, które mogą obejmować:

- analizę przyczyn wystąpienia danego poziomu ryzyka,
- ocenę skutków zaistnienia takiego poziomu,
- przygotowanie propozycji działań zarządczych mających na celu obniżenie poziomu ryzyka utraty reputacji lub uzasadnienie braku konieczności podjęcia tych działań, np. w przypadku wystąpienia incydentalnych zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym.

51. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KAPITAŁOWYM

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, iż poziom ryzyka, które Bank podejmuje w związku z rozwojem działalności biznesowej, może zostać pokryty posiadanym kapitałem, biorąc pod uwagę określony poziom tolerancji na ryzyko oraz horyzont czasowy. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących regulacji organów nadzoru, a także określonego w Banku poziomu tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę pozyskiwania źródeł kapitału.

Ryzyko kapitałowe to ryzyko niezapewnienia odpowiedniego poziomu i struktury funduszy własnych lub braku możliwości osiągnięcia ich poziomu adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku. W ramach ryzyka kapitałowego wyróżnia się ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej tj. ryzyko wynikające z podatności na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących plany biznesowe, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny pozostałych aktywów.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje:

- Filar I: minimalne wymogi kapitałowe określone w przepisach,
- Filar II: kapitał wewnętrzny, wyznaczony za pomocą modeli własnych Banku, dla rodzajów ryzyka uznanych za istotne.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, funduszy własnych na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku, z uwzględnieniem wymogów nadzorczych.

Podstawę prawną procesu oceny adekwatności kapitałowej na 30 czerwca 2019 roku stanowią:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwane dalej „Rozporządzenie CRR”),
- Ustawa z 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe,
- Ustawa z 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (zwane dalej „Ustawą Makroostrożnościową”),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 25 maja 2017 roku w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest opisany w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi zmieniającej Dyrektywę

2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (dalej zwana „Dyrektywą CRD”). Dyrektywa CRD została zaimplementowana do prawa krajowego w trybie aktualizacji Prawa bankowego.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Banku obejmuje:

- określanie oraz realizację pożądaných przez Bank celów kapitałowych,
- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- ustalanie wewnętrznych limitów w obszarze adekwatności kapitałowej,
- prognozowanie, monitorowanie oraz raportowanie poziomu i struktury kapitału własnego oraz adekwatności kapitałowej,
- kapitałowe działania awaryjne.

Ryzyko kapitałowe jest klasyfikowane do kategorii ryzyk podlegających monitorowaniu. W I połowie 2019 roku, jak i w całym okresie działalności operacyjnej Banku, poziom adekwatności kapitałowej utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, powyżej limitów nadzorczych.

Na 30 czerwca 2019 roku łączny współczynnik kapitałowy Banku wyniósł 15,2% (na 31 grudnia 2018 roku 15,2%). Bez uwzględnienia rozwiązań przejściowych wynikających z wdrożenia MSSF 9 łączny współczynnik kapitałowy Banku wynosiłyby 15,1% (na 31 grudnia 2018 roku 15,0%).

51.1 FUNDUSZE WŁASNE DLA POTRZEB ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

Fundusze własne Banku na potrzeby adekwatności kapitałowej zostały wyznaczone zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe oraz postanowieniami Rozporządzenia CRR wraz z aktami wykonawczymi.

Fundusze własne Banku składają się wyłącznie z funduszy podstawowych Tier I (CET 1). Przy wyznaczeniu funduszy własnych Bank korzysta z przepisów przejściowych wynikających z wdrożenia MSSF 9.

FUNDUSZE WŁASNE BANKU	30.06.2019	31.12.2018
Kapitał zakładowy	1 526 500	1 295 000
Kapitał zapasowy	146 735	54 932
Wynik z lat ubiegłych	-	(11 787)
Wynik bieżącego okresu	30 629	85 849
Skumulowane inne dochody całkowite - zabezpieczenie przepływów pieniężnych	149 311	59 462
Skumulowane inne dochody całkowite - aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	2 722	4 427
Kapitały własne	1 855 897	1 487 883
Korekty do kapitałów własnych	(169 987)	(94 036)
Wynik bieżącego okresu	(30 629)	(85 849)
Wynik bieżący zaliczony za zgodą KNF	-	42 588
Skumulowane inne dochody całkowite - zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(149 311)	(59 462)
Wartości niematerialne	(3 241)	(4 165)
Korekta wartości aktywów wycenianych do wartości godziwej (AVA)	(1 275)	(949)
Korekta z tytułu okresu przejściowego w związku z wdrożeniem MSSF 9	14 469	13 801
Fundusze własne	1 685 910	1 393 847

Na 30 czerwca 2019 roku fundusze własne Banku, kapitał podstawowy Tier I oraz kapitał Tier I bez uwzględnienia rozwiązań przejściowych wynikających z wdrożenia MSSF 9 wynosiłyby 1 671 441 tys. PLN natomiast na 31 grudnia 2018 roku 1 380 046 tys. PLN.

51.2 BUFORY KAPITAŁOWE

Przepisy Dyrektywy CRD, w szczególności dotyczące regulacyjnych buforów kapitałowych, zostały zaimplementowane do prawa krajowego poprzez przyjęcie Ustawy Makroostrożnościowej oraz aktualizację ustawy

Prawo bankowe. W Ustawie Makroostrożnościowej określone zostały bufory kapitałowe, które obowiązują Banki od stycznia 2016 roku.

W związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2018 roku Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 1 września 2017 roku w sprawie bufora ryzyka systemowego (Dz. U. z 2017, poz. 1776), banki w 2019 roku są zobowiązane do utrzymywania współczynników kapitałowych w wysokości:

- łączny współczynnik kapitałowy (TCR) = 8% + add-on + wymóg połączonego bufora,
- współczynnik kapitału Tier I (T1) = 6% + 75%*add-on + wymóg połączonego bufora,
- współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) = 4,5% + 56%*add-on + wymóg połączonego bufora,

gdzie add-on rozumiany jest jako wymóg wynikający z art. 138 ust. 1 pkt. 2a ustawy Prawo bankowe, a wymóg połączonego bufora stanowi sumę obowiązujących buforów, tj.:

- bufora zabezpieczającego w wysokości 2,5%,
- bufora antycyklicznego w wysokości 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP,
- bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym określanego w drodze indywidualnej decyzji KNF,
- bufora ryzyka systemowego w wysokości 3%.

PKO Bank Hipoteczny SA nie został przez KNF uznany za inną instytucję o znaczeniu systemowym, w związku z czym nie ma obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych z tego tytułu.

Bank nie jest również zobowiązany do utrzymywania wymogów wynikających z art. 138 ust. 1 pkt. 2a ustawy Prawo bankowe (add-on).

51.3 DŹWIGNIA FINANSOWA

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej definiowane jest jako ryzyko wynikające z podatności na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących plany biznesowe, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny pozostałych aktywów.

Dźwignia finansowa definiowana jest jako względna – w stosunku do funduszy własnych Banku – wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Bank kalkuluje poziom dźwigni finansowej zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Poziom wskaźnika dźwigni finansowej podlega monitorowaniu w cyklach miesięcznych, przy czym Bank za bezpieczny i nie wymagający podejmowania dodatkowych działań uznaje poziom wskaźnika powyżej 5%.

DŹWIGNIA FINANSOWA	30.06.2019	31.12.2018
Współczynnik dźwigni finansowej (LR)	6,5%	6,3%

Współczynnik dźwigni finansowej kształtował się na 30 czerwca 2019 roku oraz na 31 grudnia 2018 roku powyżej rekomendowanego dla banków przez Komitet Bazylejski poziomu 3%.

Na 30 czerwca 2019 roku wskaźnik dźwigni bez uwzględnienia rozwiązań przejściowych wynikających z wdrożenia MSSF 9 wynosiłoby 6,4%, natomiast na 31 grudnia 2018 roku 6,2%.

51.4 WYMOGI W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH (FILAR I)

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR Bank wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych dla następujących rodzajów ryzyka:

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA) – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka rozliczenia i dostawy – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego – metoda wskaźnika bazowego (BIA),
- z tytułu ryzyka rynkowego (tylko walutowe) – metodami podstawowymi.

Na 30 czerwca 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej, rozliczenia i dostawy oraz rynkowego były zerowe, zatem na łączny wymóg w zakresie funduszy własnych składały się wymogi z tytułu ryzyka kredytowego oraz operacyjnego.

WYMOGI W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH	30.06.2019	31.12.2018
Ryzyko kredytowe	862 228	718 961
Ryzyko operacyjne	22 695	15 655
Łączny wymóg w zakresie funduszy własnych	884 923	734 616
Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1)	15,2%	15,2%
Współczynnik kapitału Tier 1 (T1)	15,2%	15,2%
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	15,2%	15,2%

ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

52. ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

W okresie od 1 lipca 2019 roku do dnia podpisania niniejszego sprawozdania finansowego PKO Bank Hipoteczny SA nabył w ramach podpisanej w dniu 17 listopada 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności kolejny portfel wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie o wartości 225 911 tys. PLN.

10 lipca 2019 roku PKO Bank Hipoteczny SA zawarł z PKO Bankiem Polskim SA Umowę odnawialnego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym do kwoty limitu 1 000 000 tys. PLN na okres 3 lat. Kredyt jest przeznaczony na obsługę wykupu obligacji wyemitowanych w ramach Programu Niepublicznego. Bank pozyskał to finansowanie w związku z występującym od 1 lipca 2019 roku obowiązkiem rejestracji i rozliczeń przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych wszystkich emisji niepublicznych papierów wartościowych, co skutkuje brakiem możliwości wykupu oraz otrzymania środków z nowej emisji (tzw. rolki) tego samego dnia.

10 lipca 2019 roku PKO Bank Hipoteczny SA wyemitował w ramach opisanego w Nocie 28 Publicznego Programu Emisji Obligacji w ramach świadczonej przez Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA subemisji usługowej obligacje o wartości 161 500 tys. PLN oraz okresie wykupu ustalonym na 6 miesięcy. Natomiast 11 lipca 2019 roku wyemitowano w ramach tego programu obligacje skierowane przede wszystkim do inwestorów detalicznych o wartości 50 000 tys. PLN oraz okresie wykupu ustalonym na 2 lata.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

08.08.2019 r.	Paulina Strugała	Prezes Zarządu	<i>podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i> (podpis)
08.08.2019 r.	Piotr Kochanek	Wiceprezes Zarządu	<i>podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i> (podpis)
08.08.2019 r.	Agnieszka Krawczyk	Wiceprezes Zarządu	<i>podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym</i> (podpis)

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

08.08.2019 r.

Tomasz Rynkowski
Dyrektor, Główny Księgowy Banku

*podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*
.....

(podpis)